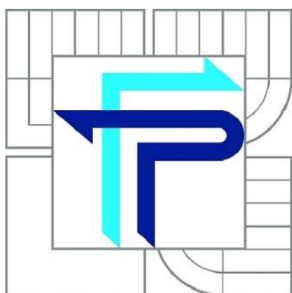


VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY



**FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV MANAGEMENTU**

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF MANAGEMENT

REPORTING UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

SUSTAINABILITY REPORT IN COMPANY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. TOMÁŠ MLEJNEK

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Ing. ALENA KOČMANOVÁ, Ph.D.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Mlejnek Tomáš, Bc.

Řízení a ekonomika podniku (6208T097)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává diplomovou práci s názvem:

Reporting udržitelného rozvoje

v anglickém jazyce:

Sustainability Report in Company

Pokyny pro vypracování:

Úvod
Vymezení problému a cíle práce
Teoretická východiska práce
Analýza problému a současné situace
Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Seznam odborné literatury:

- NOVÁČEK, P. Udržitelný rozvoj. 2.vydání Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci.2011. ISBN 987-80-244-2795-9.
- ŠAUER, P. a kol. Základy ekonomiky životního prostředí II. 1. vyd. Praha:Oeconomica, 2008. 97 s. ISBN 978-80-245-1461-1
- EDWARDS, Brian, 2006.Sustainability accounting and reporting Dordrecht :Springer, 713 s. : il. ISBN 978-1-4020-4079-5
- ZADRAŽILOVÁ, Dana a kol,. Udržitelné podnikání. 1. vydání. Praha : Oeconomica. 2011. ISBN 987-80-245-1833-6
- MOLDAN,B. Národní strategie udržitelného rozvoje. Praha: Centrum Univerzity Karlovy pro otázky životního prostředí 2001. 61 s. ISBN 80-238-7959-6

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Alena Kocmanová, Ph.D.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2013/2014.

L.S.

doc. PhDr. Martina Rašticová, Ph.D.
Ředitel ústavu

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
Děkan fakulty

V Brně, dne 01.05.2014

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá reportingem udržitelného rozvoje a jeho způsobu podávání pravidelných zpráv. První část obsahuje údaje o trvale udržitelném rozvoji a shrnutí přístupu ze strany OSN a EU k udržitelnému rozvoji, který ovlivnil podnikatelské postoje ke zveřejňování pravidelných výsledků pomocí standardizovaných zpráv o udržitelnosti. Ve druhé části je provedena analýza situace podávání reportu podniků v pivovarnictví o udržitelnosti rozvoje a společenské odpovědnosti. Cílem je vytvořit doporučení pro vytvoření reportu o udržitelném rozvoji a společenské odpovědnosti na základě předchozích analýz a zhodnocení jejich vývoje.

Abstract

Thesis deals with the reporting of sustainability development and its mode of administration of regular reports. The first section contains information of sustainability development and a summary of the approach of the UN and the EU to sustainability development, which influenced business attitudes to the disclosure of periodic results using standardized reporting of sustainability. The second part analysis the situation of companies in the administration report brewing on sustainability and social responsibility. The aim is to develop recommendations for the creation of reports on sustainable development and social responsibility on the basis of previous analyzes and evaluation of their development.

Klíčová slova

Podnik, životní prostředí, reporting, udržitelnost, dobrovolné nástroje, GRI, odpad, čistší produkce, QMS, obal, nakládání s odpady, standard, EMAS, posouzení vlivů na životní prostředí, LCA čistší produkce, environmentální účetnictví, report, trvale udržitelný rozvoj, OSN GC, FTSE4Good, indikátory

Key words

Enterprise, environment, reporting, sustainability, voluntary instrument, GRI, waste, cleaner production, QMS, packaging, waste management, standard, EMAS, assessment of environmental impacts, LCA cleaner production, environmental accounting, report, sustainable development, UN GC, FTSE4Good, indicators

Bibliografická citace

MLEJNEK, T. *Reporting udržitelného rozvoje* Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2014. 112 stran. Vedoucí diplomové práce doc. Ing. Alena Kocmanová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušil autorská práva (ve smyslu *Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským*).

V Brně dne 01. května 2014

.....

Poděkování

Chtěl bych poděkovat své vedoucí diplomové práce Doc. Ing. Aleně Kocmanové, Ph.D. za vstřícnost a cenné rady při psaní mé diplomové práce.

OBSAH

ÚVOD	11
VYMEZENÍ PROBLÉMU A CÍL PRÁCE	12
1 TEORETICKO-METODOLOGICKÉ PŘÍSTUPY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE A VÝCHODISKA PRÁCE.....	13
1.1 Životní prostředí	16
1.1.1 Vliv na životní prostředí.....	16
1.1.2 EIA	16
1.1.3 SEA	17
1.1.4 Ekologická modernizace	17
1.2 Indikátory udržitelného rozvoje.....	18
1.2.1 Environmentální indikátory.....	19
1.2.2 Milníky vedoucí k současnému pojetí.....	21
1.3 Koncept udržitelného rozvoje.....	21
1.3.1 Environmentální rovina.....	22
1.3.2 Ekonomická rovina	22
1.3.3 Sociální rovina.....	23
1.3.4 Jak vytvořit strategii udržitelného rozvoje.....	25
1.4 Tři pilíře udržitelného rozvoje.....	25
1.4.1 Ekonomický pilíř vs. environmentální pilíř	27
1.4.2 Ekonomický pilíř vs. sociální pilíř	28
1.4.3 Environmentální pilíř vs. Sociální pilíř	28
1.5 Strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj	28
1.5.1 Globální cíle pro zlepšení života.....	29
1.5.2 Hodnocení strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj	30
1.5.3 Vývoje indikátorů udržitelného rozvoje Evropské unie.....	32
1.5.4 Strategický rámec udržitelného rozvoje v rámci ČR	33

1.6	Historie reportingu.....	34
1.6.1	Mezinárodní podávání reportů	35
1.6.2	Reporting a jeho uživatelé.....	35
1.6.3	Dělení reportingu.....	36
1.6.4	Reporting a jeho definice a cíle.....	37
1.6.5	Efektivní reporting	38
1.6.6	Sestavování reportingových zpráv	39
1.6.7	Environmentální reporting	39
1.6.8	Podávání reportů o udržitelnosti dobrovolných zpráv	41
1.6.9	Zpráva i stavu životního prostředí.....	41
1.6.10	Zpráva o zdraví, bezpečnosti a životním prostředí	42
1.6.11	Zpráva o udržitelném rozvoji podniku	42
1.6.12	Zpráva o odpovědném podnikání	42
1.6.13	Přínosy reportingu	43
1.7	Mezinárodní standardy reportů.....	43
1.7.1	Global Reporting Initiative.....	44
1.7.2	OSN Global Compact.....	49
1.7.3	OECD směrnice pro podniky	50
1.7.4	CSR Sociální odpovědnost firem	50
1.7.5	Hodnocení udržitelnosti	52
1.8	Definice podniku	53
2	ANALÝZA PROBLÉMU SOUČASNÉ SITUACE.....	55
2.1	Charakteristika společností.....	58
2.1.1	Historie Heinekenu.....	58
2.1.2	Historie Plzně	59
2.1.3	Historie Staropramene	59
2.1.4	Historie Starobrna	59
2.2	Regulace a usměrnění u alkoholických výrobků.....	60

2.2.1	Reporty v pivovarnictví.....	60
2.3	Report společnosti Heineken	61
2.3.1	Cíle pro další reportingové období.....	64
2.4	Report SAB Miller – Plzeňský prazdroj.....	66
2.4.1	Deset priorit reportu vztahujících se k udržitelnému rozvoji.....	66
2.4.2	Cíle pro další reportingové období.....	69
2.5	Report pivovaru Molson Coors - Staropramen.....	70
2.5.1	Koncept společenské odpovědnosti pomocí čtyř pilířů.....	71
2.6	Report provozovny Starobrno	73
2.6.1	Finanční analýza podniku.....	77
2.7	Vztah k životnímu prostředí	80
2.8	Zhodnocení analýzy reportingů.....	81
3	VLASTNÍ ŘEŠENÍ V PODOBĚ NÁVRHU REPORTU.....	83
3.1	Druhy zpracování reportingu.....	83
3.2	Návrh reportu pro Starobrno.....	85
3.3	Postup a příprava podávání reportu	86
3.4	Vlastní návrh reportu pro společnost.....	91
4	ZÁVĚR.....	101
5	SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY	104
6	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK.....	111
7	SEZNAM ZKRATEK.....	112

ÚVOD

Hlavním cílem podniků na všech typech a úrovních jejich řízení společností je především ochrana životního prostředí. V poslední době se aktivita podniků a i jejich intenzita a rozmanitost stále zvyšuje, rozšiřuje a modernizuje a tím se mění i rozsah škodlivých dopadů nejen na ekosystémy včetně všech jejich složek. Snahou je proto hledat ze strany společnosti nejrůznější nástroje, které regulují činnosti jejich dopadů a zmiňují nebo omezují nepřístupné chování na ekologicky šetrné. Negativní dopady ze strany podniků na okolí souvisí se službami samotných společností, a proto je třeba tyto podniky řádně usměrnit, a to jednak jak po stránce ekonomické, sociální i legislativní, tak i odpadové.

V dnešní době je cílem podniků minimalizace vzniku škodlivin a s tím jsou spojeny minimální negativní důsledky na životní prostředí. Společnosti podávají reporty o vztahu k životnímu prostředí pomocí tzv. reportů.

Téma udržitelný rozvoj je populární a často se vyskytuje v různých politických proklamacích. Program má obsah, který deklaruje snahu, o prosazení změn zaměřených na rovnováhu mezi kvalitou lidského života a ochranou globálního ekosystému pro budoucnost. Pojem udržitelný rozvoj byl vymezen Valným shromážděním OSN v roce 1987 definicí G. H. Brundtlandové (viz níže). Snahou je přiblížit šíři a hloubku programů a existenci základních pilířů na oblast ekonomickou, sociální a environmentální. Pomocí vědomého vyvážení je význam života společnosti podmíněn dosažením základního stupně udržitelnosti.

Udržitelný rozvoj je jakýmsi pokusem o kvadraturu kruhu – o formulování a prosazování způsobu života, který by umožnil uspokojovat v rozumné míře potřeby všech lidí na světě (a to včetně budoucích generací), ale zároveň by byl šetrný k životnímu prostředí a nepřekračoval by únosnou kapacitu využívání ekosystémů

VYMEZENÍ PROBLÉMU A CÍL PRÁCE

V dnešní době se každá větší společnost snaží stavět kladně ke vztahu k životnímu prostředí. Faktory, které ovlivňují jednání firem, ale i myšlení lidí, klasifikujeme dle kritérií na faktory sociální, kulturní, ekonomické, politické nebo náboženské. Společným tématem podniků z hlediska životního prostředí je problematika udržitelného rozvoje z hlediska environmentální, ekonomické a sociální s cílem analyzovat udržitelnost podniku včetně výkonnosti pomocí klíčových indikátorů. Trvale udržitelný rozvoj se stává v současné době velice uznávaným pojmem, jejíž obsah má různé podoby, s kterými souvisí množství obecných nebo konkrétních definic. První používaná definice od G. H. Brundtlandové poukazuje na rozvoj, který uspokojuje potřeby současnosti bez ohrožování možností budoucích generací. Tato definice vyvolává řadu otázek, které se zdají být obtížněji zodpověditelné.

První teoretická část představuje pohled na problematiku trvale udržitelného rozvoje včetně indikátorů a vzájemný vztah mezi pilíři ekonomickým, environmentálním a sociálním. Dále poukazuje na jednotlivé souvislosti udržitelného rozvoje na úrovni podniku a jeho hodnocení ze všech tří oblastí s využitím mezinárodních organizací. Udržitelnost podniku je strategický přístup, kterým se hodnotí jeho výkonnost a vzájemné vztahy mezi třemi oblastmi. Důležitou vlastností podniků je návrh klíčových ukazatelů, které tvoří základ pro rozhodování a řízení podniku v rámci podnikového podávání reportingu

Diplomová práce se zabývá podáváním reportů o trvale udržitelném rozvoji v podniku a jejím cílem je vytvoření podávání způsobu reportingu o udržitelném rozvoji a jeho doporučení ve společnosti při současném stavu. Jak vznikají jednotlivé reporty, dle jakých standardů se podávají a co je jejich cílem. Dílčími cíli jsou seznámení s udržitelným rozvojem a podáváním jeho reportingu, analýza udržitelného rozvoje v podniku a doporučení pro podávání reportů v podniku. V diplomové práci jsou definovány a vysvětleny základní pojmy jako jsou trvale udržitelný rozvoj, podávání reportů, čistší produkce, životní prostředí odpadové hospodářství, povinnosti v ekologii a jak je celá situace udržitelného rozvoje řešena.

1 TEORETICKO-METODOLOGICKÉ PŘÍSTUPY

UDRŽITELNÉHO ROZVOJE A VÝCHODISKA PRÁCE

Cílem teoretické části v diplomové práci je vysvětlit pojmy týkající se dobrovolných nástrojů použitých v podniku a popsat fungování udržitelnosti rozvoje i z hlediska historie a politiky.

Problematika životního prostředí je ve společnosti již delší dobou akceptována, faktory, které ovlivňují jednání a myšlení lidí i společnosti se klasifikují do známých kritérií (sociální, kulturní, ekonomické, sociální, politické a náboženské oblasti). Americký politolog Ronald Inglehart je autorem **teorie postmaterialismu**. Tato teorie je praktikována od 70. let 20. století a dokumentuje výrazný posun mezi generačními kultury v západních zemích, které označuje jako posun od materialistických k postmaterialistickým hodnotám. Při tvoření hodnot má hlavní roli *pre-adult socialization* (socializace v raném věku). Tato teorie tak navazuje na Abrahama Maslowa: materiální hodnoty jedince musejí být přednostně uspokojeny. Shromáždili se data o tom, že v některých zemích západní Evropy probíhá přesun právě k postmaterialistickým hodnotám. V těchto průzkumech byla předložena korelace mezi postmaterialismem a **environmnetlismem**. Vyšlo najevo, že postmaterialistické země více jednájí v otázce ochrany životního prostředí. V USA byly provedeny průzkumy, které ukázaly, že bohatí lidé vykazují nižší stupeň zájmu o životní prostředí než lidé s nižšími příjmy. Podle amerického sociologa Michaela Bella jsou ekologická ohrožení materiálními ohroženími, hrozby pro lidský blahobyť (Bell, 2004). Ve vztahu lidí k životnímu prostředí jsou protirečící se faktory v chudých rozvojových zemích. Lidé neznečišťují životní prostředí, jestliže vše spotřebují a neprodukují téměř žádný odpad. Na druhou stranu ale výrazně znečišťují životní prostředí díky uspokojování všech základních potřeb, jako je např. jídlo. Teorie postmaterialismu tak stále vyvolává intenzivní metodologické diskuze, které souvisejí s teoriemi zájmu o životní prostředí (MZP, 2014)

Koncept pro trvale udržitelný představuje vývoj společnosti a odráží limity pro hospodářský růst. Politika hospodářského a společenského vývoje prosazuje zachování

přírodních hodnot, ekosystémů a biologických rozmanitostí pro nynější i budoucí generace. Definice ze zprávy Komise OSN z tzv. zprávy Brundtlandové z roku 1987 zní: „Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který zajistí potřeby současných generací, aniž by bylo ohroženo splnění potřeb generací příštích, a aniž by se to dělo na úkor jiných národů.“ Zákon na příznivé bytí životního prostředí je obsaženo v § 6 trvale udržitelný rozvoj jako rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů V České republice každá větší společnost vydává zprávy o společenské odpovědnosti, nazývané také jako CSR report. Zprávy, zpracováváné podle mezinárodní metodiky, používají tzv. Global reporting initiative (GRI).

V České republice byla schválena v roce 2004 Strategie udržitelného rozvoje a tento dokument tvoří hlavní rozhodovací rámec pro mezinárodní závazky, členství v EU, OECD i OSN a respektuje podmínky ČR. Zároveň je tento dokument považován pro strategická rozhodování a plnění závazků. Na základě usnesení vlády bude další aktualizovaný dokument pro strategická rozhodování a udržitelný rozvoj předložen na konci roku 2015. Jsou vydávány tzv. „*situační zprávy*“, které mapují, zda a jak se daří plnit uvedené cíle daného rámce v oblasti udržitelného rozvoje (MZP, 2014)

Trvale udržitelný rozvoj má důležité hlavní cíle, zásady i strategie, které umožňují budoucím generacím žít. Definice pro udržitelný rozvoj se postupně vyvíjely, upravovaly a rozšiřovaly tak, aby byly co nejpřesnější. Definice o udržitelnosti a o životním prostředí je od prvního československého ministra životního prostředí a zakladatele Společnosti pro trvale udržitelný život Josefa Vavrouška a zní: „*Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.*“ Tato definice byla vtělena později i do zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí a je užívána dodnes. Definice o udržitelném rozvoji obsahuje převážně základní princip trvalé udržitelnosti neboli princip o odpovědnosti vůči příštím (budoucím) generacím. Nedostatkem v této

definici je silný důraz na postavení člověka jako na specifického organismu ve světě přírody. Proto ji tedy Josef Vavroušek rozšiřuje ve své interpretaci o „*ideály humanismu a harmonie vztahů mezi člověkem a přírodou*“ a „*úctu k živé i neživé přírodě*“ (VAVROUŠEK, 1994).

Citovaná zpráva *Naše společná budoucnost* požaduje „*Ochrana prostředí a cesta udržitelného rozvoje musí patřit ke společenskému poslání všech vládních institucí a většiny institucí soukromého charakteru*“ (Our Common Future, op. Cit.) Současné instituce se snaží chovat nezávisle a jejich snahou je ochrana prostředí, přírodních zdrojů, životního prostředí avšak jsou odděleny od institucí odpovědných za řízení hospodářství. Tato zpráva je jedním ze dvou hlavních dokumentů, které byly přijaty na Konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji v roce 1992 v Riu de Janeiro: Deklarace o životním prostředí a Agendy 21. V preambuli Agendy 21 se zdůrazňuje, že pro dosažení cílů jsou důležité strategické plány, politika a politika životního prostředí, která zároveň sehrála největší roli v osmé kapitole Agendy 21. Kapitola je známá pod názvem „*Integrace životního prostředí do rozhodování*“ a zdůrazňuje, že vlády přistoupily ke změnám vládních struktur s cílem umožnit systematické uspořádání ochrany životního prostředí při rozhodování. Snahou je brát v úvahu zpětné působení politik (ekonomické, sociální nebo energetické) na životní prostředí. Všechny tyto zjištění mají za doporučení, aby vlády přijaly národní strategii udržitelného rozvoje, která je založená na realizaci Konferencí a Agendy 21. (AGENDA 21, OP.CIT..)

Na světovém summitu o udržitelném rozvoji v Johannesburgu v roce 2002 zhodnotil, jestli a jak se naplňují zásady Agendy 21. Byl přijat plán, který zdůraznil potřebu podporovat integraci tří složek (později tři pilířů) rozvoje – ekonomického, sociálního a ochrany životního prostředí – navzájem se podporující. Členské státy v rámci OSN byly později vyzvány, aby přijaly do roku 2005 strategii udržitelného rozvoje (AGENDA 21, 1993).

1.1 Životní prostředí

Podle zákona definujeme životní prostředí jako:

„Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.“ (ZÁKON Č. 17/1992 SB., § 2 O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ)

1.1.1 Vliv na životní prostředí

O životní prostředí je třeba pečovat, avšak zkušenosti za poslední léta nám ukazují, že bohužel dochází spíše k negativnímu dopadu na životní prostředí. Změny ve vztahu k ochraně životního prostředí jsou nezbytné, jinak je ohrožení prostředí na Zemi. Jedna z největších sfér v znečišťování je sféra průmyslová. Ekonomická teorie řeší problémy životního prostředí (EAGRI – ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, 2014).

Lidská činnost celá staletí negativně ovlivňuje okolí a znečišťuje ho (např. změny klimatu a krajiny po vykácení lesů, těžba nerostů, desertifikace rostlin a vyhynutí stovek druhů živočichů atd.). Příroda si sama dokázala poradit se spoustou problémů díky své schopnosti regenerace či adaptace. Pokud se překročí proces asimilace, lidská činnost a její dopad na ekosystém způsobí nezvladatelný proces. Společnosti jsou tedy nuceny, aby při velkém objemu činností přistupovali k různým aktivním protiopatřením a regulovali svoji činnost tak, aby ekosystém znečišťovali co nejméně. V dnešní době postupy pro ochranu životního prostředí jsou známé formy různých regulací (FIBÍROVÁ, 2001).

1.1.2 EIA

Posuzování vlivů na životní prostředí je v ČR upraveno zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí č. 100/2001 Sb. Samotný proces posuzování vlivů záměrů na životní prostředí je založen na systematickém zkoumání a posuzování jejich možného působení přímých i nepřímých vlivů na životní prostředí. Cílem je zjistit, popsat a vyhodnotit předpokládané vlivy připravovaných záměrů na životní prostředí a veřejného zdraví ve všech rozhodujících souvislostech. Cílem průběhu procesu je zmírnění nepříznivých

vlivů na kvalitu životního prostředí. V procesu EIA jsou posuzovány stavby, činnosti a technologie před zahájením povolenáčního řízení. Projekty posuzované v procesu EIA jsou výrobní haly, stavby, komunikace, provozy nově budované, ale změny v rozšiřování, změny technologií nebo zvýšení kapacity (HŘEBÍČEK, 2011)

1.1.3 SEA

Informační systém SEA je jednoduchý databázový systém, který slouží ke zveřejňování dokumentů, které souvisí s procesem vlivů na kvalitu životního prostředí. Cílem informačního systému je správné vyhodnocení vlivů na životní prostředí. Systém SEA slouží k evidenci posuzovaných koncepcí, územně plánovacích dokumentací celků a obcí. Slouží také ke zveřejnění všech pořizovaných dokumentů v celém průběhu procesu posuzovaných koncepcí tak, jak ukládá zákon EIA zákonem č. 100/2001 Sb. (HŘEBÍČEK, 2011).

1.1.4 Ekologická modernizace

Ekologická modernizace je teorie představující komplexní porozumění postindustriálních společností s hlavním pilířem zaměřeným na technologii inovací. Environmentální problémy mohou být nejlépe vyřešeny dalším rozvojem industrializace a technologie. Ekologická modernizace explicitně ukazuje tedy zlepšení životního prostředí jako ekonomicky proveditelné, kdy podnikatelská činnost a rozvoj trhu jsou považovány za jedny z nejdůležitějších faktorů, které mohou přivodit ekologické změny (MOLDAN, 2009).

1.1.4.1 Environmentální a ekologické pojmy ekologie životního prostředí

Ekologie pochází z řeckého slova *oikos* a *logos*, což dohromady znamená v překladu studium toho, co tvoří náš domov. Ekologie studuje vztahy mezi všemi živými organismy včetně jejich prostředí a poukazuje na soubor vztahů, které tyto formy udržují a všímá si toho, jak je vše v přírodě propojeno. Termín ekologie byl poprvé použit Ernestem Haeckelem v roce 1873. Vztahy mezi druhy a jejich prostředím zkoumá příslušná vědecká disciplína označující se tímto termínem. Za ekologii je také možno používat přírodní vědu, popisný princip nebo morální hodnoty Definice termínů

o životním prostředí i ekologii jsou různé a obecně lze říci, že životní prostředí je vše, co nás obklopuje. Životní prostředí bývá definováno jako souhrn podmínek, ve kterých můžeme žít. Vhodné teplotní rozmezí, vlhkost, strava, živiny – takto lze charakterizovat životní prostředí člověka (KMENT, 2012). V dnešní době se setkáváme s velkým množstvím různých vědních oborů, které připojují pouze přídavné jméno, např. environmentální, sociologie, archeologie, historie nebo ekonomie. Za rozdílnost mezi specializacemi environmentální ekonomii a ekologickou ekonomii jsou považovány jejich odlišné přístupy. Environmentální ekonomie je považována za úzký rámec ekologickou ekonomii. Environmentální ekonomie používá upravené ideje neoklasické současné ekonomie. Na rozdíl od toho jde ekologická ekonomie dál a tvrdí, že je třeba veškeré procesy vidět v širší souvislosti. Ekologická ekonomie oproti neoklasické ekonomii nepodporuje hospodářský, který již dnes prý není vhodný, na rozdíl od ekonomie ustáleného stavu (MOLDAN, 2009). Tyto dvě vědní disciplíny se zabývají také možností **udržitelnosti**. Aby se dodržela udržitelnost kapitálu, je potřeba dodržovat tzv. Hartwickovo pravidlo, které říká, že při využívání přírodních zdrojů je možné trvale udržet jen takovou úroveň kapitálu, která by neklesala. Celková úroveň je podobná jako bohatství států o třech kategoriích, které definuje Světová banka:

- přírodní kapitál – suma přírodních zdrojů;
- produkovaný kapitál – lidmi vyrobené předměty a zařízení;
- souhrn lidského kapitálu – vzdělání (KMENT, 2012).

1.2 Indikátory udržitelného rozvoje

Udržitelný rozvoj není možné měřit pouze jednou veličinou neboli ukazatelem. Trvale udržitelný rozvoj pokrývá širokou oblast od klimatických změn, péči o děti, etiku, vládní politiku, nové trendy spotřebitelů, ekonomické proměnné, životní prostředí i aspekty sociální a ekonomické. Indikátor udržitelného rozvoje se vztahuje ke globálnímu vývoji, ekosystému, biodiverzitě nebo společnosti. Indikátor poskytuje informace o určitém jevu, který se týká životního prostředí a udržitelného rozvoje. Důležitým krokem je získávání kvalitativních informací o oblastech současného

společenského vývoje a přechodu k udržitelnému rozvoji. Aby byly indikátory kvalitativní, používají primární data. Posuzují a hodnotí se tedy trendy environmentální, ekologické, politické a jejich význam je jasný a srozumitelný. Obsahují kvantitativní ucelené informace o určitém jevu, který se týká životního prostředí. Pomocí indikátorů prezentujeme komplexní složité jevy, a to buď jednotlivě, nebo komplexně. Jejich výsledkem je interpretace určitých dat (druh informace). Důležitými aspekty indikátorů jsou významné, podložené, měřitelné, přesné vlastnosti jak na mezinárodní tak na národní úrovni, které hledají skutečnosti, pomocí kterých je možné vyjádřit udržitelný rozvoj států (CENTRUM PRO OTÁZKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, 2014).

1.2.1 Environmentální indikátory

Environmentální indikátory podávají informace o životním prostředí a lze je dělit podle úrovně jednotlivých informací. Mezi nejnižší úroveň patří data, která se získávají monitorováním a pozorováním životního prostředí. Systémy, které monitorují data, podávají zprávy o jednotlivých vstupech informačních systémů, které jsou zdrojem informací pro jednotlivé úrovně rozhodovacího procesu. Účelem monitorování je získat potřebná základní data (získána také různými úkazy, statickým šetřením nebo výkazy hospodářských subjektů) o stavu životního prostředí v celém ekosystému (KMENT, 2012).

Pro oblast rozvoje se obecně používá jako hlavní indikátor ukazatele HDP (hrubý domácí produkt) a HDI (index lidského rozvoje). Tyto indikátory však nepatří přímo mezi indikátory environmentální. V dnešní době indikátory vznikají a jiné se přestávají používat. Mezi hlavní indikátory týkající se environmentalismu patří následující (REMTOVÁ, 2004).

1.2.1.1 Index environmentální udržitelnosti

Index je sestavován Světovým ekonomickým fórem pro 142 zemí a jedná se o ukazatel k postupu environmentální udržitelnosti. Výsledná hodnota indexu je dána hlavními klíčovými hodnoty, kterých je dvacet, a každý z nich je sestavován na základě určitých proměnných, kterých je celkově 68. Index environmentální udržitelnosti je prvním

pokusem o mezinárodní srovnání environmentálních udržitelností využitelných v procesech při rozhodování (KMENT, 2012).

1.2.1.2 Palubní deska udržitelného rozvoje

Palubní deska udržitelného rozvoje umožňuje hodnotit vzájemné vztahy mezi indikátory sociálními, ekonomickými a environmentálními. Následně provede i hodnocení vlivu na celkovou míru udržitelnosti na danou zemi (KOTOVICOVÁ, 2003).

1.2.1.3 Index blahobytu

Index blahobytu agreguje dva sub-indexy, kvalitu lidského života a ekosystém života, kdy každý z nich zahrnuje rozdílné oblasti. Mezi první agregované oblasti patří zdraví, ekonomická výkonnost, demografický vývoj, svoboda jednotlivce, vzdělání, bezpečí obyvatelstva a sociální spravedlivost. Do druhé oblasti patří využití území, kvalita vod, biodiverzita, globální systém, kvalita ovzduší, spotřeba přírodních zdrojů a spotřeba energie (KMENT, 2012).

1.2.1.4 Index živoucí planety

Index živoucí planety je sestavován Světovým fondem pro divokou přírodu a klade si za cíl posoudit stav světových ekosystémů na základě vyvíjeného tlaku lidskou společností na ekosystémy (MOLDAN, 2009).

Pro jednotlivé environmentální indikátory se používá tzv. rámec „*hmací síly-zátěž-stav-dopad-odpověď*“, který má snahu zastihnout důležité jevy životního prostředí a udržitelného rozvoje. Byly zkoumány jednotlivé environmentální indikátory udržitelnosti a došlo k výsledku, že zahrnují všechny elementy daného rámce (KMENT, 2012).

1.2.2 Milníky vedoucí k současnému pojetí

K základním milníkům vedoucím k současnému pojetí trvale udržitelného rozvoje je možné považovat:

- Konference v Rio de Janeiru, kterou organizovaly Spojené národy v roce 1992, měla za následek přijetí Agendy 21, kterou chápeme jako celkový plán, které vede k trvale udržitelnému rozvoji.
- V roce 2002 v Johannesburgu byla uskutečněna konference na nejvyšší politické úrovni a výsledkem byla identifikace hlavních problémů, vytvoření institucí, které budou zaznamenávat jednotlivé kroky vývoje.
- Summit v Lisabonu z roku 2000 představuje klíčové kroky v procesu tvorby dlouhodobé strategie pro hospodářské sociální i environmentální aspekty a je považován za základní kámen pro formulaci dlouhodobých politik.
- Na jaře 2005 vyšla revize Lisabonské strategie, která vychází z Kokovy zprávy a vyústila v přijetí tzv. Integrovaných směrů hospodářské politiky. Cílem je zajistit opatřeními vzhledem k cílům trvale udržitelného rozvoje (MPSV, 2005).

Pojem trvale udržitelný rozvoje je chápán v širším slova smyslu než dříve a zahrnuje tři základní dimenze nazývané pilíře ekonomický, environmentální a sociální (MPSV, 2005).

1.3 Koncept udržitelného rozvoje

Koncepce udržitelného rozvoje je zdůrazňována hlavně ve dvou důležitých hlediscích:

- Každý pilíř a jeho rozměry nesmějí být brány v potaz samostatně, ale jako jeden celek.
- Udržitelný rozvoj se musí chápat jako rovnoměrně vyvážený ve všech třech směrech. Mezi jednotlivými rozměry musí být kladen důraz i na rozhraní a vzájemné se ovlivňování se (KOCMANOVÁ, 2010).

Udržitelný rozvoj je chápán pomocí tří konceptů:

1. Koncept – jedná se o obecný koncept udržitelného rozvoje, dle definice komise Brundtlanové z roku 1987, který je chápán jako rozvoj, který má zajistit potřeby současných generací, bez ohrožení splnění potřeb příštích generací, aniž by došlo na úkor jiných národů. Definice naráží na budoucně-generační problém, který je možné obecně eticky vyložit.
2. Koncept – dle definice Světového summitu k udržitelnému rozvoji v Johannesburgu v roce 2002 je udržitelný rozvoj založen na rovnováze tří pilířů, a to ekonomického, sociálního a environmentálního. Jedná se o vyváženost mezi všemi pilíři, mezi vývojem ekonomiky, životní úrovní obyvatel a životním prostředím s cílem nezatěžovat jeden pilíř více než ostatní.
3. Koncept – udržitelný rozvoj vychází z potencionálních kapitálových aktiv, kdy se uvažuje o kapitálu lidském, sociálním, přírodním a produkčním. Vývoj se pokládá za udržitelný v případě rostoucího kapitálu (KOCMANOVÁ, 2010).

1.3.1 Environmentální rovina

Pod environmentální rovinou je chápána ochrana flóry, fauny, ovzduší, vod, půd, ekosystémů anebo přírodních zdrojů. Důležité je ale zacházení s nerostným bohatstvím, neobnovitelnými energetickými zdroji, surovinami ale i odpady. Snahou je kontinuálně zlepšovat stav životního prostředí a zaměřit se především na:

- zastavování biodiverzity,
- omezování globálního oteplování,
- kontrola emisí,
- návrat k základním hodnotám koloběhu vody a živin (MOLDAN, 2001).

1.3.2 Ekonomická rovina

Ekonomickou rovinou se myslí hospodářský rozvoj a podporuje konkurenceschopnost ekonomiky, která patří mezi důležité nástroje udržitelného rozvoje. Ekonomika, jako nástroj, napomáhá při:

- zajištění veřejného i soukromého sektoru získáváním ziskovosti investic, výsledcích výzkumu zaměřených na udržitelný rozvoj, které jsou přenášeny do každodenního života.

1.3.3 Sociální rovina

Pod sociální rovinou udržitelného rozvoje rozumíme soubor lidského života, vzdělání, sociální uznání a rozvoj kultury. V sociální rovině musí klapat vztahy rodinné, správnost obcí, fungování veřejných institucí a občanské společnosti (MEZŘICKÝ. V., 2005).

Všechny tři roviny (environmentální, ekonomická a sociální) na sebe působí a je zapotřebí je sestavit tak, aby nebyla žádná z nich opomíjena. V opačném případě by mohlo dojít ze strany životního prostředí k podpoře environmentálních hledisek větší, než je optimální, což může vést k ekonomické stagnaci. Upřednostňováním ekonomického rozvoje dochází pak k horšícímu se stavu životního prostředí. Při kladením důrazu na sociální rovinu vede také ke značným problémům. Současná situace udržitelného rozvoje je odrážena systémem hodnot, na kterých je založena dnešní moderní civilizace. To motivuje vysokou kvalitu lidského života. V následující tabulce číslo 1 jsou uvedeny principy udržitelného rozvoje dokumentu Agendy 21 (KOCMANOVÁ, 2010).

Tabulka 1 *Základní principy udržitelného rozvoje*

propojení základních oblastí života	ekonomické, sociální a životní prostředí – řešení, které zohledňuje pouze jednu nebo dvě z nich není dlouhodobě efektivní
dlouhodobá perspektiva	každé rozhodnutí je třeba zvažovat z hlediska dlouhodobých dopadů, je třeba strategicky plánovat
kapacita životního prostředí je omezená	nejenom jako zdroje surovin, látek a funkcí potřebných k životu, ale také jako prostoru pro odpady a znečištění všeho druhu
předběžná opatrnost	důsledky některých našich činností nejsou vždy známe, neboť naše poznání zákonitostí fungujících v životním prostředí je stále ještě na nízkém stupni

prevence	je mnohem efektivnější než následné řešení dopadů; na řešení problémů, které již vzniknou, musí být vynakládáno mnohem větší množství zdrojů (časových, finančních i lidských)
kvalita života	má rozměr nejen materiální, ale také společenský, etický, estetický, duchovní, kulturní a další, lidé mají přirozené právo na kvalitní život
sociální spravedlnost	příležitostí i zodpovědnosti by měly být děleny mezi země, regiony i mezi rozdílné sociální skupiny
zohlednění vztahu lokální - globální	činnosti na místní úrovni ovlivňují problémy na globální úrovni - vytvářejí je nebo je mohou pomoci řešit (a naopak)
rovnosti práv	zabezpečení národnostní, rasové i jiné rovnosti, respektování práv všech současných i budoucích generací na zdravé životní prostředí a sociální spravedlnost
demokratické procesy	zapojením veřejnosti již od počáteční fáze plánování vytváříme nejen objektivnější plány, ale také obecnou podporu pro jejich realizaci

*Zdroj: vlastní zpracování dat na základě podkladů na CENIA,
[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHV0HSB](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFHV0HSB)*

Cesta k udržitelnému rozvoji je podmíněna kvalitou veřejné správy, kterou se zabývá právě místní Agenda 21. Řešení problémů i tvorba rozvojových plánů, které mají směřovat k udržitelnosti, vyžaduje respektování určitých principů udržitelného rozvoje, který obsahuje dokument Agenda 21 (KMENT, 2012).

1.3.4 Jak vytvořit strategii udržitelného rozvoje

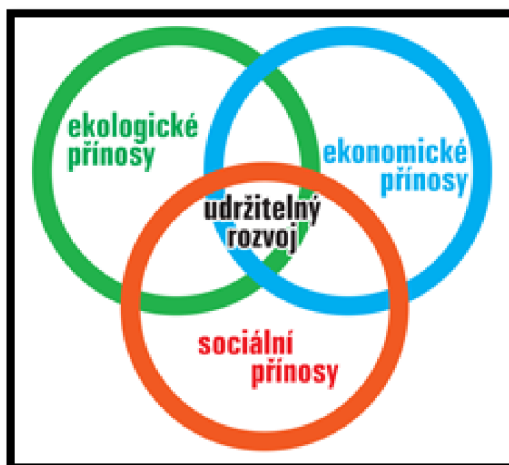
V roce 2001, tedy ještě před johannesburským summitem uveřejnila Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) dokument zvaný „*Strategie udržitelného rozvoje, praktický návod pro jejich sestavování*“ (Strategies for Sustainable Development, Practical Guidance for Development Co-operation, OECD 2001). Jedná se o návod a definování pojmu strategie – koordinovaný soubor založený na procesy po sobě jdoucích, které zahrnují cíle společnosti jak ekonomické, tak i sociální a environmentální. Hledají vzájemné dohody, výměnu a dorozumění, kde právě taková integraci není možná. Hovoříme o sebereflexi podmínek života společnosti, které hledají nejvhodnější cestu pro podmínky při zmenšujících se přírodních zdrojů. Aby došlo k naplnění strategie, musí být vše na ni reálně soustředěné, avšak nesnažit se řešit příliš moc problémů najednou, ale jde spíše o koncentrování se na několik málo primárních cílů. Hlavní témata strategií se rozšiřují o politiku, resp. o správu věci veřejných, o technologie, výzkum, vzdělání, ale i duchovní otázky a kulturu. Návod také uvádí, že sestavování samotné strategie požaduje nové cesty v myšlení a práce:

- není snahou vytvořit pevný, daný plán, ale plán adaptivní, schopný průběžně se zlepšovat v rozhodování s cílem posílit vazby mezi jednotlivými výzvy;
- celá společnost by měla chápat představu o odpovědnosti rozvoje jako společnou a ne že pouze stát je za ni zodpovědný;
- zaměřit se především na transparentní vyjednávání a spolupráci;
- omezit důraz na výstupy (MOLDAN, 2001).

1.4 Tři pilíře udržitelného rozvoje

Udržitelný rozvoj je v současnosti chápán v širším slova smyslu kdy se uvažuje o **třech pilířích** společnosti, ekonomice a životním prostředí. Hlavní myšlenkou je propojení lidí, prostředí a ekonomické systémy, jak je vidět v obrázku číslo 1 (MOLDAN, 2001).

Obrázek 1 *Tři pilíře udržitelného rozvoje*



Zdroj: <http://www.vzdelavanipedagogu.cz/site/projekt.html>

Trvale udržitelný rozvoj zasahuje do tří oblastí, kterými se zabývá řada autorů českých i zahraničních, např. Munasinghe nebo Moldan. Jsou to oblasti ekonomické, environmentální a sociální. Profesor Moldan se ve svých publikacích vztahuje k životnímu prostředí a udržitelnému rozvoji a spekuluje o životním prostředí jako o faktoru, který limituje udržitelný rozvoj a ekonomika je jeho nástrojem. Cílem udržitelného rozvoje je pak především zajištění kvality života (MOLDAN, 2001).

Každý pilíř ovlivňuje další dva, a tak jsou vztahy mezi pilíři navzájem propojené. Ekonomický pilíř spolu s environmentálním spojují snahu ocenit nevládné dopady lidských aktivit na společenské dobro neboli blahobyť, který představuje jednu z klíčových oblastí environmentální ekonomie. Pilíře sociální a ekonomický jsou provázány přes zajištění základních potřeb obyvatel a redistribuci bohatství v rámci společnosti. Sociální pilíř s environmentálním kladou a dávají dohromady důraz na etické hodnoty a principy (HADRABOVÁ, 2010).

Ekonomický pilíř stojí na podmínce zachování hospodářské činnosti základního kapitálu a využíváním vyprodukovaného zisku. Ekonomický pilíř se zaměřuje na posílení konkurenceschopnosti při respektování všech limitů zdrojů (MOLDAN, 2001).

Environmentální pilíř se zaměřuje na oblast ochrany životního prostředí a zlepšování a zabraňování vyčerpání omezených přírodních zdrojů. V rámci všech opatření ekonomického pilíře je doporučení zavádět ekologicky šetrné technologie. Činnost lidí zemské biosféry je závislá na přírodních zdrojích, životadárných systémech a cykly chemických prvků. Kvalita životního prostředí má silné dopady na populaci, která zasahuje do oblasti sociální (HADRABOVÁ, 2010).

Sociální pilíř se dotýká lidí, jednotlivců, společností se snahou snížit chudobu, zlepšit zdraví, zvýšit průměrný věk, snížit nemoci, zvýšit vzdělanost a je oproti ostatním pilířům zaměřen na přítomnost s vazbou na budoucí generace. Sociální pilíř by měl sledovat zajištění kvalitu života, do kterého je i otázka uspokojení kulturních potřeb. V rámci sociálního pilíře jsou akcentovány tři oblasti:

- zamezit sociální vyloučení, které souvisí s otázkou chudoby a nezaměstnanosti,
- zajistit kvalitu bydlení,
- zabezpečit stáří (MOLDAN, 2001).

Hodnocení udržitelného rozvoje nese sebou řadu parametrů, každý z pilířů na vlastní životní rytmus. Udržitelný rozvoj je proces, který spojuje minulé a současné činnosti a ovlivňuje budoucí možné výsledky. Myšlenkou rozvoje je tedy propojit blahobyt současné generace s budoucí. Význam pilířů je především ve smyslu vzájemného propojení všech jejich vazeb. Rovnovážné pojetí udržitelného rozvoje patří pro východisko strategie životního prostředí pro oblast ekonomickou, sociální i národní (KOTOVICOVÁ, 2003).

1.4.1 Ekonomický pilíř vs. environmentální pilíř

- Rovnovážné prvky:
 - Konsenzus na ekonomický růst a ochranu životního prostředí
 - Rostoucí zájem o nástroje (EMAS, ISO 14000, dobrovolné dohody, ekologicky šetrné výrobky s nízkými vstupy)
- Nerovnovážné prvky:
 - Konflikt mezi ochranou přírody a budováním infrastruktury.

- Slabá státní motivace na podporu dobrovolných dohod.
- Nízká opatření zlepšující stav životního prostředí(KOČMANOVÁ, 2010).

1.4.2 Ekonomický pilíř vs. sociální pilíř

- Rovnovážné prvky:
 - Vyšší míra ekonomicky aktivních obyvatel.
 - Důraz na budoucí potřeby ekonomického a sociálního růstu.
 - Rozsáhlé instituční systémy, zdravotní péče a zajištění budoucnosti.
- Nerovnovážné prvky:
 - Chybí zásadní změny v sociálních systémech
 - Sociální a zdravotní péče a důchodové pojištění se blíží ekonomickým mezím.
 - Mobilita, flexibilita a pracovní síly nejsou v souladu s potřebami ekonomiky (KOČMANOVÁ, 2010).

1.4.3 Environmentální pilíř vs. Sociální pilíř

- Rovnovážné prvky:
 - Vznik nových pracovních místy díky rozvoji výrobků a služeb.
 - Snižování v oblasti znečišťování vede ke zvýšení kvality.
 - Díky čistší lokalitě se utváří nová pracovní místa.
- Nerovnovážné prvky:
 - Země s nižší úrovní ochrany životního prostředí přebírají výrobu.
 - Dotace do sociální sféry ubírají prostředky na ochranu prostředí.
 - Dochází k upřednostňování požadavků sociálních nad oblast životního prostředí (KOČMANOVÁ, 2010).

1.5 Strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj

V roce 2001 byla Evropskou radou definována *strategie udržitelného rozvoje* a o rok později rozšířena o název *směrem ke globálnímu partnerství pro udržitelný rozvoj*, který zdůrazňuje vedoucí úlohu EU. Strategie Evropské unie *hodnocení strategie udržitelného rozvoje EU* byla předložena Komisi evropského společenství v roce 2005. Komplexní

strategie obsahující důležité cíle, ukazatele, postup sledování a hlavní priority Společenství v oblasti udržitelného rozvoje byly přijaty pod názvem *obnovená strategie udržitelného rozvoje Evropské unie* v roce 2006. Tato strategie identifikuje neudržitelné trendy ke změně klimatu, veřejnému zdraví, sociálnímu vyloučení, stáří, nakládáním s přírodními zdroji, dopravě a užití území. Aby bylo dosaženo udržitelného rozvoje, musí být tyto trendy změněny (INFORMAČNÍ SYSTÉM STATISTIKY A REPORTINGU, 2014).

Mezi globální cíle pro obnovení strategie patří především zlepšení životního prostředí pro současné a budoucí generace. Snahou je vytvořit komunity schopné využívat efektivně dostupné zdroje a zajistit ekonomickou prosperitu, ochranu životního prostředí a sociální udržitelnost (INFORMAČNÍ SYSTÉM STATISTIKY A REPORTINGU, 2014).

1.5.1 Globální cíle pro zlepšení života

- 1) Ochrana životního prostředí kam patří ekosystémy, biodiverzita, udržitelná výroba a udržitelné spotřeba.
- 2) Sociální rovnost a soudružnost, zdraví, práva, bezpečnost a kulturní diverzita.
- 3) Ekonomická prosperita, inovace, znalosti, eko-efektivita, životní standard a zaměstnanost především.
- 4) Mezinárodní odpovědnost spolu se stabilní demokratickou institucí, svobodou, mírem a globální udržitelností.
- 5) Čistší energie a globální změna k lepšímu.
- 6) Udržitelná doprava, výroba a spotřeba.
- 7) Ochrana přírodních zdrojů a veřejného zdraví, demografie a migrace (INFORMAČNÍ SYSTÉM STATISTIKY A REPORTINGU, 2014).

Vývoj strategie udržitelného rozvoje v rámci Evropské unie se zaměřuje na šest hlavních problémů.

Globální změna klimatu: Pro Evropu platí stále rychlejší oteplování klimatu než kdekoliv jinde na světě. Osm z devíti evropských ledovců se neustále zmenšuje, a proto

dochází k extrémním výkyvům. Vzhledem k roku 1990 snížila EU emise skleníkových plynů o 2,9% a do roku 2012 o dalších 5% a do konce roku 2020 má snížit až na 20% dle Kjótského protokolu **INFORMAČNÍ SYSTÉM STATISTIKY A REPORTINGU**, 2014).

Veřejné zdraví: Od roku 1996 se počet nakažených lidí virem HIV téměř zdvojnásobil a neustále se zvyšuje nebezpečí přenosu nemocí, jako byla ptačí chřipka, SARS nebo nejrůznější typy virů a bakterií (ISSAR, 2014)

Chudoba a sociální vyloučení: Chudoba se stává stále častějším problémem nejen v Evropě. Patří sem i zvyšující se disproporce mezi skupinami ve společnosti (ISSAR, 2014)

Stárnutí populace: V Evropě dochází ke stárnutí obyvatel, kdy v roce 2004 tvořila skupina důchodového věku zhruba 25%, do roku 2050 by měla chudoba sahat na 50% (ISSAR, 2014)

Využívání přírodních zdrojů: Natalita neustále přibývá každou chvílí, počet lidí na Zemi přesahuje 7 miliard. EU se snaží dohlížet na zastavování ubývání živočišných a rostlinných druhů (MACHÁČ, 2003).

Doprava y využívání půdy: I doprava se neustále kontinuálně zvyšuje a s tím souvisí ucpané dálnice, města, zvyšující se riziko ve městech, znečišťování ovzduší a zvyšování emisí CO₂. EU se snaží být hlavní hnací silou pro zvyšování kvality udržitelného rozvoje a životního prostředí na globální úrovni a také se soustřeďovat na technologie více využívat přírodní zdroje (EVROPSKÁ UNIE, 2014).

1.5.2 Hodnocení strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj

EU zpracovává cíle pro udržitelný rozvoj v boji proti klimatu, podpora účinného hospodářství. Strategie EU byla vyhodnocena v roce 2009 a bylo zjištěno – zvyšující se poptávka po přírodních zdrojích, zhoršující se stav biologické rozmanitosti, zvyšující se energie v dopravě – to vše je snahou EU zlepšit. Krize hospodářská a finanční, která postihla USA v roce 2008, ukázala, že udržitelnost je důležitý rozhodující faktor pro

veškeré systémy jako celek. Krize postihuje však všechna odvětví, a proto dochází k opatřování na podporu ekonomiky, sociální krize a jejich dopadu. EU by měla tyto krize proměnit v otázky udržitelnosti ekonomické, environmentální a sociální. Data v tabulce číslo 2 ukazují pokročilost EU na cestě k trvale udržitelnému rozvoji na základě kvantitativních ukazatelů udržitelného rozvoje. Hodnocení pokroku je postupně z let 2004, 2005 a 2008. Ukazatele tak poskytují celkový přehled, zda EU dosáhla pokroku ve vztahu k vytyčeným cílům strategie (EUROSTAT – MONITOROVACÍ ZPRÁVA, 2009).

Tabulka 2 *Hodnocení změn ukazatelů udržitelného rozvoje*

Oblast strategie	Souhrnný ukazatel	Hodnocení změny v EU-27
Sociálně-ekonomický vývoj	Reálný HDP na obyvatele	na cestě k cíli
Udržitelná spotřeba a výroba	Produktivita zdrojů	příznivá změna
Sociální začlenění	Osoby ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením (2008)	žádná změna
Demografické změny	Míra zaměstnanosti starších pracovníků (2004)	žádná změna
Veřejné zdraví	Střední délka života při narození (2004)	žádná změna
Změna klimatu a energie	Emise skleníkových plynů	nepříznivá změna
Udržitelná doprava	Spotřeba energie v dopravě ve vztahu k HDP	nepříznivá změna
Přírodní zdroje	Index výskytu běžných druhů ptáků	žádná změna
Globální partnerství	Oficiální rozvojová pomoc (2004)	odklon od cíle

Zdroj: Vlastní zpracování na základě podkladů dat Eurostatu

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/237CS/CZ/237CS-CZ.PDF

Na základě ukazatelů vyhotovuje Eurostat každé dva roky monitorovací zprávy, které podávají hodnocení, zda se EU ubírá tím správným směrem. Udržitelný rozvoj je hlavním cílem EU v rámci zlepšování kvality života, prospěchu současných a budoucích generací. To vše díky spojením hospodářského rozvoje, sociální spravedlnosti a ochrany životního prostředí. Strategie EU stanovuje cíle, které mají EU směřovat na cestu k udržitelnému rozvoji (EUROSTAT – MONITOROVACÍ ZPRÁVA, 2009).

1.5.3 Vývoje indikátorů udržitelného rozvoje Evropské unie

Indikátory na měření udržitelného rozvoje se stále rozvíjejí a přicházejí nové a nové. Snahou je vytvořit indikátory na úrovni místní, regionální a globální (MŽP, 2012).

Koncept OSN

Program udržitelného rozvoje OSN se vytvářel v několika etapách a obsahoval 134 indikátorů, které se postupně redukovaly až na konečný počet, a to 33 indikátorů (MŽP, 2012).

Koncept OECD

Indikátory udržitelného rozvoje jsou ve dvou kategoriích a reflektují aktiva environmentální, ekonomická a lidský kapitál. Indikátory zdrojů jsou např.: kvalita vzduchu, vodní zdroje, růst produktivity, míra nezaměstnanosti a výdaje na vzdělání. Mezi indikátory životní úrovně řadíme spotřebu domácností, průměrnou délku života, míra zaměstnanosti (MŽP, 2012).

Koncept Světové banky

Je zaměřen na bohatství zemí v otázkách udržitelného rozvoje. Zabývá se rozsahem aktiv produkčních, přírodních a nehmotných. Hlavní roli zde hraje lidský kapitál a kvalita institucí (MŽP, 2012).

1.5.4 Strategický rámec udržitelného rozvoje v rámci ČR

MŽP se zabývá problematikou indikátorů od 90. let. Indikátory vycházejí ze Strategie udržitelného rozvoje ČR a hodnotí naplňování cílů strategie. V roce 2006 byla sepsána situační zpráva monitorující vývoj ČR k vytyčeným cílům. Její struktura je na základě tří pilířů a tvoří 34 indikátorů, které pokrývají klíčové cíle strategie udržitelného rozvoje ČR. O čtyři roky později byl schválen nový rámec strategie udržitelného rozvoje ČR, který je definován jako základní princip TUR. Cílem je stanovit klíčové oblasti, vizi a strukturu udržitelného rozvoje pro ČR. Hlavními osy jsou společnost, člověk a zdraví. Druhá osa zahrnuje ekonomiku a inovace. Do třetí osy řadíme rozvoj území. Čtvrté ose patří krajina a její ekosystém a biodiverzita. Pátá osa je stabilní a bezpečná společnost. Monitoring strategie TUR je velice důležitý z hlediska jeho vývoje a oblastí udržitelného rozvoje. Strategický rámec rozvoje ČR je opíráno o koncept tří pilířů a pěti os. Spolu s indikátory posuzuje aspekty udržitelného rozvoje a dotýká se lidských zdrojů, společenského soužití a občanských sdružení (MŽP, 2012).

1.5.4.1 Cíle strategie udržitelného rozvoje pro ČR

Sestavování přijímání udržitelnosti rozvoje není tak snadné, jak se zdá, a ukazuje, že uvádění tří pilířů je nutné konkrétně vymezit pomocí vztahů mezi jednotlivými cíli strategií a poté je naplnit. Otázkou je, zda je možné zahrnout všechny tři pilíře, anebo zároveň hodnotit integraci mezi určitými vztahy dvou pilířů. Cíle udržitelnosti pro Českou republiku byly schváleny vládou ČR č. 1242 8. prosince 2004 :

- udržet stabilitu ekonomiky a zajistit její odolnost vůči negativním vlivům;
- podporovat ekonomický rozvoj respektující kapacitu únosnosti životního prostředí a zajišťující udržitelné financování veřejných služeb;
- rozvíjet a všestranně podporovat ekonomiku založenou na znalostech a dovednostech a zvyšovat konkurenceschopnost průmyslu, zemědělství a služeb;
- zajistit na území ČR dobrou kvalitu všech složek životního prostředí a fungování jejich základních vazeb a harmonické vztahy mezi ekosystémy, v nejvyšší ekonomicky a sociálně přijatelné míře uchovat přírodní bohatství ČR tak, aby

mohlo být předáno příštím generacím, a zachovat a nesnižovat biologickou rozmanitost;

- přispívat k řešení klíčových globálních problémů udržitelného rozvoje;
- trvale snižovat nezaměstnanost na míru odpovídající ekonomicko-sociálnímu motivování lidí k zapojování do pracovních aktivit;
- podporovat rozvoj lidských zdrojů a dosáhnout maximální sociální udržitelnosti;
- zajistit stálý růst úrovně vzdělanosti ve společnosti a tím zajišťovat konkurenceschopnost české společnosti;
- rozvíjet etické hodnoty v souladu s evropskými kulturami a tradicemi;
- obhajovat a prosazovat národní zájmy ČR v rámci nejširších mezinárodních vztahů, významných mezinárodních organizací i v rámci bilaterálních vztahů;
- dosáhnout splnění mezinárodních závazků ČR v rámci udržitelného rozvoje;
- podporovat udržitelný rozvoj obcí a regionů;
- podporovat rozvoj veřejných služeb a sociální infrastruktury;
- umožňovat účast veřejnosti na rozhodování ve věcech týkajících se udržitelného rozvoje a vytvářet co nejširší konsenzus při přechodu k udržitelnému rozvoji;
- zvyšovat efektivnost výkonu a zlepšovat činnost veřejné správy v souladu s požadavky udržitelného rozvoje;
- přijímat opatření při zajišťování vnější a vnitřní bezpečnosti, která by odrážela požadavky ochrany před mezinárodními konflikty a měnící se formami kriminality včetně mezinárodního zločinu a zejména terorismu (MEZŘICKÝ. V., 2005).

1.6 Historie reportingu

Reporting se v České republice objevuje od roku 1990, kdy se však pro podniky je již tento pojem znám. Před reportingem se používaly nejrůznější hlášení a výkazy o plnění stanovených plánů. V dnešní době je snahou podávat kvalitnější informace, což má za následek zkvalitňování růstu podniku. Podávání zpráv o reportingu tak nabývá stále důležitějších významů (VANĚČEK, 2006).

„Reporting v moderním pojetí objevují naše podniky znovu s určitým zpožděním až v souvislosti s transformací našeho hospodářství na tržní ekonomiku a s příchodem zahraničního podnikatelského kapitálu. V obsahovém pojetí došlo také k určitému posunu od původně úzce chápaného vymezení ve smyslu interních podnikových výkazů o hospodaření určených především pro vlastníky a manažery, až po velmi široké pojetí všech druhů informací o nejrůznějších aktivitách podniku, poskytovaných i externím zainteresovaným příjemcům a široké veřejnosti. Hledání správného přístupu k zveřejňování informací o podniku není v mnoha našich podnicích dosud ukončeno (MACHÁČ, 2003).“

1.6.1 Mezinárodní podávání reportů

Četnost mezinárodních firem neustále roste a s tím roste i celkový počet vydávaných reportingových zpráv ve světové ekonomice. Diplomová práce se zabývá podáváním reportingových zpráv o udržitelném rozvoji ve společnosti a o vlivu firmy nejen na okolní prostředí. Velké nadnárodní firmy tzv. korporace se při podávání reportů o udržitelném rozvoji setkávají s faktory, které je ovlivňují. Pro sestavování reportingu jsou požadovány vysoké nároky na jeho realizaci a jsou zároveň kladeny přesné informace, postupy a termíny pro jejich dodržení při sestavení. Mezinárodní reportingu se podávají na základě určitých standardů. Standardy si společnosti vybírají sami, neboť nejsou dány vládami. Co vše společnost zveřejní je nad její rámeček. Mezi hlavní dvě metody patří **OSN Global Compact** a **Global Reporting Initiative**. Bylo zjištěno, že 70% z 200 vybraných společností nad 1000 zaměstnanců se odkazují na CSR a zhruba 40% podotýká jeden nebo více mezinárodních standardů (FILDÁN, 2009).

1.6.2 Reporting a jeho uživatelé

Reporting zahrnuje širokou škálu informací sloužících nejen pro samotné podniky, manažery, ale i pro uživatele, kteří vykonávají činnosti, které jsou spjaté s informacemi z reportu. Hodnota reportu má tedy pro každého jinou prioritu, význam a poskytnutá zpráva musí daného příjemce dostatečně uspokojit. Tyto příjemce můžeme dělit do dvou skupin, a to na interní, když stojí uvnitř podniku, anebo na externí, když stojí vně podniku (FIBÍROVÁ, 2001).

1.6.2.1 Interní uživatelé reportingu

Do interních uživatelů podniku patří převážně manažeři, vlastníci a zaměstnanci. Především vlastníci a manažeři podniku mají právo rozhodovat a jsou za odpovědi zodpovědní. Musí být všeznalí dané problematiky, aby mohli dělat konečná rozhodnutí, a s tím souvisí i vysoké nároky na výstupy. Kvalitní, detailní informace jsou nedílnou součástí podávání zpráv (MACHÁČ, 2003).

1.6.2.2 Externí uživatelé

Za externí uživatele se považují ti, co stojí vně podniku, ať už státní orgány, finanční úřady, pracovní úřady, obchodní partneři, konkurenti nebo ministerstvo. Zájem těchto institucí je o finanční stránku a pozici podniku. Zájímají se také o podnik i z hlediska dlouhodobé efektivnosti a vývoje (FIBÍROVÁ, 2001).

1.6.3 Dělení reportingu

Reporting můžeme členit dle poskytovaných pravidelných zpráv nebo zpráv aktuálně zpracovávaných dle aktuální frekvence potřeby. Patří sem standardní reporting, mimořádný reporting, staticky reporting, dynamicky reporting, ad hoc reporting anebo dílčí či souhrnný reporting (FIBÍROVÁ, 2001).

1.6.3.1 Standardní reporting

Standardní reporting je tvořen pravidelnými intervaly s danou strukturou. Jednotlivé výkazy se podávají v pravidelných intervalech, mohou být denní, týdenní, měsíční, čtvrtletní nebo roční. Do základní hospodářské periody patří kalendářní, ale i hospodářský rok. Reporting obsahuje data dle směru firmy, nejčastěji se předkládají výkazy finanční, rozvaha, výkaz zisku a ztrát nebo výkaz o peněžních tocích v neposlední řadě ze strany životního prostředí environmentální reporting. Kvůli rychlejší operaci a celkové zkrácení doby, se používají kratší cykly opakování reportů (FIBÍROVÁ, 2001).

1.6.3.2 Mimořádný reporting

Mimořádným reportingem podáváním zpráv jsou myšleny ty, které nejsou pravidelně vyhotovovány v periodách. Mimořádné zprávy se vydávají nárazově a jsou odchýlené od pravidelných plánů a analýz. Tyto zprávy jsou tedy připraveny vždy na požádání (MELVILLE, 2008).

1.6.3.3 Statický reporting

Statický reporting je přínosný pro přehledné informace bez měnících se parametrů. Statický reporting je vhodný použít při prodeji zboží, výkaznictví, zasílání reportů za určitý obrát atd. Statický report by měl být přijatelný všemi, kteří ho využívají (MIS, 2006).

1.6.3.4 Dynamický reporting

Statický reporting a dynamický reporting jsou si velmi podobní. Rozdíl mezi nimi je v tzv. manipulaci obsah a formy vstupních parametrů. Dynamický typ reportu se vztahuje na kategorie zboží a zákazníky, kdy jej lze dle potřeby měnit. Report pro uživatele je dobrý díky své přizpůsobivosti (IT SYSTÉM, 2008).

1.6.3.5 Ad hoc reporting

Pokud není možné vytvořit jeden z výše uvedených reportů, je zde varianta vytvoření reportu, který odpovídá přesným požadavkům pro danou chvíli dané společnosti. Ad hoc reporty vydávají zprávy s individuálními potřebami pro informace, jsou vhodné je vydávat tehdy, když není jasný obsah reportu. Mezi výhody patří především vytvoření nezávislé zprávy, kdy si ho můžeme vytvořit sami ve chvíli, kdy je potřebný, a jsou známa veškerá data (MELVILLE, 2008).

1.6.4 Reporting a jeho definice a cíle

Slovo **report** samo o sobě označuje výkaz, sdělení nebo zprávu a lze ji tedy chápat jako systém výkazových zpráv, které slouží k analyzování vývoje společnosti. Reporting slouží pro podávání plánů a opatření vedoucích ke zlepšení podniku. Všechny ukazatele v reportingu se podávají v přístupné formě (FIBÍROVÁ, 2001).

Výkaz reportingu obsahuje veškeré informace podniku, které jsou k dispozici všem osobám a jeho cílem je tak vytvořit komplexní systém informací, které charakterizují činnosti a aktivity společnosti v dané podobě. Dalším cílem podáváním zpráv je především seskupení objemného množství dat podniku do tzv. reportingových zpráv, díky kterým se pak podnik ubírá do budoucnosti a zhodnocuje minulé dění ve firmě. (MELVILLE, 2008).

Mezi hlavní funkce reportingu je také zvyšování komfortu pro manažery podniku při rozhodování. Aby se mohly provádět různá důležitá rozhodnutí, je nutné znát rychle a přesně informace o stavu a vývoji indikátorů ve firmě. Jednotlivá oddělení společnosti by měli zase znát informace týkající se efektivitu a stavu i podřízených. Reporting poskytuje jak určitým osobám správná data, důležitá fakta, vývoj, tak na druhou stranu ale nesmí zahlcovat zbytečnými informacemi, které nejsou nutné (FIBÍROVÁ, 2001).

Úkolem podávání zpráv je vytvoření celého komplexního systému informací nejen vyhodnocující vývoj podniku ale i jednotlivých částí. Pro usnadnění rozhodování a podávání informací by měly reporty být uspořádány dle důležitosti pro jednotlivé potřeby. Na podporu při rozhodování manažerů o vývoji podniku, dosažení cílů slouží reporting. Díky reportingu je možnost hodnocení všech cílů podniku včetně zpracovávání aktuálních informací, které jsou přínosem pro řízení (TIMUR, 2014).

1.6.5 Efektivní reporting

Při sestavování reportingových zpráv jsou kladeny důrazy na jeho vytváření, neboť i uživatelé mají různé nároky na jeho obsah. V době podávání nebo sestavování reportingu je vhodné vybrat, zpracovat i formálně upravit data a informace tak, aby byla dostupná pro všechny skupiny jak uživatelů, tak vlastníků. V reportu se vždy uvádí informace důležité, ne však úplně všechny do podrobností, každý pracovník dává data, která ovlivňuje (ŠOLJAKOVÁ, FIBÍROVÁ, 2010).

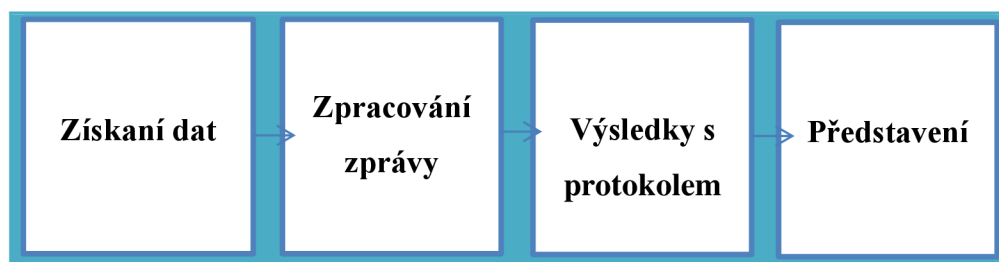
Aby bylo podávání reportingových zpráv efektivní, je třeba je navrhovat tak, aby byly dodrženy určité postupy. Identifikace požadavků a potřeb pro výstup informací do reportu. Dále rozdělovat smysl výkazů dle interních a externích nezbytností. Vhodná

formulace a styl reportu by se měl také dodržovat. Pro lepší přehlednost se používá jednotný designový styl. Díky zpětné vazbě nejen ze strany veřejnosti je snahou vše využívat a brát náměty ke zlepšení celého budoucího chodu reportingu. V případě dodržení určitých preferencí a pravidel, avšak ne přesných pravidel, neboť ty nejsou jasně daná, je možné sestavit kvalitní reporting pro řízení podniku. Slouží také zaměstnancům, vlastníkům, manažerům, ale i obchodníkům a veřejnosti k dostání se povědomí o chodu a činnosti podniku. (ŠOLJAKOVÁ, FIBÍROVÁ, 2010).

1.6.6 Sestavování reportingových zpráv

Díky reportům se mohou podniky kvalitněji rozhodnout, a to díky informacím, které mají, avšak je třeba, aby s těmito podklady bylo dobře nakládáno.

Obrázek 2 *Proces sestavení informací*



Zdroj: Autor / upraveno dle (ESCHENBACH, 2004)

Aby mohl být sestaven report, je třeba získat všechny potřebné informace a materiály pro zpracování výkazu a následné prezentace se zápisem a opatřeními.

1.6.7 Environmentální reporting

Podávání zpráv neboli environmentální reporting o chování podniku vůči životnímu prostředí je informační nástroj, kterým podnik dobrovolně informuje občany, zastupitele, dodavatele nebo zákazníky o svém environmentálním profilu, o vlivu, který působí na životní prostředí a o aktivitách, které v této oblasti vykonal, popřípadě bude vykonávat. Je to jedna z možností environmentální komunikace (TIMUR, 2014).

Přesná **definice** environmentálního reportingu neexistuje ani na mezinárodní úrovni, kde nejsou stanoveny přesné struktury, časové frekvence, které se používají při hodnocení environmentálního reportingu. Reportingem, neboli podáváním zpráv se

zabývá celá řada velkých i menších organizací. Mezi organizaci, která je nejvýznamnější v této oblasti, patří **Global Reporting Initiative**. Na Evropské úrovni stanovuje tato společnost požadavky, podle kterých se řídí jednotlivé společnosti při tvorbě a obsahu environmentálního prohlášení a doporučení (PLANETA, 6/2006).

Ze všech návrhů vyplývá povinnost pro podniky popisovat při podávání zpráv všechny své vlivy na životní prostředí, ať už pozitivní či negativní. Pro porovnávání aktivit podniků slouží vypočítávání indikátorů, které tomu napomáhají (PLANETA, 6/2006).

Charakteristika environmentálního reportingu resp. podávání zpráv o chování podniku vůči životnímu prostředí je informační nástroj díky kterému podnik dobrovolně informuje o environmentálním stavu a vlivech, které působí na okolí. Je to informační nástroj popisující současný stav bez ohledu na vnější souvislost a je univerzální pro všechny podniky (VANĚČEK, 2006).

Oblasti podniku dotčené použitím environmentálního reportingu nejsou zatím stanovena a většinou by se měl environmentální reporting týkat celého firemního profilu podniku a neměl by pouze informovat o tom, co bylo dosaženo, sníženo a omezeno snižováním negativních vlivů na životní prostředí (ŠTUDENT, 2005).

Postup použití environmentálního reportingu bývá vydáván často s výroční zprávou podniku jako její součást anebo samostatně dle charakteru a aktivit. Podnik může učinit různá prohlášení v rámci reportingu, neboť nejsou přesně daná specifika s výjimkou EMAS. Environmentální reporting se týká všech aktivit podniku a je ovlivňován každým nástrojem. Reporting má přímou vazbu převážně na environmentální manažerské systémy, jako je EMAS, kde může být shodný s jeho environmentálním prohlášením. Součástí podávání reportu je nezbytná znalost norem ISO, které se týkají hodnocení environmentálního profilu podniku, ať především ISO 14031 a 14032. Norma ISO 14000 a ISO 14021 se týkají vlastního environmentálního tvrzení pro podnik a jsou jim nápomocny (VOLEJNÍKOVÁ, 2003).

Mezi **výhody a přínosy** environmentálního reportingu patří kladné vnímání podniku ze strany zájmových skupin. Díky tomu se podnik zviditelňuje a dostává se do podvědomí jako subjekt informující o svých problémech se snahou negativní dopady snižovat. K **rizikům** environmentálního reportingu nejsou snad žádná data. Struktura podávání dobrovolných zpráv není definována, a tak je vše na podniku, které údaje uveřejní (VANĚČEK, 2006).

1.6.8 Podávání reportů o udržitelnosti dobrovolných zpráv

Součástí řízené podniků je komunikace se životním prostředím, tím se myslí informování o aspektech sociálních, ekonomických a environmentálních ze strany podniku. Za standardní metodu podávání periodických dobrovolných zpráv o TUR je environmentální reporting nebo sociálně odpovědné podnikání. Environmentálním reportingem se poskytují údaje o ochraně životního prostředí podniku. Údaje jsou ověřené nebo nejsou auditované a týkají se rizik environmentálních, jejich dopadů, politik, různých strategií včetně cílů, nákladů i závazků a poskytují se i těm, kteří mají o tyto informace zájem (VANĚČEK, 1996, 2006).

Podávání environmentálních reportů zahrnuje celou řadu procesů. Patří sem sběr dat, jejich zpracování, následná analýza, vyhodnocování, vybrání důležitých částí o užitečných informacích a jejich dopadech na životní prostředí. Účelem podávání zpráv je poskytnout co nejvíce informací o činnosti podniku na životní prostředí, o tom, jaký měl, má a bude mít vliv na celkový dopad udržitelného rozvoje, co zredukovat, snížit, anebo naopak kde a co zlepšovat (VOLEJNÍKOVÁ, 2003).

1.6.9 Zpráva i stavu životního prostředí

Tato environmentální zpráva podává informace o stavu chování firmy vůči životnímu prostředí, množství vyprodukovaného odpadu a emisí, čerpání neobnovitelných zdrojů a stavu okolí kolem firmy. Snahou této zprávy je podat veřejnosti informace o stavu chování podniku na životní prostředí, o tom, jak se chová u výroby a čerpání přírodních zdrojů (HADRABOVÁ, 2010).

1.6.10 Zpráva o zdraví, bezpečnosti a životním prostředí

Je to environmentální zpráva o stavu životního prostředí rozšířená o stav zdraví a bezpečnosti. Zpráva o zdraví, bezpečnosti a životním prostředí je považována za standard mezi reportingem dobrovolných zpráv o udržitelném rozvoji (JAMES, 2013).

1.6.11 Zpráva o udržitelném rozvoji podniku

Nejen informace z problematiky environmentální jsou podávány ve zprávě o udržitelném rozvoji. Je zde uvedena problematika ekonomická, sociální a environmentální, které mají být podnikem dodržovány. O těchto třech pilířích udržitelného rozvoje podnik informuje. Jedná se o zprávy, které nabývají na významu, i když patří mezi náročnější typy zpráv (ŠTUDENT, HYRŠLOVÁ, VANĚČEK, 2005).

1.6.12 Zpráva o odpovědném podnikání

Zpráva informuje o etickém odpovědném podnikání o lidských právech a jednání se zaměstnanci. Zpráva o odpovědném podnikání prosazuje podávání etických zpráv o udržitelném rozvoji a snaží se brát zřetel na rozvoj planety a její zlepšení kvality (HŘEBÍČEK, SOUKOPOVÁ, 2008).

Společnosti na našem území zavádí stále častěji certifikáty systémů environmentálního managementu (EMS, EMAS...) jako součást svého řízení v oblasti podnikové udržitelnosti a environmentálního reportingu. Všechny údaje ze sociálního, ekonomického i environmentálního systému jsou sledovány a hodnoceny pomocí klíčových ukazatelů. Každoročně firmy podávající reporty, které slouží jako komplexní zpravodajství o stavu a aktivitě firmy pro externí i interní skupiny. Jsou ovlivňovány při rozhodování dobrovolnými zprávami, GRI (Global Reporting Initiative). Jednotlivé dohody a ukazatele slouží jako systém metod, které přeměňují data do podmínek do pro užívání (ŠTUDENT, HYRŠLOVÁ, VANĚČEK, 2005).

Podniková udržitelnost v České republice se odráží v celosvětové, spousta firem má nebo zavádí systém environmentálního managementu a tudíž jsou pozorovány data environmentální, sociální a ekonomické a agregovány na klíčové ukazatele pro výkonnost podniku. Všechny jednotlivá data a údaje podnik slučuje do podávání zpráv.

Tíha, která svírá podniky je stále větší, tlak na cíl pro zlepšení otázek udržitelnosti je stále silnější. Ze stran investorů jsou neustále impulzy o výkazech udržitelnosti za účelem podávání zpráv. Pro investory jsou důležité finanční výkazy založené právě na poskytování informací o stavu a dopadu životního prostředí (HŘEBÍČEK, SOUKOPOVÁ, 2008).

1.6.13 Přínosy reportingu

Sestavování reportingových zpráv o udržitelnosti přináší výhody sestavování postupů za účelem zvýšit efektivitu pro firmy. Mezi interní cíle firem patří při reportingu vytváření strategií nebo sdílení hodnot s konkurenčními výhodami a představují tak komplexní informace, které jsou vhodné pro budoucí plány, rozpočty, alokace zdrojů za účelem snížení nákladů. Je však nezbytně nutné při sestavování zpráv zainteresovat i ostatní zájmové skupiny, investory, dodavatele a vytvořit tak silné propojené pouto pro spolupráci. Celý systém podávání zpráv se zveřejňuje a na jeho základě tak dochází pro snazší získání spolupráce, granty, projekty i politiku udržitelnosti. Porovnávání s konkurencí je další přínos ve srovnávání firem (JAMES, 2013).

Udržitelnost patří mezi žádaná a cenná témata a slouží jako zdroj informací pro subjekty, které se snaží svými propracovanými aktivitami zapůsobit na kritéria sociální a ekologická a získat větší zisky a tržní hodnotu. Je známo, že ze strany makroekonomie přispívají zprávy k rozvoji ekonomiky, konkurenceschopnější trhy a celkové přínosy pro společnost i lepší životní úroveň (GRI, 2014).

1.7 Mezinárodní standardy reportů

Mezinárodní reporty se podávají na základě určitých standardů. Standardy si společnosti vybírají sami, neboť nejsou dány vládami. Co vše společnost zveřejní je nad její rámec. Mezi hlavní dvě metody patří OSN Global Compact a Global Reporting Initiative. Bylo zjištěno, že 70% z 200 vybraných společností nad 1000 zaměstnanců se odkazují na CSR a zhruba 40% podotýká jeden nebo více mezinárodních standardů. (MACHÁČ, 2003).

1.7.1 Global Reporting Initiative

Global Reporting Initiative je nezisková organizace podporující ekonomickou udržitelnosti. Poskytuje nejvíce norem pro podávání zpráv o udržitelnosti známé jako ekologická stopa nebo zpráva sociálního životního prostředí (ESG) či společenská odpovědnost (CSR) pro podávání zpráv. GRI se snaží, aby vykazování o udržitelnosti bylo pro všechny organizace rutinní a srovnatelné. Zpráva o udržitelnosti je považována jako organizační zpráva poskytující informace o ekonomické, environmentální a sociální správě výkonu podniku. (GRI, 2014).

Směrnice GRI jsou široce užívány ve více než 4000 organizací po celém světě. Hlavní pokyny GRI platí pro podniky, instituce ale i menší firmy, neziskové organizace a průmyslové skupiny (GRI, 2014).

Rámce reportingu jsou stále vytvářeny a každá generace má své označení. Zatím jsou označovány G1, G2, G3 a G4, s tím, že se nyní hojně používá generace z roku 2006, a to G3. V tomto standardu se vyskytuje technický protokol, který definuje obsah udržitelnosti reportů. Od roku 2013 je uveden i nový standard G4 pro podniky a použitelný od roku 2016. Vývoj je vidět na obrázku číslo tři (GRI, 2014).

Obrázek 3 *Vývoj GRI pokynů o reportingu od roku 2000*



Zdroj: Vlastní zpracování / dle KMPG International 2013

V zatím poslední používané generaci G3 jsou 3 úrovně od A po C, kde C je nejnižší. Každá společnost má právo výběru úrovně. Reporty se mohou vydávat pomocí webových stránek, mohou být ve finančních výkazech nebo tištěno formou. Standard G4 obsahuje indikátory v sedmi skupinách, jež jsou propojené s OSN Global Compact

i směrnici OECD. Všechny organizace, které chtějí vydat GRI, musí informovat organizaci GRI. Formy poskytnutí informací jsou elektronické nebo písemné, či pomocí online registrace (GRI, 2014).

1.7.1.1 Historie GRI

Organizace Global Reporting Initiative (GRI) vznikla v roce 1997 koalicí CERES (Koalice pro ekologicky zodpovědnou ekonomiku) a programu UNEP a v roce 2000 vydala první směrnici Guidelines 2000. O dva roky později byla vydána další směrnice Sustainable Reporting Guidelines 2002 a v současné době se užívá směrnice G3 z roku 2006. Jedná se o globální iniciativu, která je nezávislá na institucích. Jejím hlavním cílem je vytvořit obecně použitelná doporučení pro reporting o udržitelném rozvoji organizace. Směrnice GRI pro reporting je pravděpodobně nejkomplexnějším rámcem reportingu o udržitelném rozvoji podniku - tedy o ekonomickém rozvoji, které respektuje šetrný přístup k životnímu prostředí a bere v úvahu i sociální aspekty podnikání. Reporting obsahuje informace ze tří oblastí, ekonomické, environmentální a sociální výkonnosti (HŘEBÍČEK, KOKRMENT, 2005).

1.7.1.2 Pokyny pro podávání zpráv

Snahou je harmonizovat standardy výkaznictví pro organizace bez ohledu na jejich velikost s cílem zvednout stav životního prostředí a reportingu. Transparentnost je jednou z klíčových oblastí činnosti v rámci rozsahu GRI. GRI je doporučeno pro společnosti, aby podávaly zprávy o své činnosti na životní prostředí pomocí daných kritérií. Standardizované pokyny pro podávání zpráv se týkají životního prostředí a jsou obsaženy v protokolu s GRI indikátory. K dispozici je 30 indikátorů životního prostředí od EN1 (spotřeba materiálu, přes spotřebu energii, vody, biodiverzita, emise, odpady, produkty, služby až pod celkové výdaje na životní prostředí) až po EN30 (GRI, 2014).

1.7.1.3 Zpráva GRI

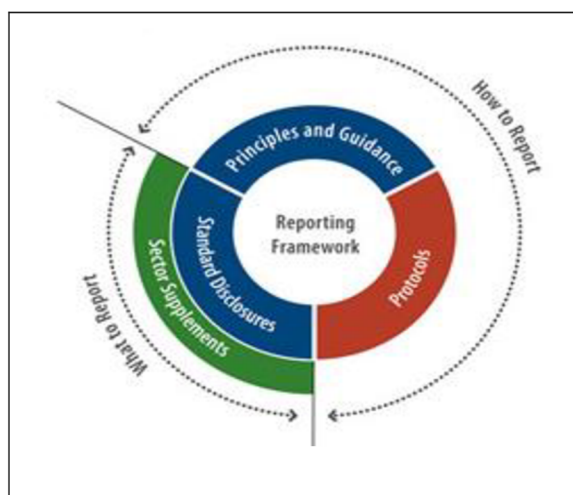
GRI odkazuje na celosvětovou síť mnoha tisíců po celém světě, kteří vytvářejí rámec pro podávání zpráv. Tyto zprávy se používají při zveřejňování výkonů společnosti a její udržitelnosti a jsou často požadovány ze strany externích skupin. Zprávy slouží jako

základ pro zveřejnění informací. Síť je podporována řadou institucí ze strany GRI, která se skládá z orgánů veřejné správy:

- představenstvo,
- rada zúčastněných stran,
- technický poradní výbor,
- organizační strany
- sekretariát (GRI, 2014).

V těchto orgánech jsou zastoupeny všechny sektorově geografické obvody. Hlavní sídlo GRI je v Nizozemí v Amsterdamu (GRI, 2014).

Obrázek 4 *Reportingový rámec GRI*



Zdroj: Vlastní zpracování na základě <http://www.triplepundit.com/2011/07/lessons-learned-newly-minted-certified-gri-reporter/>

1.7.1.4 GRI a správa životního prostředí

GRI je příkladem organizace, která působí mimo top-down velitelských struktur energie spojené s vládami. Řízení životního prostředí je mnohostranný charakter a na rozdíl od velkých chráněných oblastí politiky, jakou jsou finance, životní prostředí vyžaduje, aby se suverénní státy přihlásily do smluv a vícestranných dohod, které koordinují. Zpráva o udržitelný rozvoji vybízí podniky a instituce, aby podávali pravidelné zprávy o své činnosti a aktivitě na životní prostředí. Trvale udržitelný reporting je dle definice

způsob, kterým organizace zhodnocuje své environmentální úspěchy a neúspěchy, které předává veřejnosti (GRI, 2014).

1.7.1.5 Význam GRI v globalizovaném světě

Rozpad SSSR a augmentace kapitalistických ekonomických systémů ve východní Evropě a nedávno v samozvaných komunistických zemích jako je Čína serazil tzv. bambusový kapitalismus, který naznačuje, že tento systém správy ekonomických záležitostí je jako tvar světové ekonomiky v dohledné budoucnosti. Zastánci kapitalismu došli k závěru, že organizace GRI je jak efektivně skloubit kapitalismus a životní prostředí v jinak odlišných zemích světa. Připouštějí, že kapitalismus není v současné době shodný s cíli v oblasti životního prostředí, ale může být mírně přepracován tak, aby kladl důraz na GRI. Organizace, které se přihlašují do režimu dobrovolného vykazování zpráv o udržitelnosti GRI dělají správný krok ke zlepšení svého výkonu (GRI, 2014).

1.7.1.6 Udržitelný rozvoj a indikátory dle GRI

Informace podávané dle reportingu GRI jsou z oblastí ekonomické, environmentální a sociální. Ekonomické indikátory se zaměřují na úspěchy a rizika a na nepřímé ekonomické dopady včetně výsledků. Mezi sociální indikátory patří definice pracovních postupů, zaměstnanosti a lidských práv, společnosti a kvality. Environmentální indikátory jsou důležité pro podnik, zaměřují se na využívání vstupů a výstupů na životní prostředí. Patří sem i energie, voda nebo biodiverzita, doprava, zkrátka aspekty, které dále ovlivňují životní prostředí (KOCMANOVÁ, 2010).

1.7.1.7 Ekonomické indikátory

Tyto indikátory jsou zaměřené na výkonost, změny struktury, úspěchy i neúspěchy a příležitosti, na podíl na trhu a jakékoliv nepřímé dopady na ekonomiku. Ekonomické indikátory jsou zaměřené především na vlivy ekonomických dopadů a činností organizací včetně ekonomických hodnot aktivit podniků. Informace mezi konkrétními trhy řeší pozice na trhu. Ukazatele měřící nepřímé ekonomické dopady a vlivy jsou v důsledku ekonomické aktivity. Všechny ukazatele, které souvisí společně na sebe,

jsou navzájem propojené. Zahrnují také dopady na životní prostředí, podnik i ovzduší, ale týkají se také energie, vody, odpadů a dopravy (HŘEBÍČEK, KOKRMENT, 2005).

1.7.1.8 Environmentální indikátory

Environmentální indikátory se dělí dle směrnice GRI na důležité pro podnik, důležité pro investory a pro ostatní zainteresované skupiny podniků (stakeholders). Jsou zaměřené na vstupy a výstupy a dopady podniku na životné prostředí. Mezi vstupy převážně patří energie, voda mají následek jako výstup environmentální. Jsou zde emise, odpadní voda nebo klasický odpad. Se vším souvisí i biodiverzita (rozmanitost živých organismů) jenž je spojena s výstupy – přírodní zdroje. Biodiverzitu především ovlivňují výstupy, jako jsou látky a hlavně lidská činnost (HŘEBÍČEK, KOKRMENT, 2005).

1.7.1.9 Podstata indikátorů

Rámec metodiky GRI představuje reporting o environmentálních, sociálních a ekonomických profilech organizací. Je aplikovatelný v odvětvích, sektorech i organizacích různých velikostech. Metodiky mají široký záběr od malých, středních podniků po velké korporace. V rámci GRI jsou obsaženy veškeré metodiky pro podávání dobrovolných zpráv podniků z oblasti udržitelného rozvoje (KOCMANOVÁ, 2010).

Hlavní podstatou indikátorů jsou:

- Rozhodovací procesy, plánování a management.
- Sledování důležitých trendů, které urychlí proces rozhodování.
- Aplikace indikátorů je dlouhodobá z důvodu porozumění všech změn.
- Sdílení všech úrovní řízení v pravý čas.
- Posílení podniku pomocí kvalitních informací o investici nebo rozvoji.

V poslední době roste význam důležitosti indikátorů, které se stávají hlavními komponenty řídicích procesů v podniku (KOCMANOVÁ, 2010).

Soubor strategií v podniku je znám jako udržitelný rozvoj. Umožňuje za pomoci ekonomických prostředků uspokojit potřeby lidí, materiální a kulturní potřeby. Avšak je třeba vždy dodržovat environmentální limity. Koncepce udržitelného rozvoje je třeba vnímat jako eden celek, a to oblasti ekonomické, environmentální a sociální (GRI, 2000).

Zprávy o udržitelnosti dle směrnice. Global Reporting Initiatives označují informace o měření, odpovědnosti a jednotlivých výkonech podniku pro externí i interní skupiny s cílem dosáhnout udržitelný rozvoj. Dobrovolné zprávy o udržitelnosti se podávají s účelem podat informace do budoucích investic od společností, aby se podotkly informace o stavu, dopadech a rizik udržitelnosti (GRI, 2000).

1.7.2 OSN Global Compact

Od roku 1999 je zveřejněn OSN Global Compact pro společnosti, které se přihlašují k tomu programu, musí mít své vize synchronní s deseti pravidly z univerzální deklarace lidských práv a svobod, deklaraci z Ria o životním prostředí i rozvoji (OSN, 2014). V tabulce číslo tři jsou čtyři základní přístupné ze strany United Nations GC.

Tabulka 3 *Základní principy OSN Global Compact*

Skupina pravidel	Jejich přesná znění
Lidská práva	Ochrana a respektování základních lidských práv, nepodílení se na jejich porušování
Pracovní standardy	Respektování svobody sdružování a uznávání práva na kolektivní vyjednávání, eliminace jakékoli formy nucené práce, zákaz dětské práce, eliminace diskriminace v zaměstnání
Životní prostředí	Podpora ochrany životního prostředí, iniciativ propagujících odpovědný přístup k životnímu prostředí, podpora vývoje a šíření technologií ohleduplných k životnímu prostředí
Potírání korupce	Působení proti korupci ve všech jejích formách, včetně vydírání či úplatkářství

Zdroj: Vlastní zpracování dle Asociace společensky odpovědných firem, 2014

Do projektu v rámci konceptu OSN je zapojeno přes 10 000 společností, které jsou povinny podávat určité výstupy. Všechna 10 pravidel musí zakomponovat do svých činností v rámci managementu a musí tento projekt dále propagovat (OSN, 2014).

1.7.3 OECD směrnice pro podniky

Deklarace mezinárodních investic a Organizace pro ekonomickou spolupráci obsahují směrnice pro nadnárodní podniky OECD. Je to soubor s doporučeními pro podniky jak jednat s ohledem na lidská práva, životní prostředí. Směrnice je z roku 1976 a od té doby prošla mnoha změnami. Směrnice nemá jasné normy, které musí společnosti vykazovat, například reporting zařazený do CSR aktivit je pouze doporučením (OECD, 2014)

1.7.4 CSR Sociální odpovědnost firem

Pod anglickým názvem Corporate Social Responsibility (CSR) rozumíme sociální odpovědnost firem a je to jedna z dobrovolných aktivit týkajících se životního prostředí. Firma musí integrovat v rámci toho přístupu environmentální a sociální aktivity nad rámec daných požadavků, avšak i ty základní je potřeba dodržovat. Rozsah CSR je široký, nejde jen o oblast o péči životního prostředí, ale o komplexní chování firmy k zaměstnancům, obchodním partnerům, stakeholderům nebo zákazníkům (HADRABOVÁ, 2010).

V druhé polovině minulého století se začala sociální odpovědnost firem zavádět do firemních aktivit a hlavní rozmach je v současné době. Díky těmto přístupům může firma dosáhnout zlepšení pověsti i ohlasů veřejnosti a díky tomu i konkurenční výhody. Původní záměr CSR směřoval na vztahy mezi stakeholdery (ZADRAŽILOVÁ A KOL, 2010).

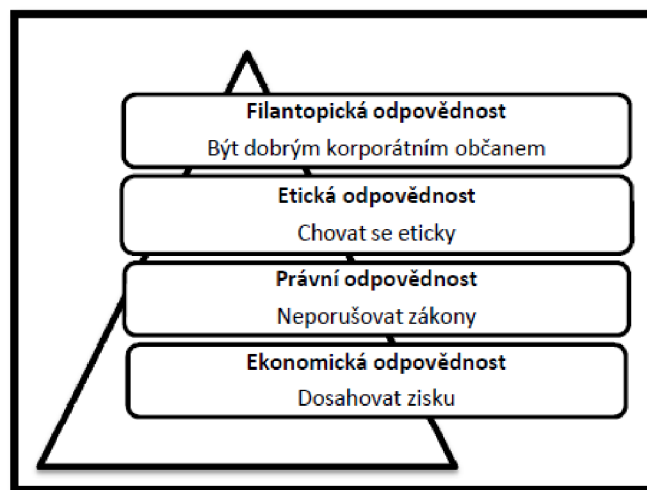
V České republice se staly velké firmy průkopníky CSR a přinesly řadu zkušeností z této oblasti. Aktivity sociálních odpovědností tvoří hodnotový systém a přispívají k odlišení firem od konkurenční firmy. Dobrovolné aktivity, stejně tak i CSR uplatňují aktivity zcela individuální přístupy na projekty, které jsou pro firmy zajímavé. Firmy pak prezentují svoje projekty a sdělení veřejnosti, které mohou podložit certifikáty. Do

sociální odpovědnosti firem patří i certifikát ISO 104001 (mezinárodní norma ISO 14001 je norma vytvořená pro environmentální manažerské systémy ve firmě, které respektují státy a jsou stále dopracovávány), které zaručují, že firma se chová zodpovědně k životnímu prostředí. Osvědčení pro firmy uznávaná celosvětově jsou mezinárodní normy SA 8000 nebo AA 1000 Account Ability. V současné době je pro firmy k dispozici norma ISO 26000, které se týkají přímo sociální odpovědnosti firem (HADRABOVÁ, 2010).

Archie Carroll patří k významným autorům problematiky společenské odpovědnosti firem. Zkonstruoval pyramidu CSR ze čtyř úrovní (obrázek číslo pět), nad ekonomickou, právní a etickou odpovědností stojí odpovědnost filantropická (CARROLL, 1991).

Obrázek číslo pět znázorňuje hierarchicky uspořádané úrovně CSR společenské odpovědnosti firem.

Obrázek 5 *Carrollova pyramida společenských odpovědností.*



Zdroj: Vlastní zpracování dle (Carroll, 1991)

Etická společnost na rozdíl od filantropické odpovědnosti, která představuje dobrovolnou odpovědní složku, počítá s plněním společenských závazků. Je to činnost, která přispívá ke zlepšení životní kvality ve formě finanční, projektové nebo dobrovolnictví. Společenská odpovědnost firem je chápána jako doplněk

pro konkurenceschopnou Evropu. Strategická konkurenční výhoda je díky CSR iniciativě a vychází hluboko ze základních hodnot společností. Aktivity, které nejsou strategické, vedou také k udržitelnosti podniku, ale vytváří pouze dočasnou konkurenční výhodu. (ZADRAŽILOVÁ A KOL, 2010).

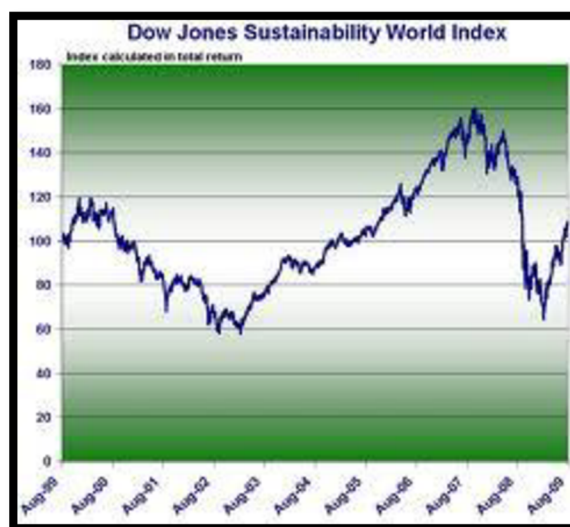
1.7.5 Hodnocení udržitelnosti

Externí subjekty sestavují žebříčky a hodnotí udržitelnost podniků z informací z reportů podniků. Hodnocení je vhodné pro srovnávání s ostatními podniky v daném odvětví a slouží jim jako benefiční výhoda mezi konkurenty. Patří sem například **Dow Jones Sustainability index** nebo **FTSE4Goog index** (FTSE GROUP, 2013).

1.7.5.1 Dow Jones Sustainability index

Index vznikl v roce 1999 a používá se pro srovnávání podniků sloužícím pro investory, kteří se rozhodují o investičním rozhodování. Tento index je poskytován světovým firmám a skládá se z 300 komponentů a je sledován velkým počtem velkých i nadnárodních společností. Do výsledků indexů jsou započítávány společnosti s nejlepším hodnocením. Během posledních let se vývoj indexu vyvíjí kladně, jak je vidět na obrázku šest (S&PDOW JONES INDICES, 2013).

Obrázek 6 *Dow Jones Sustainability Index*



Zdroj: Autor / upraveno dle <http://djsi10.typepad.com/>

1.7.5.2 FTSE4Goog index

Index spadá pod Londýnské burzy a zaměřuje se na porovnávání trhů ve více jak osmdesáti zemí. Odpovědné investování mělo za následek vytvoření toho indexu. Porovnávají se environmentální společnosti, politika, dodavatelské a odběratelské vztahy. V dlouhodobějším měřítku je tento index rostoucí, viz obrázek číslo devět (FTSE GROUP, 2013).

Na obrázku číslo sedm je vidět stoupající vývoj grafu indexu porovnávající trhy ze zmíněných oblastí (FTSE GROUP, 2013).

Obrázek 7 *FTSE4Good index*



Zdroj: www.moneyobserver.com/fund-fact-sheet/CIS-UK-FTSE4Good-Tracker/XIF07

1.8 Definice podniku

Podnikem se rozumí komunita, neboli společnost lidí, kteří se spojili za účelem dosažení zisku. Podniky respektují vztahy ke všem svým stakeholderům, zhodnocují kapitál a sledují své vlastní cíle. Podnik vstupuje na trh, prodává své výkony, služby a produkty, dosahuje zisku a užívá své zdroje (KORÁB, 2008).

Podnik hospodaří samostatně, hradí své náklady, vystupuje jako samostatný subjekt, určuje svoji činnost podnikání, používá kapitál k zajištění svých cílů a vystupuje jako objekt s právy a plní své povinnosti. Obchodní zákoník § 5 odst. 1 definuje podnik jako:

„Podnikem se pro účely tohoto zákona rozumí soubor hmotných, jakož i osobních nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit.“ (ZÁKON Č. 513/91 SB., § 5 ODS. 1) OBCHODNÍ ZÁKONÍK)

Ekonomická, environmentální a sociální legislativa tlačí na podniky, které jsou pod tlakem etických kodexů, podmínkách od odběratelů a dodavatelů, a tak maximalizace zisku nezůstává jediným kritériem podniku.

Podniky zahrnují do svého rozhodování dobrovolné dohody s ohledem na životní prostředí a udržitelný rozvoj. Cílem je dosažení rovnovážného vyrovnaní vztahu mezi třemi pilíři. Aby mohly uspět na mezinárodních trzích podniky, zavádí environmentální systémy jako je ISO 9000, ISO 14000, EMS, EMAS, LCA, čistší produkce, zodpovědná firma, zodpovědná konzumace či systém *brewing and better future*. Všechny tyto systémy řízení zaručují firmě určitou podnikovou úroveň. Pro měření, jak bylo řečeno, se používají klíčové ukazatele a indikátory. Hodnocení samotného udržitelného rozvoje podniků je vyvíjeno na mezinárodní úrovni s cílem dosažení určitých standardů (KORÁB, 2008).

Definice podnikatele je opravdu mnoho, ale v dnešní době nejvíce vyhovující je od Roberta D. Hisrichce z roku 1985 : *„Podnikatel ve svém jednání vytváří cosi nového, čemuž náleží hodnota prostřednictvím vynakládání potřebného času a úsilí, přebírání doprovodných finančních, psychických a společenských rizik a získávání výsledné odměny v podobě peněžního a osobního uspokojení.“* (KORÁB, 2008)

2 ANALÝZA PROBLÉMU SOUČASNÉ SITUACE

Podpora udržitelného rozvoje roste také u podnikatelských subjektů, které plní důležitou roli z hlediska zaměstnanosti. Podnikatelské prostředí je vytvářeno orgány, soudy, pracovišti, subjekty, komorami, spolky, organizacemi a agenturami. Důležitou roli hraje podnikatelský sektor v ekonomice, a to díky tomu, že se podílí na zaměstnanosti. Aby byl podnik konkurenceschopný, musí kromě snahy o maximalizaci zisku, rozšiřovat také význam udržitelného rozvoje, což znamená zvýšení produktivity zdrojů, snížit spotřebu materiálu s minimálním odpadem, optimalizovat služby, šetrně zacházet vůči okolí a využívat přírodních zdrojů.

Velké společnosti ovlivňují svými činnostmi vnější okolní prostředí, jejich součástí jsou i stakeholders: dodavatelé, odběratelé, zákazníci, vlastníci ale i stát. Práce, půda a kapitál jsou zdroje, které firma potřebuje a spotřebovává. Firmy si musí veškeré podmínky činnosti, spotřeby a produkce uvědomovat i při udržitelnosti a chovat se k nim zodpovědně i na úrovni makroprostředí. Jsou ovlivňovány situacemi politickými, sociálními i ekonomickými a environmentálními.

Podniky dodržující udržitelný rozvoj musí také určitým způsobem tento rozvoj měřit a poté plnit jejich cíle. Je třeba vše zaznamenávat, dokumentovat a analyzovat informace o aktivitách sociálních, ekonomických a environmentálních. Pro stanovené cíle se využívají indikátory, nástroje managementu či informační systémy. Indikátory sloužící pro měření výkonnosti podniku jsou neustále vyvíjeny organizacemi s cílem dosáhnout požadované standardy a kvality. Mezi nejznámější patří již zmiňovaný **Global Reporting Initiative (GRI)** nebo **OSN Global Compact**, který se zaměřuje na podávání standardizovaných zpráv o udržitelném rozvoji (KOCMANOVÁ, 2010).

Cílem těchto aktivit je získání důvěry stakeholderů a podnikatelských subjektů. Zahraniční subjekty s pojmem udržitelný rozvoj pracují pro zlepšení své image a zvýšení konkurenceschopnosti a výkonnosti. Udržitelný rozvoj stakeholderů je na obrázku číslo 10. Podnik by bez stakeholderů, jako jsou zaměstnanci, zákazníci, dodavatelé, banky, úřady nemohl fungovat.

K sekundárním stakeholderům patří investoři, média, sousedé, ale i různé organizace, sdružení, asociace a veškeré informace, které se týkají udržitelného rozvoje aspektů sociálních, environmentálních a ekonomických (KOCMANOVÁ, 2010).

V pivovarnickém průmyslu jsou mimo výrobní aspekty také výrobní produkty, týkající se udržitelnosti, které ovlivňují finální produkt. Podniky si uvědomují jejich dopad, neboť se jedná o výrobek obsahující alkohol.

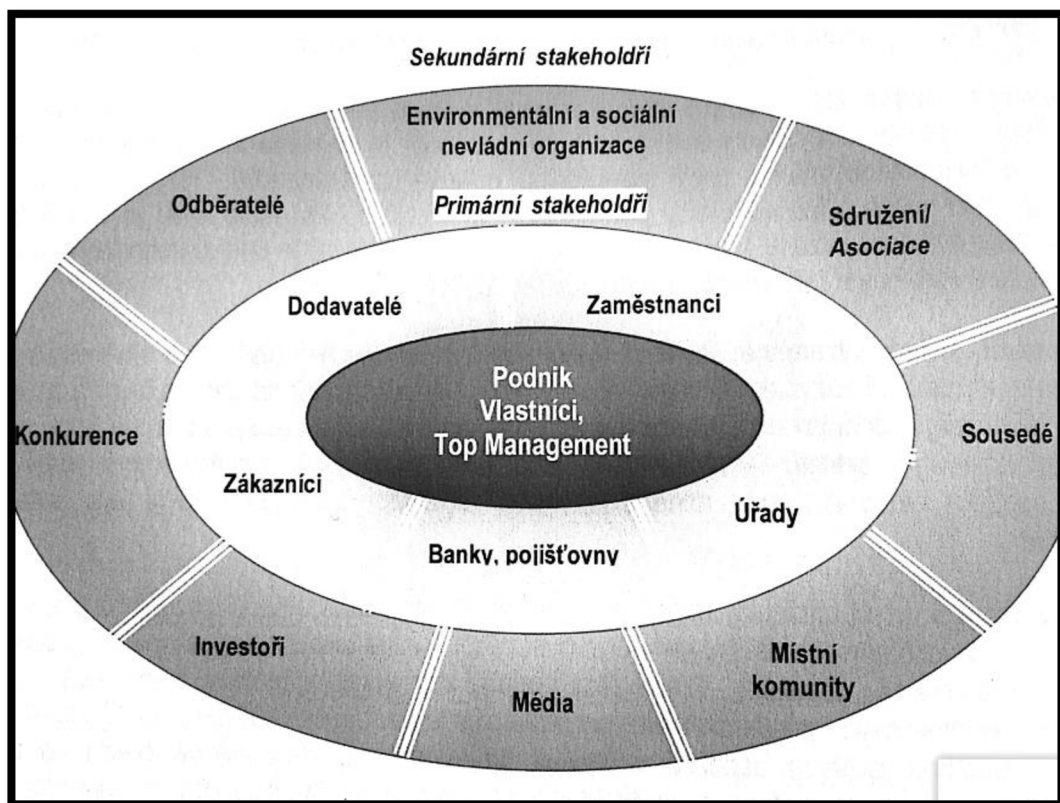
Udržitelnost podniku je strategie sledující podnikový růst s efektivností a výkonností a konkurenceschopností. Cíle zahrnují i tři hlavní oblasti a snaží se o zvýšení hodnoty jak podniku na trhu, tak zákazníka a zaměstnance. Snahou je brát strategii jako budoucí připravenost podniku, kde jsou stanoveny cíle podniku a průběh operací tak, aby se mohlo reagovat na změny v okolí podniku. Vztah mezi udržitelností a eco-efektivitou vychází z ekonomické výkonnosti. Podnik musí usilovat o zlepšení eco-efektivnosti, která má pak kladný dopad v oblasti environmentální, v opačném případě může dojít ke zhoršení situace na úkor ekonomické výkonnosti (KOCMANOVÁ, 2010).

Účinnost je cílem managementu pro zlepšení tří prvků v trojúhelníku oblasti sociální, ekonomické a environmentální. **Efektivita** posuzuje vztahy mezi oblastmi environmentální a ekonomickou, dále pak mezi sociální a ekonomickou. Cílem podniku jsou **ekonomická efektivnost** a **ekologická účinnost**. **Ekonomická efektivnost** dosahuje nejlepších výsledků, jež se týkají výsledků hospodaření udržitelného rozvoje. Management podniku musí najít rovnováhu mezi ekonomickým rizikem a návratností jejich aktivit včetně vztahu k udržitelnosti. Ekologická účinnost měří ochranu životního prostředí (tuny emise CO₂) a popisuje, čeho bylo dosaženo (KOCMANOVÁ, 2010).

Ekonomická efektivita staví na údajích vyjádřených pomocí ukazatelů ziskovosti, návratnosti investice, rentabilita vlastního kapitálu a doplnění o účinnost aspektů ekologických a sociálních. Eco-efektivita spojuje informace pro rozhodování ze strany využívání energie, vody, odpadů a ziskovost s dopadem energie, materiálů a spotřebu vody tak, aby bylo vše propojeno s ohledem na životní prostředí.

Součet dopadů na životní prostředí se rovná součtu všech dopadů, které jsou podnikem generovány. Sociální efektivita je poměr přidané hodnoty k přidanému sociálnímu dopadu, který představuje součet negativních dopadů sociálních v podniku či procesu. Podniky vybírají ukazatele, aby pochopily dopady své aktivity. Pro zlepšení podniku v oblasti environmentální, sociální a ekonomické napomáhá koncepce udržitelného rozvoje. **Udržitelnost podniku** je tedy strategický přístup se zaměřením nejen na efektivnost a účinnost, ale i na výkon podniku s tvorbou přidané hodnoty. Na obrázku číslo osm jsou vidět primární stakeholdři a sekundární stakeholdři k podniku (KOCMANOVÁ, 2010).

Obrázek 8 *Stakeholderi se zájmem udržitelného rozvoje*



Zdroj: Autor / upraveno dle (Kocmanová, 2010)

2.1 Charakteristika společností

Analyzovanými podniky jsou Heineken - Česká republika, Molson Coors - Staropramen, SABMiller - Plzeňský prazdroj a provozovna Starobrno.

Předmět podnikání je pro všechny společnosti stejný, a to:

- pivovarnictví a sladovnictví,
- hostinská činnost,
- silniční motorová doprava – nákladní a vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny,
- silniční motorová doprava – nákladní a vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tuny,
- zámečnictví, nástrojařství,
- vedení účetnictví, vedení daňové evidence,
- výroba, obchod a služby.

2.1.1 Historie Heinekenu

Zakladatelem společnosti v roce 1864 byl Gerhard Adrian Heineken, který koupil v Amsterdamu pivovar. Měl jasnou vizi, a to vyrábět nejkvalitnější pivo. Snažil se o maximální kvalitu. Po 4 letech postavil nový pivovar. Dnes má globální Heineken pobočky v 80 zemích světa s více než 200 značek piv a 65 tisíc zaměstnanců. Pivovar převzal část trhu na Slovensku, v Polsku, Rumunsku, Rakousku, Maďarsku, Srbsku, Černé Hoře. Jeho obrat dosáhl 14,32 miliardy eur. Piva patřící pod Heinekem jsou prodávána ve 120. zemích světa. V roce 2003 ovládl rakouskou společnost BBAK, kterému patřil mj. pivovar Starobrno, pak následovala koupě pivovaru Královské Krušovice od společnosti Radeberger Gruppe. V České republice patří do společnosti Heineken tři pivovary. Od roku 2003 pivovar Starobrno v Brně, od roku 2007 Královský pivovar Krušovice ve středních Čechách a od roku 2008 pivovar Velké Březno v severních Čechách.

2.1.2 Historie Plzně

Pivovar Plzeňský Prazdroj, a. s., jsou členy skupiny SABMiller sdružující pivovar Plzeň, pivovar Radegast a pivovar Velké Popovice. Po revoluci do OR byla společnost zapsána jako Plzeňský Prazdroj, a. s. 1999 si kontrolu získal SABMiller a 30. září 2002 byla dokončena fúze. Prazdroj sjednotil Pivovar Radegast, a. s. a Pivovar Velké Popovice, a. s. Skupina sdružuje téměř poloviční podíl na českém trhu. V roce 1913 překročil pivovar roční výstav 1 000 000 hl a v současné době je přes 5 000 000 hl ročně. Produkce celé skupiny činí 10 milionů hl piva ročně.

2.1.3 Historie Staropramene

Pražské pivovary, a. s. vznikly v roce 1992. D pivovarů patřil i Staropramen. Pivovar Otava se začlenil k Pražským pivovarům v roce 1997. V říjnu roku 2003 se změnil název na Pivovary Staropramen a.s. Změna jména byla rázným a pozitivním krokem. Nové jméno, nová identita. Staropramen je druhým největším producentem piva v ČR. Jsou také významným exportérem. V roce 2012 se staly součástí Molson Coors, jež patří mezi největší na světě. Činnost mají v USA, Evropě, a dalších trzích.

2.1.4 Historie Starobrno

S rokem 1992 přišla moderní historie pivovaru. Starobrno bylo transformováno ze státního podniku na akciovou společnost a získalo významnou cenu jakosti – 1. místo na pivním veletrhu PIVEX, jenž patří mezi nejprestižnější soutěže, kdy kvalitu piva hodnotí sládky a profesionální degustátoři. Privatizací v roce 1994 se společnost stala součástí rakouské pivovarnické skupiny BBAG. Jednou ze stěžejních událostí v budování podnikové identity a podnikového designu společnosti starobrno byla změna loga, ke které došlo v roce 1995. Nový typ byl později doplněn o slogan značky Starobrno – „*Tajemství dobré nálady*“. Společnost se tak stala prvním pivovarem v České republice, který začal důsledně používat slogan jako marketingový nástroj. Koncern Heineken v roce 2003 koupil pivovar Starobrno a dnes zde vaří přes 10 druhů piva včetně speciálů, nepasterizované pivo a známý je Červený Drak (STAROBRNO, 2012).

2.2 Regulace a usměrnění u alkoholických výrobků

Produkty, které pivovary vyrábí, obsahují alkohol, a proto podporují **odpovědnou konzumaci**, která upozorňuje na důsledky jeho užívání. Vznikly různé dokumenty, kodexy a sliby, které mají za cíl redukovat škody způsobené konzumací alkoholu. Snahou je zvýšit povědomí o konzumaci a jeho dopadů, zajistit marketing, odpovědnost a snížit samotnou problematikou spojenou s jeho užívání. Projekty, vznikající v Evropě, jsou například „*Evropský slib pivovarníků*“ nebo „*Užij si Heineken zodpovědně*“, což je česká aktivita podporující kampaň na podporu konzumace nealka v lahvích od Heinekenu. Dalším projektem je „*napivosrozumem.cz*“ od Plzeňského prazdroje, který poukazuje na vliv alkoholu za volantem. Svaz Českého pivovaru a Policie ČR uspořádali akci s názvem „*řídím, piju nealko*“, kde vzorným řidičům po kontrole bylo rozdáváno nealkoholické pivo (ČESKÝ SVAZ PIVOVARŮ A SLADOVEN, 2013).

2.2.1 Reporty v pivovarnictví

Mezi standardy ve velkých společnostech a i v pivovarnictví v oblasti udržitelného rozvoje patří pravidelné vykazování reportů, které jsou však pro každou společnost rozmanité, různorodé a obsáhlé. Všechny reporty mají společný cíl, a to snížit negativní dopady z jejich činnosti a pozitivně působit na všechny zainteresované strany. **Reporty** společností mají odlišné názvy, délky, typy, formy, mohou to být reporty CSR, sustainability reporty nebo corporate reporty. Mezi světový standard, který udává směr reportů, můžeme považovat již zmíněné normy GRI a OSN Global Compact.

Ukázka druhu, typu a obsahu reportů – ověření je externí dle dokumentu KPMG:

Název pivovaru	typ	Druh	Report	OBSAH
Heineken Česká republika	GRI G3 level B	COP	UNGC	300 stran
SABMiller – Plzeňský prazdroj	GRI G3 level B	COP	UNGC	24 stran
Molson Coors – Staropramen	Corporate	COP	UNGC	33 stran
Provozovan Starobrno	Návrh reportu na základě tří pilířů			

Externí ověření se provádí pomocí dokumentu KPMG, který má hlavní body.

- Snahou je vystižení vnějších dopadů z činnosti společnosti a vliv na okolí.
- Je definovaná maximální možná míra dopadů činností.
- Možnost výběru z úrovně A-C reporty G3 nebo reporty v souladu s úrovní GRI G4 splňující dané podmínky.
- Informovat všechny zainteresované strany a hlavně dodavatele o všech skutečnostech včetně etiky a veškerých firemních indikátorů i pracovníků.

2.3 Report společnosti Heineken

Společnost Heineken působí v České republice od roku 2003 a patří mezi ambiciózní pivovary. Podnik patří mezi největší vývozce piva do zahraničí. V roce 2012 díky pivním mixům a silnějšímu vývozu se zvýšila produkce piva o 2,75% a bylo uvařeno 2,44 miliony hektolitřů piva, z čehož 1,9 milionů bylo pro tuzemský trh (HEINEKEN, 2014).

Heineken je jedním z podniků, které kladou velký důraz na trvale udržitelný rozvoj a hledí na dlouhodobé cíle. Udržitelný rozvoj z pozice firmy hledí především na projekty a rozvoj v oblasti odpovědné konzumace piva, materiálu, snížení oxidu uhličitého při plnění láhví a především na spotřebu vody u výroby piva. Společnost v reportu hodnotí výsledky, kterých dosáhla, a jak přispěly k udržitelnému rozvoji a tyto výsledky každoročně vydávají ve zprávách. Zpráva Heinekenu klade důraz na ekologii, aby dosáhla povědomí o nejekologičtějším pivovaru. Heineken je součástí skupiny UN Global Compact, která kooperuje s globálním reportingem GRI na úrovni **G3.1 B+**. Zpráva Heinekenu ve formátu společenské odpovědnosti je na úrovni *Commision on Progress* a Global Compact Advanced (HEINEKEN, 2014).

Heineken spolu s dodavateli vytvořili dokument s pravidly a normami na dodržování životního prostředí a standardů: Mezinárodní organizace práce pojmenovaná *Kodex s dodavateli*. Svým podpisem se Heineken stal součástí UN Global Compact a průmyslovým partnerem Světového obchod. centra. COP report popisuje, jak se podnik začlenil do funkční strategie a správy. Analyzuje segmenty hodnotového řetězce a závazků podniku. *Commision on Progress* na úrovni Global Compact popisuje

začlenění nových funkcí, implementace hodnotového řetězce, závazky vůči stranám, oblast dodržování lidských práv, monitorování a hodnocení integrace. Tento report informuje o boji proti korupci a přispívá k otázkám a cílům OSN. Cílem je dosáhnout hodnot s důrazem na ekologii a stát se nejekologičtějším výrobcem piva na světě. Protože report se týká pouze celkově mateřské společnosti Heineken, bude nutné časem vydávat i reporty udržitelného rozvoje ve všech svých dceřiných pivovarů. Celkovým cílem je dosažení úspor vod, energií a zvýšení kvality a povědomí.

Program Brewing and better future

Program Brewing a Better Future představuje komplexní strategii udržitelnosti, která prohlubuje a rozšiřuje snahy skupiny. Pro dosažení tohoto cíle plánují dlouhodobé investice do životního prostředí, komunit, lidí a partnerství, přičemž se soustředí na tři pilíře: zlepšení, sociální rozměr a dopad konzumace. Na obrázku číslo devět je vidět hierarchie cílů podniku a programu Brewing and Better Future, který se snaží o dosažení cíle podniku stát se nejekologičtějším výrobcem piva na světě. Program je na celosvětové úrovni veden týmem lidí a je integrován do procesu ve výrobě.

Obrázek 9 *Brewing a Better Future*



Zdroj: sustainabilityreport.heineken.com/overview/brewing-a-better-future/index.html

Hodnotový řetězec

Pro snadnější identifikaci problému se spočítala uhlíková stopa – obrázek 10, která se dotýká hodnotového řetězce od surovin až po konečného zákazníka. Do hodnotového řetězce spadá pěstování vlastních surovin, ječný slad, samotné vaření piva, výroba lahví, distribuce a chlazení pomocí moderní techniky.

Green Brewer

Další aktivita zasazená do reportu omezuje spotřebu energie a vody a chrání tak životní prostředí. Efektivním využitím dosahují snížení emisí a dosahování stanovených limitů. Dosahováním úspor u výroby se snižuje spotřeba elektrické energie každoročně o 5%. Nové automobily a výrobní linky mají za důsledek snížení emisí. Pomocí filtračních ventilů a filtrací se snižuje spotřeba vody každoročně o více jak 0,1 %.

Green Commerce

Snižováním uhlíkové stopy se dosahuje efektivních změn. Soustředění se na dodavatele, spolupráci s partnery a zákazníky má za následek neustálé snižování hodnot.

Nadnárodní ukazatele

Index udržitelnosti Dow Jones -Společnost dosáhla jedno z nejvyšších hodnocení v oblasti obalů. Dalším kritériem na trhu byla kategorie vodních rizik, kde se opět dosáhlo vynikajících výsledků. *FTSE4GoodV* tomto indexu bylo dosaženo hodnocení 4,1 z 5.

CDP zveřejnění vody CDP Water Disclosure Global Survey informuje o využívání vody, kde postavení Heinekenu dosáhlo dobrých výsledků.

Zodpovědná konzumace

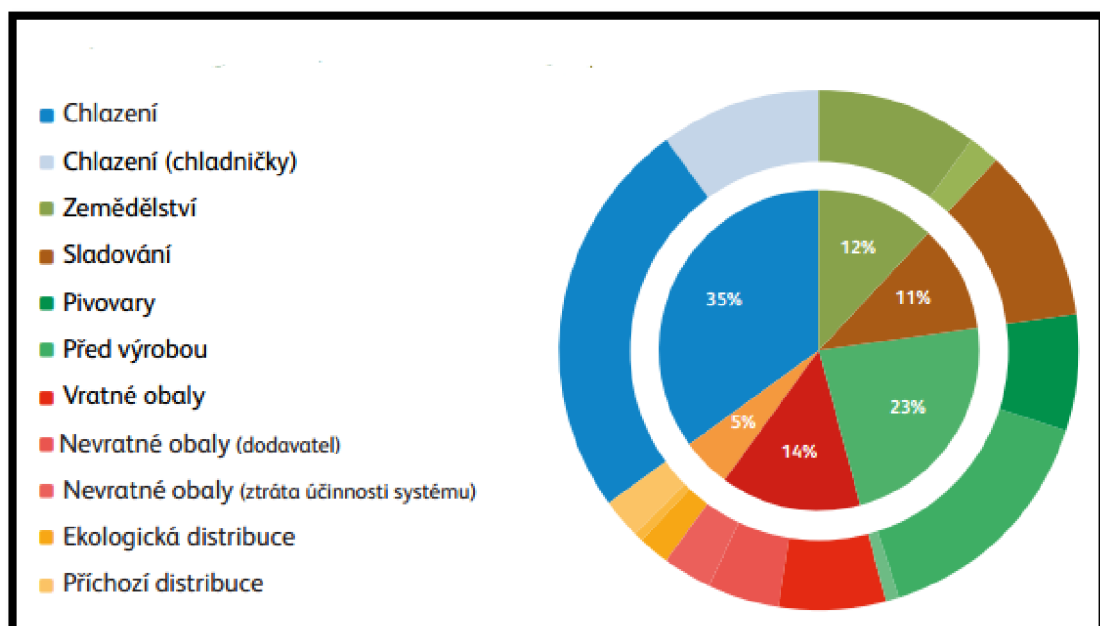
Výroba alkoholického nápoje vede k negativním dopadům ve společnosti. Společnost spolupracuje s externími subjekty, aby snížili rizika konzumace. Heineken je součástí Českého svazu pivovarů a sladoven s iniciativou zodpovědné konzumace. Na všechna balení výrobků se umísťují výzvy týkající se pití s mírou. Proto byla spuštěná kampaň nazvaná *Užij si Heineken zodpovědně*.

Zainteresované skupiny

Stakeholdeři pomáhají při zkvalitňování služeb díky zpětným vazbám. Spolupráce s těmito subjekty se orientuje na zodpovědnou konzumaci, dlouhodobou strategii a udržitelný rozvoj. Do spolupráce byla zapojena celá řada společností, které zhodnotily Heineken jako respektovanou a důvěryhodnou firmu.

Pravidelné zveřejňování výsledků uhlíkové stopy ukazuje na výskyt množství uhlíku, kterého je nejvíce u chlazení piva, jak je vidět na obrázku.

Obrázek 10 *Uhlíková stopa společnosti (%)*



Zdroj: Autor / upraveno dle heinekenceskarepublika.cz

2.3.1 Cíle pro další reportingové období

Společnost se zaměřuje na budoucnost a stanovené závazky tak, aby byla zajištěna neustálá kontinuita podnikání. EMPOWE, neboli zlepšování, snižuje ekologický dopad na životní prostředí. Důležitou roli hraje hodnotový řetězec, kde je třeba minimalizovat odpady, snížit produkci spotřeb a využít komunikaci s dodavateli. Působením na zaměstnance je dosahována jejich kvalitní práce a v souvislosti se zodpovědnou konzumací ovlivňují společnost.

Voda (Cílem je redukce spotřeby vody o alespoň 25% a zaměřit se na vyvažování vody u výroby v oblastech, kde je jí nedostatek).

CO₂ (Dalším měřitelným údajem je snížení emisí u výroby o 40%, při chlazení o 50% a při distribuci 20%).

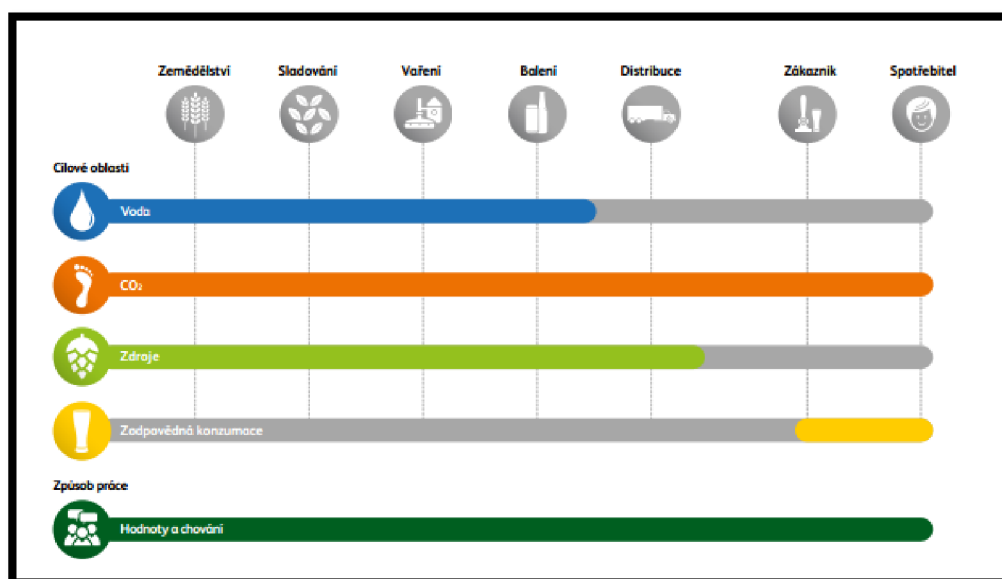
Zodpovědná konzumace (Plnění závazků o zodpovědném užívání alkoholu a přesvědčování spotřebitelů k zodpovědnosti - jsou další cíle).

Distribuční kanály (Optimální vytížení vozového parku snižuje počet najetých kilometrů. Pomocí moderních vozidel se omezují emise).

Ekologické obaly (V uhlíkové stopě se odráží obaly, a tak se vyrábějí takové, které jsou 100% recyklovatelné a jsou součástí systému recyklace v Heinekenu).

Ekologické chlazení (Všechna zařízení mají nejvyšší certifikaci a odráží se v nich ekologický standard uhlíkové stopy. Využívají se ekologické lednice, chladicí zařízení a chladicí tanky, které představují 40% úspory u chlazení).

Obrázek 11 *Závazky do roku 2020*



Zdroj: Autor/upraveno dle zprávy Heineken - trvale udržitelný rozvoj 2012

2.4 Report SAB Miller – Plzeňský prazdroj

Plzeňský Prazdroj, patřící do společnosti SABMiller, se snaží poskytovat přesné informace o nakládání s přírodními zdroji a rozvíjí společnost správným způsobem. Jeden z hlavních cílů udržitelného rozvoje pivovaru je dosahovat plnění cílů s nejvyššími environmentálními cíli s ohledem na využívání přírodních zdrojů. Prazdroj je součástí platformy Byznys pro společnost, která se zabývá šířením principů o CSR a udržitelném podnikání pro Českou republiku. Společnost Byznys sdružuje odpovědné firmy citlivě podnikající k okolí, respektují potřeby ostatních stran a jsou šetrné k životnímu prostředí. Společnost vydala report, který se zaměřuje především na lokální růst a strategii, kterou mají v rámci deseti priorit udržitelného rozvoje. Report je dle standardů GRI, a to úrovně B spojených s OSN Global Compact a dosahují dobrých výsledků FTSE4Good při porovnávání na trhu z pohledu dodavatelů, odběratelů, politiky a environmentalistiky. Součástí reportu jsou informace týkající se spotřeby vody v podniku a jsou neustále minimalizovány. Report je poměrně rozsáhlý, i co se obsahu týče, a je primárně zaměřen na tuzemský trh včetně logistických řetězců. (SABMILLER, 2014).

Report Plzeňského Prazdroje buduje vztahy se všemi skupinami s nimi spojenými i včetně spotřebitelů. Snaží se o úspěch, o propagaci odpovědného přístupu, nejvyšších environmentálních standardů s využitím zdrojů efektivním způsobem. Prazdroj je členem platformy „*Byznys pro odpovědnost*“, která sdružuje firmy na úrovni principů CSR a udržitelného podnikání a jsou velmi citlivé vůči svému okolí. Respektování zaměstnanců, zákazníků, dodavatelů a ohled na životní prostředí je samozřejmostí (PRAZDROJ, 2014).

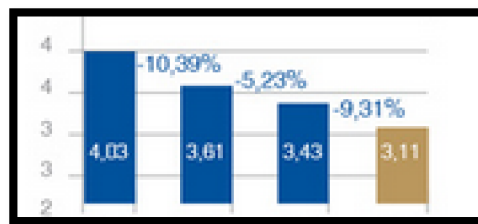
2.4.1 Deset priorit reportu vztahujících se k udržitelnému rozvoji

- 1) *Podpora odpovědné konzumace alkoholu* (Společnost je zavázaná k samoregulaci reklamy na produkty, prostřednictvím webu informují o dopadu alkoholu, probíhají jednotlivá školení zaměstnanců a jsou součástí programu *SANANIM*, podporující omezení alkoholu při řízení, a podílí se na projektech Respektuj 18 a kampani zaměřenou proti řízení pod vlivem alkoholu.

Prazdroj je také součástí skupiny Společenská odpovědnost pivovarů se samoregulačním cílem.

- 2) *Snižování spotřeby vody* (Studie poukazují na mírný nedostatek vody v Evropě. Voda tvoří 95% obsahu piva, a tak je snahou více piva, méně vody. Aktuální spotřeba 3,1 hl vody na 1 hl piva je neustále snižována a cílem je dojít pod úroveň 3,0 hl viz obrázek)

Obrázek 12 *Průměrná spotřeba vody na hl piva v letech 2010-2013*



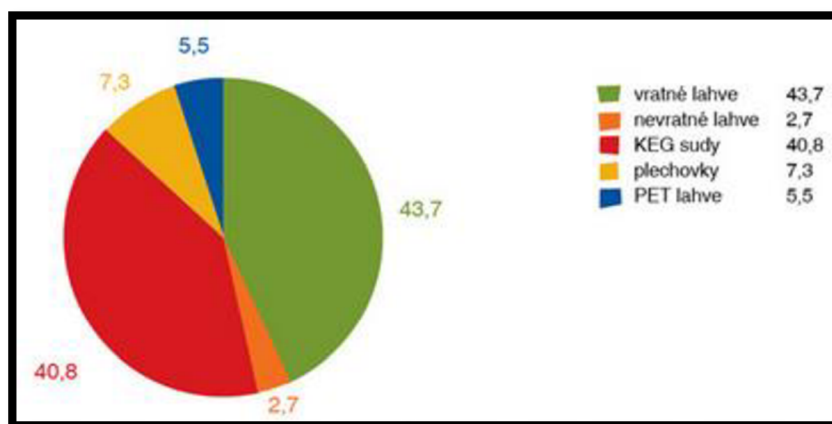
Zdroj: Autor / upraveno z www.prazdroj.cz/data/web/spolecenska-odpovednost-2013/

Díky projektům dochází k redukci vody u výroby. Zařazení nového filtračního zařízení díky speciální membráně odstraní nečistoty a látky včetně bakterií v 99,9% ve výstupní vodě. Tento projekt je jedním z hlavních aspektů v rámci skupiny SABMiller.

- 3) *Snižování spotřeby energie* (Zaměření se na efektivní využívání energie a odpadů jako zdrojů díky bioplynu, který vzniká při anaerobní fermentaci. Pomocí zařízení dochází ke snížení vlhkosti na 60%).
- 4) *Recyklace obalového materiálu* (Je třeba vyrábět šetrné výrobky s minimální zátěží na životní prostředí. Díky novým plastovým PET lahvám dochází k většímu počtu recyklovaných materiálů a pomocí nerezových KEG sudů se prodlužuje jejich životnost. Každý obal je před vydáním kontrolován ČR LCA a dochází k neustálému snižování těžkých kovů. Na následujícím obrázku je znázorněno rozdělení obalů. Je vidět, že většinu tvoří vratné láhve spolu s objemnějšími KEG sudy. Zbytek tvoří malé plechovky, PET lahve a nevratné

obaly. Recyklovatelné obaly tvořili 90% a poměr vratných obalů dosáhl skoro 44%.

Obrázek 13 *Podíl obalů v podniku v %*



Zdroj: Autor / dle www.prazdroj.cz/data/web/spolecenska-odpovednost-2013/

- 5) *Snaha o nulový odpad u výroby* (Během výroby vznikají odpady, které se dají zpětně využít. Za loňský rok bylo celkem 155 tis. tun odpadů, ze kterých bylo zpětně využito 98%. Společnost spolupracuje se sdružením EKO-KOM, která zajišťuje zpětný odběr odpadů.
- 6) *Spolupráce s partnery na nejvyšší úrovni* (Korektní vztahy a dlouhodobá spolupráce je hlavní stanovisko. Využití programu SQM – systém řízení kvality – dohlíží na kvalitu surovin od dodavatelů, respektuje BOZP a životní prostředí. Cílem je rizikům předcházet a odstraňovat je.
- 7) *Rozvoj v regionu* (Prazdroj podporuje regiony i priority trvale udržitelného rozvoje. Na podporu regionů se loni rozdalo 13 mil. korun).
- 8) *Snižování HIV* (Společnost se aktivně podílí na prevenci proti HIV a AIDS pomocí programů a aktivit. V případě potřeby globální společnost SABMiller je ochotna finančně pomoci).

9) *Ohled na lidská práva* (Zvýšení počtu žen, zaměstnanců a dosahování benefitů včetně karierního růstu. Dodržování etiky a kodexů je nedílnou součástí. Součástí jsou školení a vytvořené optimální podmínky pro práci).

10) *Pravidelné podávání informací a reportů* (Díky reportu se představují aktivity z oblasti udržitelného rozvoje. Prazdroj realizuje a poskytuje informace o procesech, změnách a zkvalitnění v pravidelných zprávách).

Cílem celé společnosti **SABMiller** je tedy neustále rozvíjet podnikání v oblasti pivovarnictví a udržovat vztahy s partnery i spotřebiteli. Podpora regionů, efektivita při výrobě i poskytování plnohodnotných informací patří do standardu podniku.

2.4.2 Cíle pro další reportingové období

Zdokonalování odpovědného přístupu v konzumaci alkoholu. Zaměřit marketing na dospělé jedince, informovat dle webu napivosrozumem.cz. Snaha o maximální vzdělávání zaměstnanců v oblasti komerční komunikace. Formování etického kodexu a aktivní působení mezi zodpovědnými pivovary. Dodržování lidských práv a prosazování etických zásad. Pozitivní vztahy se všemi zainteresovanými stranami jsou samozřejmostí. Dodržování a zvyšování kvality odpovědného dodavatele a motivace k odpovědnému přístupu pomocí seminářů a udržování jednotné politiky výroby alkoholických nápojů.

Spotřeba vody

Postupem času snižovat spotřebu vody na minimální úroveň a dostat se na celoevropské limity. Realizovat investiční projekty přispívající k optimalizaci procesů a zlepšení udržitelného rozvoje. Pomocí úprav vstříků v pivovaru se sníží spotřeba o 0,04hl vody na 1 hl piva. Přeměna CIP na CKT tanky s úsporou 0,006 hl vody na 1 hl piva.

Spotřeba energie

Neustále zvyšovat podíl obnovitelných zdrojů a snižovat spotřebu energie díky projektům využívajících bioplyn z čistírny vod. Využití pivovarského mláta na výrobu

energie a bioplynu z biostanice. Do roku 2020 bude třeba splnit závazek snížení emisí z energií v provozech o celých 50% díky dekanteru, který snižuje vlhkost.

Recyklace materiálu

Maximální využití všech odpadů u výroby, jejich třídění, recyklace a snižování odpadů končících na skládce.

Nulový odpad

Třídění odpadu, minimalizace v průběhu výroby a maximální využití jsou hlavními prioritami v podniku. Díky společnosti EKO-KOM se odpady odváží a využívají v téměř 98,89 %.

Společnost se snaží dodržovat všechny své závazky a stanovené hodnoty, které realizuje v rámci globálních deseti priorit. Avšak propracovanost vůči zainteresovaným stranám by mohla být větší, stejně tak jako některé cíle, které nejsou jasně vytyčené.

2.5 Report pivovaru Molson Coors - Staropramen

Dow Jones Sustainability index zařadil společnost na první místa v rámci nápojů s pivní stopou. Report se zabývá odpovědnou konzumací alkoholu, prací s komunitou a opět důraz je kladen na spotřebu vody a školení zaměstnanců. Společnost informuje o dosažených výsledcích a cílech, které chtějí dosáhnout a udržet si tak udržitelný rozvoj. Pro každou společnost, i pro Staropramen, platí pravidla a principy, které se dodržují. Zpráva vydána společností Staropramen nese název „*CSR – zpráva o společenské odpovědnosti*“. Z této zprávy o reportingu vyplývá zaměření na Vztah s komunitami, životní prostředí, zodpovědného výrobce a zaměstnavatele. Společnost Molson Coors je aktivně zapojena do projektu UN Global Compact „*Communication on progress*“ včetně deseti principů, týkajících se zlepšení procesů. Zároveň byla založena aktivita na podporu spotřeby vody vrchním generálním ředitelem *CEO Water Mandate*. Aktivita staví na šesti strategických elementech (nakládání s vodou, otevření se vůči

ostatním stranám, pomoc v oblasti redukce vody, zapojení se všemi zainteresovanými stranami a snahou ukázat všem, že to dělají správně), (MOLSON COORS, 2014).

Obrázek 14 *Hlavní pilíře společenské odpovědnosti*



Zdroj: Autor

Koncept CSR pivovaru se opírá o čtyři hlavní pilíře, a to životní prostředí, zodpovědný výrobce, vztah s komunitami a zodpovědný zaměstnavatel. Celý koncept je vnímán jako celek, který se neustále podporuje a zkvalitňuje. Proto společnost dosahuje vynikajících výsledků na trhu, které publikují i v reportu, jako je například *TOP odpovědná firma* pro rok 2012 získaná společností Byznys pro společnost.

2.5.1 Koncept společenské odpovědnosti pomocí čtyř pilířů

Koncept je vnímán jako celek společenské odpovědnosti, kterým firma disponuje a podporuje. Všechny pilíře jsou propojené včetně interních aktivit.

Pilíř životního prostředí

Firemní strategií je ochrana a péče o životní prostředí. Díky moderním technologiím dochází k úsporám ve výrobě, třídění odpadů, snižování spotřeb energií a vod. Veškeré

odpady, které v průběhu procesu výroby vznikají, je možné z 99% recyklovat a dále zpracovávat. Společnost realizuje dlouhodobý projekt „Sbírej víčka“, kde je jeho cílem společně se zaměstnanci, dodavateli a partnery sbírat víčka, ty pak přetvořit z PET lahví na potřebné vybavení (plastové lavičky, stoly...).

Pilíř zodpovědného výrobce

Je třeba si uvědomovat dopad a rizika spojená s konzumací. Jako výrobce alkoholického nápoje se řídí firma etickými pravidly a podporuje zodpovědný přístup i na půdě *Českého svazu pivovarů a sladoven*. Společně s Policí ČR byl pořádán projekt *Řídím, piju nealko*, kde při kontrole Policií ČR bylo slušným řidičům nabídnuto nealkoholické pivo jako vhodná alternativa alkoholu za volantem.

Pilíř vztahů s komunitami

Důležitou složkou je vztah k okolí. Staropramen, spadající pod Molson Coors, je partnerem sítě Českých center a prosazuje kulturní scénu, kde se účastní včetně svých aktivit tzv. *Community Days*.

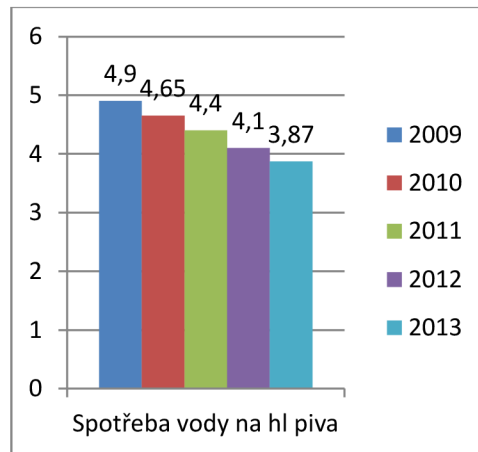
Pilíř zodpovědného zaměstnavatele

Mírná fluktuace do této firmy ukazuje na fakt, že jako zodpovědný zaměstnavatel se dobře starají o své zaměstnance. Celkový tým jsou smíšené, diverzita je podpořena 30% žen. Společnost poskytuje bezpečné prostředí, podporu vzdělání i karierní růst. Díky aktivitám, loajalitě a zodpovědnému přístupu bylo dosaženo výsledků, které řadí pivovar mezi 15% nejlepších zaměstnavatelů.

Spotřeba vody

V tabulce je vidět, jak s každým rokem klesá ve společnosti spotřeba vody na výrobu piva díky speciálním vodním pumpám. Staropramen dbá na to, aby při výrobě byla spotřeba vody co nejnižší, jedná se o nezákladnější tekutinu pro lidstvo. Během posledních let se podařilo snížit na hodnoty pod 3,9 hl na hl piva.

Obrázek 15 *Spotřeba vody na výrobu piva*



Zdroj: Autor

Úspory se dosahují moderními technologiemi a automatizacemi procesů. Jsou to například nové plniče lahví nebo speciální myčky s nižší spotřebou vody.

Strategie firmy Staropramen i celého koncernu je péče a ochrana životního prostředí. Vizi je docílit 100% recyklaci všech odpadů a využití veškeré vody u výroby. Díky modernizacím a technologiím se k těmto cílům postupně dochází. Díky inovacím, jako je změna v používání KEG sudů, dochází k modernějšímu a ekologičtějšímu nakládání s výrobou. Místo klasických sudů se používají nerezové sudy KEG, chlazený výčepní stojan a samochladící sudy CoolKEG, díky čemuž dochází k úspoře energie, lidské práce i snížení spotřeby vody na ochlazování (PIVOVARY-STAROPRAMEN, 2014).

2.6 Report provozovny Starobrno

Při celém procesu výroby piva dochází ke vzniku odpadů od výchozího stavu až po konečný výrobek. Odpady, které při výrobě piva vznikají, se dají rozdělit podle konzistence na pevné, kapalné a tekuté. Při výrobě prochází produkt několika různými fázemi, ve kterých vznikají jednotlivé odpady podle charakteru fáze. Odpady v pivovarech jsou typické pro průmysl potravinářský. Znečišťují nejen životní prostředí, ovzduší, okolí, ale i odpadní vody. Druhy odpadů při výrobním procesu jsou například vlhké mláto a z něho odpadní voda nebo patoky, kaly, odpadní pivo,

odpad při transportu mladiny, odpad z kvašení, odpadní křemelina, pivovarské kvasnice, pivovarské mláto nebo CO₂(PIVOVARSTVI, 2011).

Produkce odpadů

V tabulce č. 4 je přehled jednotlivé produkce odpadů v provozovně pivovaru za rok 2013, který zde vznikl. Je zde znázorněn popis odpadu, jeho katalogové číslo, skupina odpadů (N nebo O), celkové vyprodukované množství a firma, která tento odpad odebírá.

Tabulka 4 *Produkce odpadů v provozovně za rok 2013*

Katalog. Číslo	Kateg.	Název	Množství (t)	Odběratel
020701	O	Odpad praní, čištění	233,1	AKO Blatný
080410	O	Odpadní lepidla	1,738	Van Gansewinkel
150101	O	Papír a lepenka	42,1	AKO Blatný
150102	O	Plastové obaly	9,4	AKO Blatný
150107	O	Skleněné obaly	237,964	A.S.A., s.r.o.
150110	N	Nebezpečné látky	0,535	ASTV, s.r.o.
150202	N	Absorpční činidla	0,022	Van Gansewinkel
160506	N	Chemikálie, směsi	0,036	Van Gansewinkel
160507	N	Anorganické chem.	0,143	Van Gansewinkel
170405	N	Železo a ocel	6,54	REMET s.r.o.
200101	O	Papír a lepenka	108,75	A.S.A., s.r.o.
200301	O	Komunální odpad	64,32	Van Gansewinkel
200307	O	Objemná odpad	28,18	AKO Blatný

Produkce odpadů (Zdroj/upraveno dle výroční zpráva, účetní závěrka 2013)

Dále jsou to odpady pevné, jako jsou plasty, kov, železo, papír, sklo, lepenka, baterie, křemelina, textil, etikety z lisu, poškozené folie, kartony, plechovky a pet láhve. Položky, které dále znečišťují, jsou kaly, odpadní filtrační materiál, protláčky, dotáčky a odpadní pivo (PIVOVARSTVI, 2011).

Provozovna Starobrno produkuje odpady různých velikostí, stupně nebezpečí a vlastností, a proto má vytvořené podmínky pro separaci odpadů na kategorie N (nebezpečné) a O (obyčejné).

Podle katalogu v podniku jsou odpady zařazeny dle názvu, kategorie a katalogového čísla. Katalog je dále rozdělen na skupiny, podskupiny a čísla odpadů. Jednotlivé odpady jsou v katalogu označeny 6. místním číslem a jejich názvem. Odpady ostatní jsou v katalogu označeny pouze katalogovým číslem a názvem.

Vztah k životnímu prostředí

Provozovna Starobrno jedná v souladu se zákonnými požadavky v oblasti životního prostředí a prosazuje přístup k minimalizaci negativních dopadů a maximalizaci dopadů pozitivních. Veškeré produkované odpady jsou likvidovány nebo odváženy externími firmami a následně zpracovány. Podnik se zaměřuje na úspory energie a vody na jednotku vyrobeného piva.

- 1) Snaha o snižování a omezování produkce emisí ve výrobní činnosti – chladicí zařízení, spalování.
- 2) Dodržování platných kanalizačních řádů podle místa činnosti při nakládání s odpadními vodami.
- 3) Odběr pitné vody koresponduje s ustanovením smluv od dodavatele.
- 4) Zachovávat povolené limity odběrů z povrchových a podzemních vod.
- 5) Vibrace, hluk a ionizující záření – vše podle hygienických předpisů a vyhlášek.

Provozovna Starobrno se stará o modernizaci a zlepšování svých technologií. Proběhly rekonstrukce cylindro-konických tanků (CKT), varen a v roce 2010 podnik investoval na dokončení stáčecí linky PET 367 miliónů korun. Nejen díky moderním technologiím, ale i kvalitě patří podnik do špičky mezi pivovary. Produkce nerecyklovatelného průmyslového odpadu se v provozech společnosti Heineken Česká republika snížila z 0,39 kg/hl v roce 2009 na 0,33 kg/hl v roce 2010. V pivovaru Starobrno bylo podstatného snížení objemu nerecyklovatelného odpadu dosaženo díky zprovoznění PET linky a souvisejícími přesuny výroby ze sudů a lahví (preformy, přepracované kusy a zmetky jsou recyklovány). Objem nerecyklovatelného průmyslového odpadu je tak nižší než průměrných 0,84 kg/hl ve skupině Heineken (Brewing and better future). (MLEJNEK, 2013).

Spotřeba a druh surovin v procesu

Při nakládání s odpadními vodami se dodržují podmínky platného kanalizačního řádu. Odběry a rozborů vzorků se pravidelně provádí minimálně 1 x za měsíc. Výsledky předepsaných rozborů vzorků spolu s jejich vyhodnocením obsahující i údaje průměrné a bilanční, se zasílají jednou ročně, a to nejpozději do 15. února roku následujícího po roce, v němž byly odebrány a rozebrány vzorky odpadních vod příslušnému vodoprávnímu úřadu.

Vypouštění odpadních vod do Svatky v množství 335 000 m³/rok, 27 920 m³/měsíc s maximálním průtokem 16,6 l/s. Četnost kontroly kvality odpadních vod z přepadu na výpusti do recipientu se stanovuje 4 x ročně. Četnost odběru vzorků povrchové vody u výpusti odpadních vod do recipientu se stanovuje 2 x ročně. Rozborů odpadních vod musí provádět oprávněná laboratoř. Z činnosti zařízení vzniká průmyslová odpadní voda z pivovarské výroby a odpadní voda splašková. Odpadní vody po zneutralizování jsou svedeny do městské kanalizace. Starobrno musí dodržovat emisní limity vypouštěných odpadních vod do veřejné kanalizace (MLEJNEK, 2013).

V tabulce č. 5 je provedeno porovnání měrné spotřeby tepla, energie, vody a odpadů na 1 hektolitr piva.

Tabulka 5 *Úspory Starobrno*

ROK	Spotřeba energie	Spotřeba tepla	Spotřeba H ₂ O	Produkce odpadu
2013	6,06 kWh/hl piva	42,1Mj/hl piva	3,08 hl/hl piva	0,092 kg/hl piva
2012	6,55 kWh/hl piva	45,3 Mj/hl piva	3,27 hl/hl piva	0,182 kg/hl piva
2011	6,82 kWh/hl piva	48,6 Mj/hl piva	3,28 hl/hl piva	0,175 kg/hl piva
2010	6,41 kWh/hl piva	52,1 Mj/hl piva	3,49 hl/hl piva	0,245 kg/hl piva

Zdroj: Autor

Starobrno patří pod společnost Heineken, která vydává report udržitelného rozvoje. Dceřiné společnosti reporty zatím nevydávají, proto by bylo vhodné do budoucna se na jejich vydání zaměřit. Cílem návrhu je nastavit přípravy a návody na vytvoření

reportingu, aby vyhovovaly směrnicím EU i v rámci Heinekenu. Doporučením je zůstat tak, jako Heineken na globální úrovni a držet se směrnic a již získaných informací (MLEJNEK, 2013).

2.6.1 Finanční analýza podniku

Jednotlivé výpočty vycházejí z výkazů zisků a ztrát, rozvahy a cash flow podniku, tedy roční účetní závěrky. Díky jednotlivým ukazatelům můžeme vidět vývoj firmy v současném stavu, ale i její vývoj z minulých let, zjistit výsledek hospodaření a zachytit a vypočítat jednotlivé poměrové ukazatele. Jednotliví ukazatelé se opírají především o rozvahu a výkaz zisku a ztráty, a to během 5 let, kdy můžeme vidět, jak v jednotlivých letech se podniku dařilo či nikoliv (MLEJNEK, 2013).

Rentabilita vlastního kapitálu

Tabulka 6 *Rentabilita vlastního kapitálu*

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Zisk (tis. Kč)	159 724	146 236	175 873	114 574	81 871
VK (tis. Kč)	1 373 201	1 183 063	2 583 455	2 263 029	1 056 224
RVK (%)	11,2	12,3	6,8	5,06	7,75

Vlastní zpracování (Zdroj/upraveno dle výroční zpráva, účetní závěrka 2009-2013)

Společnost ke konci roku 2010 vykazovala rentabilitu 12,3 % a tento trend zdál se být rostoucí, ale bohužel podniku se v dalších letech nedařilo. I když v roce 2011 vlastní kapitál byl téměř dvojnásobný, zisk stoupl jen o malou část oproti minulému roku a výnos činil necelých 7 %.

Rentabilita celkového kapitálu

Tabulka 7 *Rentabilita celkového kapitálu*

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Zisk (tis. Kč)	159 724	146 236	175 873	114 574	81 871
Aktiva (tis. Kč)	1 636 119	1 616 368	3 457 923	3 220 857	3 513 180
RCK (%)	9,7	9	5	3,2	2,5

Vlastní zpracování (Zdroj/upraveno dle výroční zpráva, účetní závěrka 2009-2013)

Vložený kapitál v provozovně činil 9,7 % v roce 2009 a je vidět, že hodnota dosahovala maxima během pětiletého sledovaného období. Během dalších let, kdy docházelo postupně ke snížení zisku, se snižovala i její celková rentabilita. Největší pád byl zaznamenán po roce 2010, kdy se snížila výnosnost o 4 %, tento pokles znázorňuje tabulka č. 7.

Rentabilita tržeb

Tabulka 8 *Rentabilita tržeb*

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Zisk (tis. Kč)	159 724	146 236	175 873	114 574	81 871
Tržby (tis. Kč)	1 354 694	1 672 287	3 180 801	3 280 903	3 518 331
RT (%)	11,7	8,7	5,5	3,2	2,4

Vlastní zpracování (Zdroj/upraveno dle výroční zpráva, účetní závěrka 2009-2013)

V tabulce č. 8 je vidět, jak během 5. let tržby stoupaly, i když to nemělo vliv na zisk, který měl opačnou tendenci. Tak, jak tomu bylo u ziskovosti, tak i u rentability tržeb dochází rok od roku k poklesu, a to z téměř 12 % na necelé 2,5 %.

Rentabilita výnosu

Tabulka 9 *Rentabilita výnosu*

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Zisk před daní (tis. Kč)	204 202	211 229	250 802	146 556	129 537
Tržby (tis. Kč)	1 354 694	1 672 287	3 180 801	3 518 331	3 280 903
RV %	15	12,6	7,8	4,1	3,9

Vlastní zpracování (Zdroj/upraveno dle výroční zpráva, účetní závěrka 2009-2013)

Ukazatel rentability výnosu v tabulce č. 9 vykazuje opět klesající hodnoty. Zisk před zdaněním pomalu klesá, i když tržby rostou.

Likvidita podniku

Tabulka 10 *Běžná likvidita*

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Oběžná aktiva	711 501	687 468	1 427 140	972 479	1 578 261
Krátkodobé závazky	304 851	407 973	884 234	1 102 394	2 061 726
Hodnota	2,3	1,68	1,6	0,88	0,76

Vlastní zpracování (Zdroj/upraveno dle výroční zpráva, účetní závěrka 2009-2013)

Hodnota ideální pro zdravý podnik je v rozmezí 2 až 3, ale v našem případě u hodnoty menší jak 1 podnik financuje pomocí krátkodobých závazků dlouhodobý majetek.

Tabulka 11 *Pohotovná likvidita*

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Oběžná aktiva zásoby	574 752	591 112	1 196 267	747 446	1 348 876
Krátkodobé závazky	304 851	407 973	884 234	1 102 394	2 061 726
Hodnota	1,8	1,44	1,3	0,67	0,65

Vlastní zpracování (Zdroj/upraveno dle výroční zpráva, účetní závěrka 2009-2013)

Ukazatel pohotovosti likvidity, jak je vidět v tabulce č. 11 během pěti let postupně klesal. Hodnoty v letech 2009 až 2013 nejsou v ideálním rozmezí 2-3, firma má tedy problém s likviditou. Není schopna krátkodobé závazky uhradit v plné výši ze svého krátkodobého finančního majetku a pohledávek.

Shrnutí finanční analýzy

Sledovaná firma během pětiletého období (2009 – 2013) byla z pohledu jednotlivých ukazatelů a jejich naměřených hodnot zpočátku na dobré cestě, ale jen do roku 2010. Firma do té doby vykazovala rentabilitu kapitálu vyšší než rok minulý, ovšem od roku 2010 došlo k poklesu tržeb, zisku i dalších ukazatelů. Snížily se tržby za zboží i za prodej dlouhodobého majetku. I když tržby rostly, nemělo to vliv na celkovou výnosnost tržeb. Vliv i nejen na tento vývoj měly vyšší ceny vstupního zboží - sladu, zvýšení cen i pokles odběratelů a menší odbyt piva. Podnik se snaží hradit a financovat převážně z vlastních zdrojů, jak již bylo řečeno, vliv na sestup měly i různé investice a modernizace do provozovny. Proběhly různé rekonstrukce, opravy a instalovaly se nové, moderní ckt tanky na výrobu piva. To vše mělo vliv na vývoj podniku.

2.7 Vztah k životnímu prostředí

Provozovna Starobrno jedná v souladu se zákonnými požadavky v oblasti životního prostředí a prosazuje přístup minimalizace negativních dopadů a maximalizace dopadů pozitivních. Veškeré produkované odpady jsou likvidovány nebo odváženy externími firmami a následně zpracovány. Podnik se zaměřuje na úspory energie a vody na jednotku vyrobeného piva.

- 6) Snaha o snižování a omezování produkce emisí ve výrobní činnosti – chladicí zařízení, spalování.
- 7) Dodržování platných kanalizačních řádů podle místa činnosti při nakládání s odpadními vodami.
- 8) Odběr pitné vody koresponduje s ustanovením smluv od dodavatele.
- 9) Zachovávat povolené limity odběrů z povrchových a podzemních vod.
- 10) Vibrace, hluk a ionizující záření – vše podle hygienických předpisů a vyhlášek.

Provozovna Starobrno se stará o modernizaci a zlepšování svých technologií. Proběhly rekonstrukce cylindro-konických tanků (CKT), varen a v roce 2010 podnik investoval na dokončení stáčecí linky PET 367 miliónů korun. Nejen díky moderním technologiím, ale i kvalitě patří podnik do špičky mezi pivovary. V pivovaru Starobrno bylo podstatného snížení objemu nerecyklovatelného odpadu dosaženo díky zprovoznění PET linky a souvisejícímu přesunu výroby ze sudů a lahví (preformy, přepracované kusy a zmetky jsou recyklovány). Objem nerecyklovatelného průmyslového odpadu je tak nižší než průměrných 0,84 kg/hl ve skupině Heineken (Brewing a better future).

2.8 Zhodnocení analýzy reportingů

Na základě získaných údajů z pivovarů je vidět, že všechny společnosti se snaží plnit a snižovat limity spotřeb zdrojů, vody, emisí, energií a dopadů na samotné žp. Každá společnost dodržuje normy, jak v průběhu procesu výroby, tak i při dodržování lidských práv a svobod. Díky zodpovědné konzumaci se snaží poukázat na dopady způsobené alkoholem a zároveň vyvíjí aktivity pomáhající mladistvým. Jako členové nadnárodních (globálních) společností jako je OSN Global Compact a Global reporting initiative podniky dodržují zásady 10. pravidel a plní jejich cíle. Pravidelné reporty označované jako *Commision On Progress* dávají všem zainteresovaným stranám i veřejnosti povědomí o činnostech podniku.

Všechny pivovary, patřící do nadnárodních společností, se snaží jít příkladem, anebo naopak se učí od společností, která jsou zapsaná v rámci UNGC nebo již zmiňované GRI. Úroveň, obsah a kontrola reportu poukazují na vývoj společnosti, jak se postupně mění a na aktuální situaci. Ve zprávě jsou i závazky a cíle, které jsou přijatelné ke splnění. Pravidelné reporty mají i milníky, které je třeba dodržovat a hlavně splňovat. V dnešní době je většina cílů dosahována právě díky moderním technologiím a moderní technice, která umožňuje snižování řady faktorů. Jedná se především o snižování produkce vody u výroby a emise s energiemi. Všechno je ale bráno s ohledem a šetrnými dopady na životní prostředí, které musí být chráněno. Dalším společným

jmenovatelem jsou odpady. Během procesu jich vzniká nepřehledné množství, a tak 100% využití nebo recyklace je cílem všech společností.

Vydáváním reportů podniky ukazují své dosažené, aktuální a budoucí výsledky, díky kterým mohou zapůsobit i na možné investory. Zároveň jsou tyto dokumenty zdrojem informací nejen pro stakeholdery, ale i pro všechny skupiny kolem i mimo podnik.

Tabulka 12 *Porovnání hodnot pivovarů*

Pivovar	Voda	Emise	Energie	Reporty	Kontrola
Heineken	3,8 hl	9,1 kg / hl	146 Mj	UNGC + GRI G3 B	KPMG + COP
MolsonCoors	3,9 hl	8,8 kg / hl	112 Mj	UNGC + GRI G3 B	KPMG + COP
SABMiller	4,1 hl	8,6 kg / hl	102 Mj	UNGC + GRI G3 C	COP
Carslberg	3,4 hl	7,1 kg / hl	108 Mj	UNGC + GRI G3	COP

Zdroj: Autor / vlastní zpracování

V tabulce 12 je přehled spotřeb hektolitrů vody na hektolitr piva u výroby, spotřeba emisí v kilogramech na hektolitr piva a energie měřená v Mj. Dále přehled pivovarů ukazuje jejich spolupráci s organizacemi OSN a GRI včetně jejich úrovně a typu podávání reportů.

3 VLASTNÍ ŘEŠENÍ V PODOBĚ NÁVRHU REPORTU

Obecné shrnutí přístupů společností k reportingu

Reportingové zprávy na globální úrovni pro Heineken jsou pravidelně vystavovány za celou skupinu, ale je ovšem třeba zpřístupnit jednotlivé informace reportující provozovny. Cílem je sestavit možnost postupu pro přípravu a zavedení reportu v organizaci. Společnost Heineken usiluje o postavení být nejekologičtějším pivovarem společně s kampaní *Užij si Heineken zodpovědně* a kodex s dodavateli, který je založen na pravidlech životního prostředí. Zatím report o udržitelném rozvoji publikuje pouze Heineken obecně, avšak do budoucna by bylo dobré, aby report podávaly i jednotlivé pivovary, které patří pod její skupinu (Starobrno, Krásné Březno, Velké Březno, Louny a Kutná Hora). Report Heinekenu shrnují různé ukazatele hodnotící jeho vývoj na trhu **Dow Jones Sustainability index** a **FTSE4Good**. Řada informací je vyžadována zainteresovanými skupinami spojenými s podnikem, a tak podnik má k dispozici průběžné náhledy své činnosti udržitelného rozvoje a vlivu na životní prostředí.

3.1 Druhy zpracování reportingu

Reporting společnosti nese sebou řadu zvažujících momentů, kdy je třeba se rozhodnout jaký typ vydávat. Faktory kolem reportů mohou ovlivnit jejich vývoj. Jsou to legislativní úpravy, směrnice o zveřejňování nefinančních ukazatelů a struktura podniku, která je udávána managementem. Reporting může být zpracován do tří kritérií.

1 - Report pro tuzemský trh (domáci):

Provozovna Starobrno vydá pravidelný reporting udržitelného rozvoje spolu s výroční zprávou, kterou již nyní vydávají, o veškeré své činnosti a zlepšování se v oblasti životního prostředí. Reporting, vytvářený firmou pro domácí trh, není spojen s národními ani mezinárodními jednotkami, a tak jsou údaje poskytnuty přímo z podniku a od společných stakeholders, sloužících jako zdroje informací. Všechny informace do reportu jsou tedy sesbírané od dodavatelů, odběratelů, zákazníků, spotřebitelů i z interních dokumentů. Všechny údaje jsou seskupovány dohromady a je z nich sestaven model pro porovnávání výsledků, kterých bylo nebo bude dosaženo.

Všechny nefinanční ukazatelé podporují celý podnik, díky kterému se strategicky posunuje hodnota podniku na trhu vzhůru. Společnost Heineken vytváří celkový report, ale jednotlivé dceřiné pivovary tento report zatím nepodávají. V případě jejich reportingu může jít ze strany společnosti o další aktivitu vyžadující úsilí, čas, náklady i další činnosti spojené s touto záležitostí. Reporting na lokální úrovni pro provozovnu je nejjednodušší řešení, avšak z globálního hlediska strategie celé společnosti by byl globální reporting významnější, protože by také vyzdvihl aktivity a výsledky, které jsou důležité pro rozvoj životního prostředí a zlepšily by se výsledky problematiky s odpadní vodou, odpady a zodpovědnou konzumací. Všechny zapojené strany společnosti, jak již bylo řečeno, se podílejí i na finálních výstupech, a to díky informacím, které předávají podniku.

2 - Report na regionální úrovni:

Centrální vydávání reportingu je postaveno na evropské úrovni ve společnosti Heineken. Heineken se snaží o postavení priorit globální úrovně s podporou lokálních cílů. S Mezinárodní organizací práce a dodavateli byl vytvořen kodex postavený na dodržování pravidel na ochranu životního prostředí s naléhavostí na podporu ekologie. Vydáním evropského reportu se přiblíží ke globálním cílům Heinekenu, kterým je právě povědomí o společnosti jako o nejekologičtějším pivovaru. Heineken je nadnárodní společnosti s širokou působností, a tak v případě vydání evropského reportingu na regionální úrovni přitáhne provozovna investory pro budoucí investice, které zvýší hodnotu udržitelnosti v podniku.

3 - Globální reporting:

Globální reporting na úrovni sustainability je pro společnost nejjednodušší variantou, protože zahrnuje nejvíce informací, které jsou poskytovány nejen veřejnosti, ale především pro všechny zainteresované skupiny. Pro samotné investory je tento report nejdůležitějším dokumentem, o který se opírají v průběhu rozhodování. V rámci programu Brewing and Better Future, který vznikl ve spolupráci se zapojenými stranami, reflektují své ambice a dosahují nejlepších kvalit na světě. Program Brewing and Better Future byl vytvořen za účelem zaměřujícím se na hlavní body problematiky v pivovarech. Jedná se o projekt na celosvětové úrovni, který podtrhuje globální

udržitelný rozvoj a je veden týmem lidí zastupujících celý dodavatelský řetězec, prodejce, lidské zdroje, finance a korporátní vztahy. Ve všech regionech a sdružených pivovarech se integruje do plánovacího procesu tento program. Díky globální působnosti společnosti Heineken dochází ke zlepšení všech dceřiných pivovarů z pohledu oblasti nákladů a implementace všech aktivit přispívajících k udržitelnému rozvoji. Pro provozovnu je ideální nastavení reportu na globální úrovni díky mateřské společnosti, i když to znamená značné úsilí pro jeho vytvoření. Hodnocení udržitelnosti globálního reportingu díky Dow Jones indexu vede ke zlepšení všech rizik. Provozovna tak má díky společnosti Heineken potenciál držet se nejvyšších kvalit díky nadnárodním ukazatelům.

Dow Jones Index: Zlepšení v oblasti obalů a standardů pro dodavatele z monitoringu.

FTSE4Good: Celkové hodnocení společnosti 4,1 z 5.

CDP: Index zveřejnění vody informuje o její užívání od Water Disclosure Global Survey a byl označen jako Vedoucí praxí v managementu v kategorii spotřební zboží.

3.2 Návrh reportu pro Starobrno

Postup přípravy reportingu může být pouze pro domácí trh, kde jeho příprava a vydání není složitá, avšak pro výsledný efekt na globálním trhu není dostačující. Z toho důvodu je doporučeno zůstat na globální úrovni jako mateřská společnost, díky které dojde ke vzájemné spolupráci a většímu významu shromážděných informací. Globální zpracování reportu je velmi vhodná forma podávání informací, ve kterých jsou obsaženy všechny faktory včetně ukazatelů programů, aktivit, dosažených výsledků i cílů do budoucna pro společnost. Díky spolupráci s United Nations Global Compact je dobré zůstat na úrovni toho standardu, protože spolupracuje s významným formátem Global Reporting Initiative, kde je Heineken na úrovni G3.1 kategorie B+ díky svým aktivitám a programům Brewing a Better Future, Green Brewer, Green Commerce a Heineken Cares. Zpráva o udržitelném rozvoji za poslední období je ve formátu CSR a obsahuje explicitní prohlášení tykající se podpor Global Compact a deseti zásad.

Možnost zveřejnění reportingu společnosti:

Pro další postupy sestavování reportů na globální úrovni je vhodné zůstat u mezinárodně uznávaných standardů jako je Global Reporting Initiative a United Nations Global Compact. Oba dva mezinárodní standardy jsou dnes společnostmi využívány pro poskytování nefinančních ukazatelů firem. Heineken, jako mateřská společnost umožňuje pivovarům poskytovat kvalitativní informace pro podávání vlastních reportů týkajících se problematiky odpadních vod, lidských práv, životního prostředí, dodavatelů nebo energií. To vše vychází z analýz udržitelného rozvoje a slouží k dosahování výsledků s globálním dopadem. Heineken je sledován interními nadnárodními indexy (Dow Jones a FTSE4Good) hodnotícím podnik.

3.3 Postup a příprava podávání reportu

Doporučení pro přípravu informací o reportingu udržitelného rozvoje je v podobě analyzování dat ze stran zainteresovaných skupin, jejich kontroly a dostupnosti z pozice OSN Global Compact nebo GRI. Je třeba tedy před konečným výstupem shromáždit veškeré informace ze všech oblastí týkajících se udržitelného rozvoje a pak vydání finálního dokumentu. Jedná se tedy o zjištění dat ze všech oblastí, analyzování a monitoring, přípravu a zapisování dat včetně jednotlivých cílů až po kontrolu a samotné zveřejnění.

Analýza:

Jedná se o identifikaci okruhů a pole působností udržitelného rozvoje. Všechny oblasti jsou analyzovány a vytvářejí budoucí hodnotu pro report. Do těchto oblastí jsou zahrnuta témata, jako je: problematika konzumace alkoholu, pracovní síla, etika, vodní zdroje, uhlíková stopa, sociální rozměr, spotřebitel, stakeholders, dodavatelé, nehody i emise, kodex dodavatelů, komunikace nebo angažovanost. Všechna témata tvoří hodnotný výstup pro podnik, který udává směr priorit od nejvyšších po nejnižší. Priority jsou klíčové pro budoucí rozvoj podniku. Z minulých reportů společnosti je vidět díky programu Brewing and Better Future, jaké hodnoty patří mezi nejžádanější, viz. tabulka číslo 13, kde je tato skutečnost znázorněna.

Tabulka 13 *Priority témat pro podnik v rámci globálního programu*

1	Nejekologičtější výrobce piva					
2	Spotřeba vody a energie		Konzumace alkoholu	Zaměstnanci	Stakeholders	
3	Zlepšení		Sociální rozměr	Spotřebitelé	Dopad konzumace	
4	Vedení	Reporting	Transparentnost	Dodavatelé	Komunikace	Angažovanost

Zdroj: Autor

Po analýze dochází k zapojení dalších stran, u kterých se vytyčí jejich postavení k provozovně. Skupina vybraných lidí v provozovně je ze všech procesů a oddělení a kooperuje s externími skupinami, kde je třeba zjistit vzájemné vztahy a poté se domluvit na spolupráci.

Vliv stakeholders na podávání reportu:

Další důležitou fází přípravy reportingu je zapojení stakeholders nejen pro zpětnou vazbu. Zaměřením na udržitelný rozvoj, vodní zdroje a zodpovědnou konzumaci se celá společnost v budoucnu orientuje na vzájemnou spolupráci se zájmovými skupinami. Projekty, do kterých jsou zapojeny zainteresované skupiny, pomáhají k plnění všech vytyčených cílů. Program Brewing and Better Future stanovuje závazky a cíle až do roku 2015 a v rámci globálního výzkumu se díky zainteresovaným skupinám podařilo zjistit, že společnost Heineken včetně svých dceřiných pivovarů, je vnímána jako zodpovědná společnost, která plní své cíle v rámci udržitelnosti. Při vzájemné spolupráci se zájmovými skupinami dochází k předávání informací od základních zpětných vazeb až po zapojení do procesů firmy, které ovšem schvaluje management.

Určení primárních cílů s kontrolou:

Nedílnou součástí reportu je definice dosažení cílů. Cíle si podnik stanovuje sám. Stanovuje si i časový horizont splnění. Pro provozovnu jsou důležité cíle z hlediska specifčnosti, měřitelnosti, vyrovnanosti, reálnosti a faktoru času. Podávání reportů je však složitá struktura všech zapojených stran, vedení firmy, zaměstnanců, a to vše přispívá pozitivně k dosažení strategie udržitelného rozvoje, který vede k lepším výsledkům firmy. Cíle mohou být z hlediska času krátkodobé nebo dlouhodobé.

U reportů jsou vhodné cíle dlouhodobé, avšak s milníky, které by se měly průběžně splňovat. Krátkodobými cíli pro podnik mohou být hodnoty pro snížení:

- Vod (redukce spotřeby u výroby)
- Emise (snižování při chlazení a distribuci)
- Zdroje (plnění kodexů, lokální dodavatelé pro tuzemsky trh)
- Zodpovědná konzumace (plnění závazků, informace o hrozbě alkoholu)

Dlouhodobé cíle a ovlivňování globálních trendů:

- Dlouhodobá kontinuita podnikání
- Plnění sociálních závazků
- Plnění ekologických závazků
- Spolupráce se stakeholdery

Při podávání reportů v dnešní době je dobré si uvědomit, že dokument je vystaven pro širokou veřejnost, a tak jeho vydání musí mít vhodnou strukturu. V reportu jsou klíčové hodnoty na prvních místech. Report hodnotí vývoj firmy ve všech ohledech, a proto je vhodné pro zaujetí mít správný formát. Reporting by neměl být příliš dlouhý ani krátký, avšak výstižný a důvěryhodný. Report se vydává jak v tištěné podobě, tak pro snadnější dostupnost i pomocí webových stránek.

Zveřejnění reportu pomocí COP skrz UN Global Compact / GRI

Doporučením pro podávání kvalitních reportů na globální úrovni je využití již zmíněného OSN Global Compact pomocí závazků **COP** (Commission on progress). Commission on progress jsou závazky firem, které reportují a vydávají sdělení o pokroku zúčastněným stranám.

Všechny zainteresované společnosti jsou nuceny vydávat jejich COP dokumenty a sdílet je přímo na stránkách Global Compact s jejich stakeholdery. Commission on progress má své požadavky na report, avšak nejsou zcela jasně vymezeny. COP má několik důležitých požadavků na podniky, a to:

- Transparentnost a odpovědnost
- Neustále se zlepšovat

- Chránit integritu OSN Global Compact
- Pomáhat a podporovat růst dalších podniků pomocí vzájemné komunikace

Samotný formát COP reportu nemá přesná pravidla, ale musí obsahovat tři základní prvky (části):

- Prvním je závazek generálního ředitele, který vyjadřuje trvalou podporu dodržování hodnot a připojení se k Global Compact.
- Druhý prvek je popis praktických kroků a zveřejnění politik, jejich postupů a činností aktivit, které společnost učinila. Plánuje provést a zavést čtyři zásady Global Compact z problémových oblastí, kterými jsou lidská práva, práce, životní prostředí a boj proti korupci.
- Třetí část informuje o dosažení naměřených nebo měřených výsledků. Jedná se o ukazatele cílů, výkonů, které byly splněny na základě sledování kvalitativních nebo kvantitativních výsledků.

OSNGC klasifikuje úrovně COP, kterých lze dosahovat. Patří sem úroveň Aktivní (**Active**), Pokročilá (**Advance**) a Žák-Student (**Learner**).

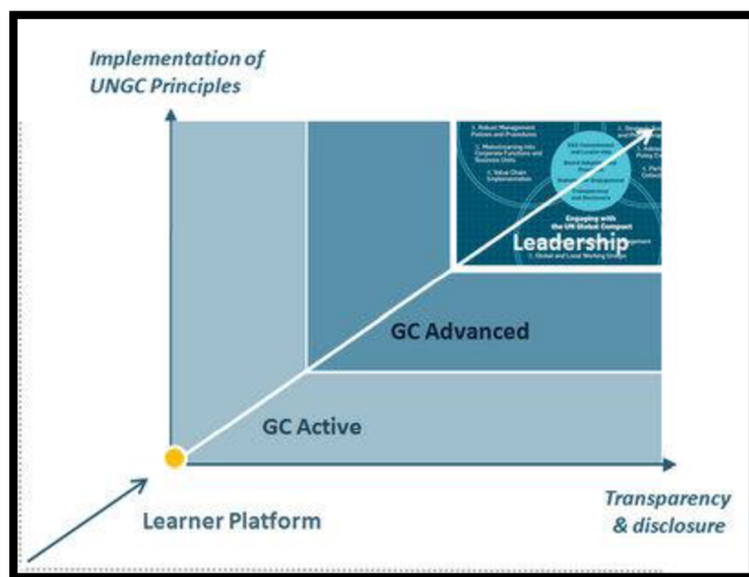
Aktivní úroveň GC Active: V případě splnění všech tří předchozích požadavků na obsah společnost dosáhne úrovně GC Active.

Pokročilá úroveň GC Advance: Splnění požadavků a poskytování informací a zapojení se do dalších aktivit OSN GC, jakým může být například provádění deseti principů strategie a provozu.

Žák-Student GC Learner: Do této kategorie spadají firmy, které nesplňují základní požadavky reportingu. UNGC může takovéto společnosti pomoci a poskytnou podporu v podobě „*studenta*“ v oblasti udržitelnosti pro vytvoření základního reportu.

V následujícím obrázku jsou jednotlivé stupně graficky znázorněny a popsány.

Obrázek 16 *Úrovně COP*



Zdroj: unglobalcompact.org/COP/communicating_progress/cop_policy/cop_levels.html

Global Compact vyzývá podniky k používání i jiných doplňkových rámců při vytváření Commission on progress. Doporučením jsou například pokyny Global Reporting Initiative G3.1 nebo nový G4, který ale kooperuje společně s Global Compact.

GRI nabízí podnikům jak reporty zveřejňovat se všemi zásadními principy a implementační manuál pro jejich přípravu o udržitelnosti ze strany organizace bez ohledu na její velikost, odvětví anebo umístění. GRI pokyny nabízejí reference pro firmy spojené se správou environmentální, sociální a ekonomickou. Tyto pokyny jsou tedy vhodné v reportu využít a slouží pro různé typy dokumentů-reportů o udržitelnosti, které vyžadují zveřejnění. Všechny pokyny v rámci GRI jsou rozvíjeny zainteresovanými skupinami, zastoupenými lidmi z občanské společnosti, finančních trhů, auditory, odborníky a dalšími orgány.

Při přípravě využívání GRI jsou vydávány směrnice pro firmy, produkovány Global Compact ve spolupráci s Global Reporting Initiative a popisují, jak příručku používat pro sladění s reporty COP. Jsou zde také stanovy pro plnění prvků GC od aktivní úrovně až po pokročilou a obsahují kritéria pro prolnutí ke standardům G4 (GRI, 2014).

Pro zajištění a dodržení COP politik, jsou účastníci povinni zveřejnit své (roční) reporty na webových stránkách Global Compact. Pokud společnost má již hotový report a je zapojena do iniciativy OSN, musí COP předložit do jednoho roku od zařazení. Jsou zde uloženy všechny reporty a jsou veřejně dostupné. Pro odklad reportu je možné žádat OSNGC a ta jej může prodloužit o 90 dní. Jak již bylo zmíněno v druhém kroku přípravy COP reportu, OSN GC se zaměřuje na čtyři hlavní problémy - lidská práva, boj proti korupci, ekologii a zaměstnance (UNGC, 2014). Pro provozovnu je vhodné využít a dále sestavit report dle norem OSN GC ve spolupráci s GRI s důrazem na společenskou odpovědnost v rámci udržitelného rozvoje a strategii společnosti ze strany Heinekenu.

3.4 Vlastní návrh reportu pro společnost

Pro provozovnu Starobrna bude vhodné využít **report udržitelného rozvoje pro tuzemský trh** a vytvořit tak „*Zprávu o ekonomické, environmentální a sociální situaci v podniku*“ Na základě získaných informací vycházejících z teoretické části použijí tři pilíře pro zpracování zprávy u udržitelnosti. Z analýzy podniku v druhé části práce použijí data z provozovny, která poslouží k vytvoření samotného reportu. Provozovna nyní vydává výroční zprávu, kde informuje o své činnosti. V případě kontinuálního vydávání zprávy o udržitelném rozvoji zlepší své postavení k zainteresovaným stranám i možným investorům. Tyto finanční i nefinanční ukazatelé podporují strategicky celý podnik. Reporting na lokální úrovni pro provozovnu je nejjednodušší řešení a vyzdvihne tak aktivity a výsledky, které jsou důležité pro rozvoj životního prostředí a zlepší i výsledky problematiky s odpadní vodou, odpady i zodpovědnou konzumací. Všechny zapojené strany společnosti, jak již bylo řečeno, se podílejí i na finálních výstupech, a to díky informacím, které předávají podniku.

Návrh **Reportingové zprávy o udržitelnosti z hlediska tří pilířů** (environmentální koncept udržitelnosti, ekonomický koncept a sociální koncept). Zpráva o situaci podniku je rozdělena do čtyř hlavních částí, z nichž každá zastupuje jeden z hlavních pilířů v podniku.

Rozdělení zprávy o udržitelnosti podniku do čtyř částí:

- 1) I. část reportingové zprávy o udržitelnosti představuje společnost a její budoucí cíle v oblasti strategie udržitelného rozvoje.
- 2) II. část reportingové zprávy zahrnuje oblast ekonomickou z hlediska finančních ukazatelů ekonomické výkonnosti.
- 3) III. část reportingové části je zaměřena na pilíř environmentální z hlediska odpadů, životního prostředí a ukazatelů spotřeb energií, vody a celkové produkce odpadů včetně emisí a nákladů na ochranu životního prostředí
- 4) IV. část reportingové zprávy se týká kodexů, lidských práv a rozvoje zaměstnanců a komunikace se stakeholdery.

REPORTINGOVÁ ZPRÁVA O EKONOMICKÉ, ENVIRONMENTÁLNÍ A SOCIÁLNÍ SITUACI PODNIKU V RÁMCI UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

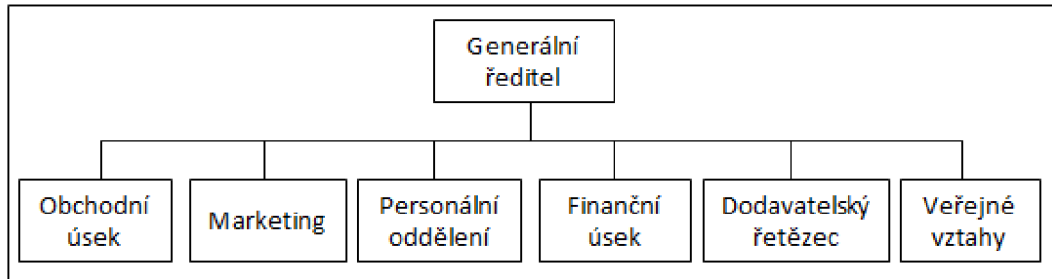
I. ČÁST REPORTINGOVÉ ZPRÁVY – základní informace

Firma	Provozovna Starobrno
Obor podnikání	Pivovarnictví, hostinská činnost a sladovnictví,
Počet zaměstnanců	240

I. část	Provozovna Starobrno - představení
Vize	Stát se ekologickým výrobcem piva pod záštitou Heinekenu a být moderní provozovnou s neustálými novými technologiemi.
Cíle a strategie	Zajistit dlouhodobou kontinuitu podnikání při plnění závazků ekologických, sociálních a ekonomických.
Plánování	Navrhnout postupy pro zlepšení podnikové výkonnosti, identifikace problémů, zpracování plánů a definovat cílové hodnoty.
Kontrola	Monitoring průběžně dosahovaných výsledků, porovnávat dosažené hodnoty s cílovými. Komunikace se všemi zapojenými subjekty.

Organizační struktura provozovny se všemi hlavními odděleními a úseky pro provoz.

Obrázek 17 *Organizační struktura provozovny*



Zdroj: Autor

Generální ředitel zastupuje společnost a je zodpovědný za její celkový chod.

Obchodní úsek zahrnuje nákup a prodej zboží, materiálů, servis zákaznický a technický, distribuční centrum a call centrum.

Marketing obsahuje průzkum trhů, analýzy, vyhodnocování, propagaci, design, prodej reklamních předmětů, vývoj a plánování akcí.

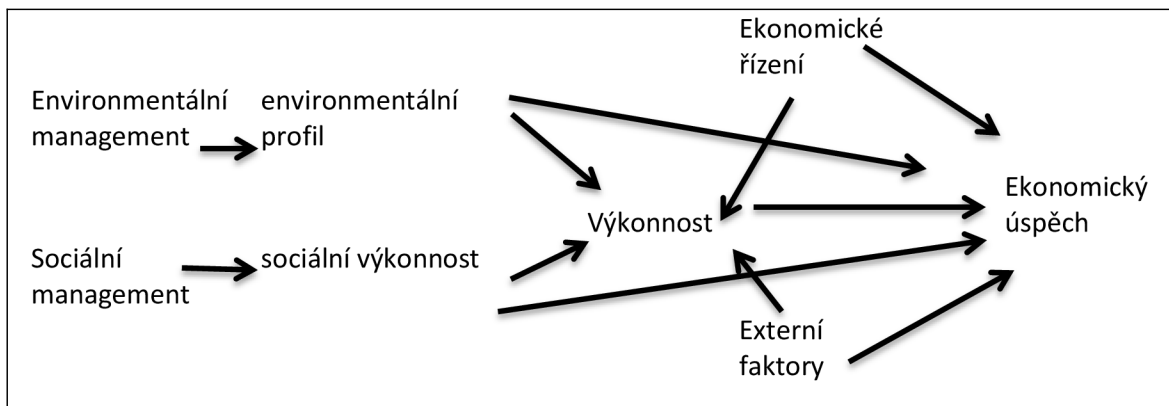
Personální oddělení zajišťuje mzdy a péči o zaměstnance.

Finanční úsek je zodpovědný za hospodaření společnosti, tvorbu výkazů, inventur a výročních zpráv. Pod tento úsek spadá právní oddělení a informační technologie.

Dodavatelský řetězec se stará o výrobu, balení, údržbu, laboratoře a kvalitu výrobků.

Veřejné vztahy komunikují s médii a snaží se o dobrou pověst a spolupráci.

Vliv environmentálního profilu a sociální výkonnosti podniku na jeho úspěšnost



Při vytváření reportu přispívá k rozvoji společnosti udržitelný rozvoj prostřednictvím společenské odpovědnosti, dobrovolných nástrojů, systému environmentálního managementu, odpovědné konzumace, indikátorů udržitelného rozvoje a systému kvality. Provozovna se díky reportingu zlepšila i z hlediska globálního. Indikátory udržitelného rozvoje i celý dokument reportu bude vydán do mezinárodní organizace GRI, která shromažďuje všechny dokumenty udržitelného rozvoje s cílem dosáhnout získání důvěry od stakeholderů. Během vytváření reportu bude třeba usilovat o neustálé snižování dopadů na životní prostředí a nastavení cílů tak, aby bylo jasné, že podnik udržitelnosti dosáhl. Pokud bude podnik postupovat v souladu s udržitelností a vydáváním reportu, znamená to jeho konečný cíl. Důvody pro realizaci dokumentů společných s nadnárodní organizací OSN Global Compact jsou různé. Dojde ke zmírnění negativních dopadů na životní prostředí, zvyšování kvality procesů, zlepšení ekonomických výsledků, rozvoj a zvýšení pozornosti u investorů. V případě, že podnik si bude vědom všech přínosů, která tvorba reportu dle směrnic GRI či OSN Global Compact přináší, dojde k šetrnému a postupnému zlepšování v oblasti životního prostředí.

Vydání reportu pro podnik znamená tedy přiblížení se dalším pivovarům, které se již touto cestou ubírají a napomáhají maximalizaci pozitivních výsledků. Návrh a vytvoření reportingu je sice dle směrnic GRI nebo UNGC, ovšem jsou to aktivity dobrovolné, a tak si každý podnik může svůj report sestavit dle svých potřeb tak, aby byl pro něj nejvhodnější. Možnosti způsobu reportů je více, ovšem pro provozovnu je nejvhodnější report pro domácí trh, neboť mateřská společnost Heineken vydává za sebe nadnárodní koncept shromažďující veškerá data (globální). Provozovna působí na tuzemském trhu, a tak tento report je pro ni vhodný. Je stavěn a opírá se o koncepci tří pilířů, a to sociálního, ekonomického a environmentálního. Na základě těchto pilířů jsou informace do reportu sestaveny a je z nich kompletní výsledek pro zpracování celého dokumentu.

Úspěšnost celého podnikání po vytvořeném reportingovém rámci je dána nejen výkonností podniku, ale především propojením všech přístupů včetně zainteresovaných stran. Vzájemné souvislosti tvoří tak jeho úspěch i z hlediska udržitelnosti.

II. ČÁST REPORTINGOVÉ ZPRÁVY – ekonomický koncept pilíře

Pomocí ekonomického pilíře se zjišťuje oblast působení podniku na trhu a možné vyhlídky její produkce do budoucna. Ekonomická výkonnost podniku posuzuje růst tržeb, výnosnost nebo rentabilitu díky ukazatelům.

II. část	Ekonomická oblast udržitelnosti	
Produkce	Nadměrná výroba piva, která představuje přes 1 150 000 hl/rok	
Působnost	Pokrýt v oblasti pivovarnictví co nejvíce trhů s růstem do zahraničí.	
Vyhlídky	Stát se jedničkou na trhu.	
Prostředí	Image podniku – prestiž, značka Heineken – nejekologičtější výrobce	
Hodnoty ekonomické výkonnosti	Rentabilita vlastního kapitálu (%)	Pokles za pět let z 11,2% na 7,75%
	Rentabilita celkového kapitálu (%)	Pokles za pět let z 9,7% na 2,5%
	Rentabilita tržeb (%)	Pokles za pět let z 11,7% na 2,4%
	Rentabilita výnosu (%)	Pokles za pět let z 15% na 3,9%
	Běžná likvidita (hodnota)	Pokles za pět let z 2,3 na 0,76
	Pohotová likvidita (hodnota)	Pokles za pět let z 1,8 na 0,65
	Celková zadluženost (hodnota)	0,26
	Koeficient samofinancování	0,12
	Tržby (tis. Kč)	Během pěti let trojnásobný nárůst
	Přidaná hodnota (%)	Změna oproti poslednímu roku 1%
	HV před zdaněním (%)	Vzrostl o 45 %
	Prodej vlastních výrobků (%)	Kontinuální růst o 13% á 1 rok

Jednotlivé výpočty finanční situace v podniku vychází z výkazu zisku a ztráty, rozvahy a cash flow podniku, tedy roční účetní závěrky. Pro posouzení celkové výkonnosti se počítají všechny aspekty. Faktorem ekonomické oblasti jsou důležitá manažerská rozhodnutí pro chod podniku. Jsou jimi cena prodejn, objem zboží, náklady, ale i rizika. To vše ovlivňuje konkurenceschopnost, a proto je třeba při vytváření reportu se na tyto ukazatele zaměřit. Již zmíněná konkurenceschopnost, postavení na trhu má vliv

na okolní prostředí. Jednotlivé složky představují základní ekonomické páky v oblasti udržitelnosti pro podnik. Za poslední roky však značka Heineken roste, a tak provozovna může díky ní zaujmout lepšího postavení na trhu. Při vydání reportu vydá důležité informace o minulých aktivitách i budoucích cílech.

III. ČÁST REPORTINGOVÉ ZPRÁVY – environmentální koncept pilíře

Environmentální profil podniku se týká jeho dopadů činnosti a přístupu k životnímu prostředí. Výsledky je možné měřit ve vztahu na environmentální aspekty podniku. Tyto aspekty ovlivňují životní prostředí a jakákoliv změna způsobená činností nese sebou změny v dopadu.

III. část	Environmentální oblast udržitelnosti	
Vztah k ŽP	<i>Motto:</i> Minimalizace vzniku negativních dopadů u výroby, snaha o maximální jejich zpětné použití. Dodržování právních předpisů.	
System mng	Odpady během výroby využívat – odpadní vody, likvidovat – pomocí externích firem nebo recyklovat – plasty, kov, železo	
Odpady	Maximalizace jejich využití, recyklace nebo zpětný odběr. Pravidelně ukládat dle konzistence do speciálních nádob.	
Dopady na ŽP	Kvalitní třídění odpadů s pravidelnou kontrolou a evidencí, využití přírodních odpadů ke kompostování (mláto a kvasnice)	
Hodnoty environmentální výkonnosti	Investice na ochranu ŽP (kč)	420 mil. Kč CKT + linka PET
	Celkové emise do ovzduší	1 150 kg / rok
	Celková roční spotřeba energie	6 969 000 kWh /rok
	Celková spotřeba tepla	48 415 GJ / rok
	Celková spotřeba vody	3 542 000 m ³ /rok
	Celková produkce odpadů	732 tun/rok
	Produkce nebezpečného odpadu	7 tun/rok
	Vedlejší produkce - mláto	23 900 tun / rok
	Vedlejší produkce - kvasnice	26 600 tun / rok

Výrobní kapacita zařízení v podniku je 1 150 000 hl/rok. Výrobní program zahrnuje vaření piva, kvašení mladiny, filtraci piva, zrání piva, stáčení piva do lahví, sudů apod. Provozovna Starobrno jedná v souladu se zákonnými požadavky v oblasti životního prostředí a prosazuje přístup minimalizace negativních dopadů a maximalizace dopadů pozitivních. Veškeré produkované odpady jsou likvidovány nebo odváženy externími firmami a následně zpracovány. Podnik se zaměřuje na úspory energie a vody na jednotku vyrobeného piva.

- 1) Snaha o snižování a omezování produkce emisí ve výrobní činnosti – chladicí zařízení, spalování.
- 2) Dodržování platných kanalizačních řádů podle místa činnosti při nakládání s odpadními vodami.
- 3) Odběr pitné vody koresponduje s ustanovením smluv od dodavatele.
- 4) Zachovávat povolené limity odběrů z povrchových a podzemních vod.
- 5) Vibrace, hluk a ionizující záření – vše podle hygienických předpisů a vyhlášek.

Provozovna Starobrno se stará o modernizaci a zlepšování svých technologií. Proběhly rekonstrukce cylindro-konických tanků (CKT), varen a v roce 2010 podnik investoval na dokončení stáčecí linky PET 367 miliónů korun. Nejen díky moderním technologiím, ale i kvalitě napomáhá v oblasti udržitelnosti a přispívá tak k životnímu prostředí. Díky moderním technologiím dochází k úsporám vody, energií i emisí. V pivovaru Starobrno bylo podstatného snížení objemu nerecyklovatelného odpadu dosaženo díky zprovoznění PET linky a souvisejícímu přesunu výroby ze sudů a lahví (preformy, přepracované kusy a zmetky jsou recyklovány). Za rok provozovna vyprodukuje obrovské množství odpadů, které se snaží zpětně využít, recyklovat nebo vyvážet.

AKO BLATNY – odebírají plasty a křemelinu (rozmělněná hornina vzniká po filtraci piva, jsou to zbytky kvasnic, které se ale dají kompostovat) v celkovém mn. **313 tun.**

ASA - papír a lepenka, sklo a etikety v celkovém množství **346 tun.**

REMET – železo, ocel, kov v celkovém množství **6,5 tun.**

DIVERSEY – nebezpečné látky v celkovém množství **0,5 tun.**

VAN GANSEWIENKEL – malé obaly, textil v množství **66 tun.**

Produkce odpadů v provozovně za rok 2013

Katalog. Číslo	Kateg.	Název	Množství (t)	Odběratel
020701	O	Odpad praní, čištění	233,1	AKO Blatný
080410	O	Odpadní lepidla	1,738	Van Gansewinkel
150101	O	Papír a lepenka	42,1	AKO Blatný
150102	O	Plastové obaly	9,4	AKO Blatný
150107	O	Skleněné obaly	237,964	A.S.A., s.r.o.
150110	N	Nebezpečné látky	0,535	ASTV, s.r.o.
150202	N	Absorpční činidla	0,022	Van Gansewinkel
160506	N	Chemikálie, směsi	0,036	Van Gansewinkel
160507	N	Anorganické chem.	0,143	Van Gansewinkel
170405	N	Železo a ocel	6,54	REMET s.r.o.
200101	O	Papír a lepenka	108,75	A.S.A., s.r.o.
200301	O	Komunální odpad	64,32	Van Gansewinkel
200307	O	Objemná odpad	28,18	AKO Blatný

Produkce odpadů (Zdroj/upraveno dle výroční zpráva, účetní závěrka 2013)

Při celém procesu výroby piva dochází ke vzniku odpadů od výchozího stavu až po konečný výrobek. Odpady, které při výrobě piva vznikají, se dají rozdělit podle konzistence na pevné, kapalně a tekuté. Při výrobě prochází produkt několika různými fázemi, ve kterých vznikají jednotlivé odpady podle charakteru fáze. Všechny odpady se musí řádně zaznamenávat, popisovat a ukládat. Mít svého odpadového hospodáře, který se stará o způsobu jejich nakládání.

Environmentální oblast podnikové činnosti má vliv na dopad životního prostředí. Díky aktivitám a moderním technologiím se tyto negativní dopady snižují a postupně eliminují. Cílem je tak dosáhnouti pozitivního přístupu k environmentalismu. S opatřeními jsou spojené i náklady, které nemusí nutně růst a zhoršovat podnikový zisk. Díky inovacím dochází k úsporám a tak v celkovém měřítku dochází ke snižování. Při využití technologií se snižují vstupní materiály a dochází k úsporám. Podnik tedy hledí na neustále snižování hodnot, aby dosáhl norem jako podniky v rámci GRI.

IV. ČÁST REPORTINGOVÉ ZPRÁVY – sociální koncept pilíře

Sociální pilíř se týká dopadů aktivit a chování podniku na stakeholdery a zaměstnance. Jedná se o dopady na způsob života lidí a ovlivňování práce. Součástí jsou také dopady kulturní, změny norem včetně dodržování lidských práv a etických kodexů.

IV. část	Sociální oblast udržitelnosti	
Etický kodex	Kladné pracovní vztahy, míra zaměstnanosti, vzdělávání pracovníků, rozmanitost práce, dodržování firemních kultur a hodnot.	
Lidská práva	Dodržování lidských práv a svobod – investiční, obchodní a podnikové praktiky, diskriminace, nucené práce a pracovní postupy	
Stakeholders	Orientace podniku na sociální aktivity na stakeholdery: zákazníka, zaměstnance, média, státní orgány, dodavatele a akcionáře.	
BOZP	Míra pracovních úrazů, nemoc z povolání, ztracené dny a počet úmrtí, které souvisejí s výkonem práce.	
Zaměstnanci	Orientace na sociální aktivity pro zaměstnance – kvalita služeb, znalost managementu, podniková kultura	
Ukazatele pro sociální výkonnost v podniku	Firemní filantropie	Komunikace
	Ochrana zdraví a bezpečnost	Dialog se společnými skupinami
	Dodržování norem a standardů	Zákaz dětské práce
	Vyvážení pracovního života	Vyvážení soukromého života
	Rovné příležitosti	Neznevýhodněné postavení
	Rekvalifikace	Jistota zaměstnání

Dle směrnic GRI je třeba považovat sociální rovinu za součást udržitelného rozvoje, a proto jsou důležitými prvky dodržování všech podmínek. Zdůrazněním aspektů udržitelného rozvoje dochází pomocí společenské odpovědnosti firem, které zohledňují potřeby udržitelného rozvoje. Zaměstnanci i všechny skupiny zapojené do podniku jsou nuceni dodržovat podmínky stanovené podnikem, ale zároveň i mateřskou společností. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci a maximální komunikace je součástí kodexů. Přístup podniku, styl vedení i zapojení stakeholderů má vliv na budoucí cíle. Všechny

společnosti, které jsou součástí organizací GRI nebo UNGC se mohou od sebe učit a porovnávat své výsledky.

Vytvořením reportingové zprávy o udržitelném rozvoji se zlepší principy strategie a dojde k implementaci všech činností. Reporting udržitelného rozvoje na základě principů společností GRI a OSN Global Compact stanovuje pravidla pro zlepšování podniku. Podpora programu zodpovědné konzumace pro zákazníky o produktu obsahující alkohol. Všechny informace seskupovat na webu a vydávat pravidelné reporty jak v elektronické, tak i v písemné podobě. Snižování vody, energie, emisí a tepla na minimální úroveň za pomoci externích firem a inovací. Snažit se využívat recyklovatelné a vratné obaly pro produkty a dosáhnout téměř nulového odpadu u výroby. Díky spolupráci s dodavateli dodržovat kvality surovin a neustále zvyšovat kvalitu zboží. Jeden z dalších cílů jsou lidská práva a etický kodex, kdy je třeba hledět na rovnost postavení žen a mužů v podniku a být tak dobrým zaměstnavatelem.

Environmentální reporting je jeden z běžných způsobů komunikace společnosti, je určen pro poskytování informací vztahujících se k životnímu prostředí. Vydáním zprávy o udržitelnosti dle dobrovolných pokynů GRI a v souladu s Global Compact je poskytnut dokonalý přehled o činnostech podniku.

Cíle do dalších let po vydání reportu budou i nadále prosazovány s odpovědným přístupem ke konzumaci alkoholu, budou podporovány nejrůznější projekty, zaměřené na marketing a informaci veřejnosti. Dalším cílem je plnění Evropských závazků, dodržování kodexů a aktivní působení na půdě českých svazů a pivovarů.

Na základě získaných informací z analýzy pivovarů a poznatků z jejich podávání dle dobrovolných pokynů GRI a OSN Global Compact byl sestaven report. Tento report pomůže organizaci poskytnout komplexní přehled o vlivu činnosti na životní prostředí, zapojení zainteresovaných stran a poskytování investorům kvalitní informace. Cíle práce byly implementovány do návrhu řešení a naplněny daty pro reporting.

4 ZÁVĚR

Udržitelný rozvoj je stále se rozvíjející a důležitější složkou v globalizovaném světě. Udržitelný rozvoj se neustále vyvíjí, a to i díky zprávě od Brundtlandové, přes Organizaci spojených národů až po Evropskou unii. Další událostí byl Summit v Riu de Janeiru v roce 1992, kde se pomocí dokumentace Agenty 21 země zavázaly praktikovat udržitelný rozvoj.

Velké korporace společně s podniky si uvědomují svůj dopad činností na okolní prostředí, ať už to jsou emise, vypouštění odpadních vod, spotřeba vody nebo odpady z produkce u výroby. To vše má vliv na okolní prostředí, sociální a ekonomické prostředí. Tři pilíře udržitelnosti jsou postaveny právě na základě těchto tří faktorů, pilíře ekonomického, pilíře sociálního a pilíře environmentálního. V podnicích se dále používá pojem společenská odpovědnost firem. Všechny tyto aktivity vycházejí ze stejného cíle, kterým je ekologické myšlení s ohledem na šetrné dopady na životní prostředí. V dnešní době udržitelný rozvoj není pouze vhodné téma, ale je to konkurenční výhoda při dlouhodobých firemních strategiích, díky kterým je firma společensky odpovědná. Protože podniky si uvědomují dopady činností na okolí, snaží se tak minimalizovat negativní dopady a maximalizovat ty pozitivní. S firmami spolupracují i další subjekty, kterých se tyto dopady týkají, a tak podniky jsou motivovány vydávat dokumenty týkající se právě udržitelného prostředí. Dokumenty, jsou vydávány firmami dobrovolně, neboť nejsou žádnými pravidly nuceny je vydávat, vyjma Evropské unie, která stanovuje podnikům nad 500 zaměstnanců informovat o svém stavu pomocí zpráv.

Podávání reportingu je velmi složitá struktura všech propojených vazeb, avšak v případě nedodržování pravidel a podmínek mohou mít negativní dopad na okolní kvalitu prostředí. S tím je také spojována hrozba finančního postihu pro podnik za nedodržení zákonných podmínek a vyhlášek. Reporting dobrovolných zpráv vymezuje způsob chování podniku vůči interním i externím stranám o jeho aktivitách a rozhodování (dobrovolné zprávy, EMAS, GRI, EFQM, OECD, ...). Na základě zpráv o udržitelnosti podniku dle směrnic GRI, které zaznamenávají způsoby měření výkonu podniku vedoucí k dosažení daných požadavků a cílů. Jednotlivé zprávy o udržitelnosti

podniku jsou definované v integrovaném dosažení pro podnikové opatření ekonomické, sociální a environmentální výkonnosti. Podávání dobrovolných zpráv pomáhá budoucím investorům. Tlak a požadavky na cíle organizace jsou stále větší a větší, a tak otázky týkající se udržitelnosti a jejího zlepšování jsou častější. Podniky provádí neustálá měření, poskytují informace, data a finanční ukazatele, které jsou nezbytně nutná pro budoucí chod podniku, a proto podávání reportů je jejich nedílnou součástí pro rozvoj. Společnosti poskytují informace o životním prostředí, tedy jak nakládají nejen s odpady u výroby a jak řeší otázky finančních závazků vztahujících se k environmentální odpovědnosti. Řeší také finanční a provozní dopady na ochranu životního a politického prostředí. Podáváním zpráv, neboli reporting trvale udržitelného rozvoje podnik poskytuje primárně velice důležité a kvalitní informace o stavu udržitelnosti, kvalitě ochrany a dopadů životního prostředí a výkonnosti podniku ze strany ekonomické, environmentální a sociální.

Sestavování reportingových zpráv o udržitelnosti přináší výhody postupů za účelem zvýšit efektivitu pro firmy. Mezi interní cíle firem patří při reportingu vytváření strategií nebo sdílení hodnot s konkurenčními výhodami a představují tak komplexní informace, které jsou vhodné pro budoucí plány, rozpočty, alokace zdrojů za účelem snížení nákladů. Je však nezbytně nutné při sestavování zpráv zainteresovat i ostatní zájmové skupiny, investory, dodavatele a vytvořit tak silné propojené pouto pro spolupráci. Celý systém podávání zpráv se zveřejňuje a na jeho základě tak dochází ke snazšímu získávání spolupráce, granty, projekty i politiku udržitelnosti. Porovnávání s konkurencí je další přínos ve srovnávání firem. Udržitelnost patří mezi žádaná a cenná témata a slouží jako zdroj informací pro subjekty, které se snaží svými propracovanými aktivitami zapůsobit na kritéria sociální a ekologická a získat větší zisky a tržní hodnotu. Je známo, že ze strany makroekonomie přispívají zprávy k rozvoji ekonomiky, konkurenceschopnějším trhům a celkovým přínosům pro společnost i lepší životní úroveň.

Kromě reportů vydávaných podniky jsou reporty uznávané i celosvětově. Mezi takové patří Global Reporting Initiative, kdy v roce 2013 byla vydána jeho již čtvrtá generace, která je napojena i na další, kterými jsou Směrnice OECD, ale i Mezinárodní organizace

pro standardizaci ISO norem a OSN Global Compact. Zprávy o udržitelnosti jsou cennými informacemi pro širokou škálu dalších subjektů, poskytují tak pohled na celou firmu ze všech stran. Díky těmto reportům si firmy mohou dávat krátkodobé a dlouhodobé cíle, které po daném čase zveřejňují.

Udržitelný rozvoj se týká téměř všech odvětví včetně pivovarnictví, kde dochází k neustálému kontinuálnímu zlepšování. Nejen pivovary hledají způsoby jak se stále rozvíjet a přistupovat strategicky k plánům. Dalo by se říct, že může být nevýhodou produkt, kterým je produkt obsahující alkohol a je hlavním tématem společenské odpovědnosti. Cílem práce bylo vytvořit způsob volby reportu pro tuzemskou provozovnu Starobrno. Reporty byly porovnávány s dalšími pivovary a výsledky byly různorodé. Každá společnost si sestavuje svůj report o odlišné délce a obsahu.

Radou pro vlastní přípravu a následnému podání reportu o udržitelném rozvoji je důraz na význam udržitelnosti s ohledem na životní prostředí. Důležitým faktorem je zapojení všech zúčastněných stran s ohledem na nastavení a dodržení dlouhodobých cílů s maximalizací užítku z výstupu reportu díky jejímu zveřejnění.

5 SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY

- 1) FIBÍROVÁ, J. *Reporting: Moderní metoda hodnocení výkonnosti uvnitř firmy*. 1. vyd. Praha: Grada, 2001, 118 s. ISBN 80-247-0066-2
- 2) FILDÁN, Z. *Povinnosti firem v podnikové ekologii*. 3. vydání Tachov: 2009. Nakl. ENVi GROUP s.r.o., 299s. ISBN 978-80-904215-3-0.
- 3) HADRABOVÁ, A. *Ekologické aspekty podnikání*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1996. 118 s. ISBN 80-7079-415-1
- 4) HADRBALOVÁ, A. *Environmentální aspekty podnikání*. Vyd. VŠE Praha: Oeconomica, 2010. 118 s. ISBN 978-80-245-1709-4
- 5) HŘEBÍČEK, J., KUBÁSEK, M. *Environmentální informační systémy*. 1. Vydání. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., 2011. 121 s. ISBN 978-80-7204-697-3
- 6) HŘEBÍČEK, J., SOUKOPOVÁ, J. *Dobrovolné podnikové zprávy o hodnocení vazeb mezi životním prostředím, ekonomikou a společností*. Vydání. Praha: Ministerstvo životního prostředí 2008. 61 s. ISBN 978-80-7212-495-4
- 7) KMENT, P. *Environmentální rozměr rozvoje venkova a regionů*. 1. Vydání. Slaný: nakladatelství a vydavatelství MELANDRIUM. 2012. 104 s. ISBN 978-80-86175-85-0
- 8) KOČMANOVÁ, A. a kol. *Udržitelnost: Integrace environmentální, sociální a ekonomické výkonnosti podniku*. 1. Vydání. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., 2010. 125 s. ISBN 978-80-7204-744-4
- 9) KORÁB, V., MIHALSKO, M., VAŠKOVIČOVÁ, J. *Založení a řízení podniku*. Brno 2008, 155 s. ISBN 978-80-214-3792-0.
- 10) KOTOVICOVÁ, J. a kolektiv *Čistiší produkce*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2003. 134 s. ISBN 80-7157-675-1
- 11) MEZŘICKÝ, V. *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. 1. Vydání. Praha: nakladatelství Portál, s.r.o., 2005. 208 s. ISBN 80-7367-003-8
- 12) MLEJNEK, T. *Řízení odpadového hospodářství v podniku*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská.
- 13) MOLDAN, B. *Národní strategie udržitelného rozvoje*. Praha: Centrum Univerzity Karlovy pro otázky životního prostředí 2001. 61 s. ISBN 80-238-7959-6

- 14) MOLDAN, B. *Podmaněná planeta*. Praha: Karolinum 2009. 411 s. ISBN 978-80-246-1580-6
- 15) NOVÁČEK, P. *Udržitelný rozvoj*. 2. vydání Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. 423 s. ISBN 987-80-244-2795-9.
- 16) REMTOVÁ, K. *Čistší produkce*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2003. 26 s. ISBN 80-7212-260-6.
- 17) REMTOVÁ, Květoslava. *Ekodesign*. Ministerstvo životního prostředí, Praha 2003. 15 s. ISBN 80-7212-230-4
- 18) SUCHÁNEK, Z. a kol. *Environmentální reporting, Environmentální aspekty podnikání*
- 19) SYNEK, M a kol. *Podniková ekonomie*. 4. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 473 s. ISBN 80-7179-892-4.
- 20) ŠAUER, P. a kol. *Základy ekonomiky životního prostředí II*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2008. 97 s. ISBN 978-80-245-1461-1
- 21) ŠAUER, P., DVOŘÁK A. a kol. *Základy ekonomiky životního prostředí II*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2008, 154 s. ISBN 978-80-245-1461-1.
- 22) ŠOLJAKOVÁ, Libuše a Jana FIBÍROVÁ. *Reporting*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010, 221 s. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-2759-2
- 23) ŠTUDENT, J., HYRŠLOVÁ, J., VANĚČEK V., *Udržitelný rozvoj a podnikání, Environmentální reporting, Hodnocení udržitelného rozvoje a environmentální účetnictví*. 1. Vydání, CEMC, 2005. 78 s. ISBN 80-85990-09-1
Transparentnost a etika podnikání. 1. vydání. Praha : C.H. Beck. ISBN 978-80-
- 24) VALACH, J. *Finanční řízení podniku*. 2. vyd., Praha: Ekopress, 1999. 324 s. ISBN 80-86119-21-1.
- 25) VAŇEČEK, V. *Dobrovolné podnikové zprávy o vztahu k životnímu prostředí, Planeta č.1 ročník XIV MŽP ČR*, 2006. ISSN 1801-6898
- 26) VAŇEČEK, V. *Environmentální podnikové účetnictví*. Ekonomické nástroje pro trvale udržitelný rozvoj České republiky, svazek 13. Praha: Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy, 1996, 39s. ISBN: 8071842281
- 27) VEBER, Jaromír. *Environmentální management*. Praha 2004, 94 s. ISBN 80-245-0336-0.

- 28) ZADRAŽILOVÁ, D. a kol. *Udržitelné podnikání*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2011. 170 s. ISBN 987-80-245-1833-6
- 29) ZADRAŽILOVÁ, Dana a kol, 2010. *Společenská odpovědnost podniků*. 7400-192-5.

Zahraniční literatura

- 1) BELL, M. *Farming for Us All: Practical Agriculture and the Cultivation of Sustainability*. Penn State University Press. 2004. . 2004. 312 s. ISBN 978-0271023861
- 2) BENNET, M., OUMA, J., WOLTERS, T. *Environmental Management Accounting: Informational and Institutional Developments*. The Netherlands: Kluwer Academic Publisher, 2002. 302 s. ISBN 1-4020-0553-9
- 3) EDWARDS, B. *Sustainability accounting and reporting* Dordrecht: Springer, 2006, 713 s. ISBN 978-1-4020-4079-5
- 4) HŘEBÍČEK, J., KOKRMENT, L. *Standardization of Environmental Reporting in the Czech Republic. In Environmental Accounting and Sustainable Development Indicators*. Praha: Jan Evangelista Purkyně, University in Ústí nad Labem, Charles University in Prague, 2005. 317 s.
- 5) JAMES, Marianne L., *Sustainability and Integrated Reporting*:
- 6) MELVILLE, Alan. *International financial reporting: a practical guide*. New York: FT Prentice Hall, 2008, 476 s. ISBN 978-027-3708-728.
Opportunities and Strategies for Small and Midsize Companies.. Entrepreneurial Executive. 2013, Roč. 18, s. 17-28.

Internetové zdroje

- 1) AGENDA 21. *Konference OSN o životním prostředí a rozvoji, dokumenty*. Management press, 1993
- 2) BREWING A BETTER FUTURE: *Sustainability Report – Zpráva o udržitelnosti* [online]. © 2014 [cit. 2014-01-01]. Dostupné z: http://www.heinekeninternational.com/content/live/opco_2010/Czech_Republic_Sustainability_Report_2010.pdf

- 3) BREWING AND BETTER FUTURE *Sustainability Report* [online]. 2010 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:
http://www.heinekeninternational.com/content/live/opco_2010/Czech_Republic_Sustainability_Report_2010.pdf
- 4) BREWERS OF EUROPE, 2013. *Culture & Tradition of Beer*. [Online]. [cit. 2014-03-01] Dostupné z:
http://www.brewersofeurope.org/asp/about_beer/11.asp?doc_id=118.
- 5) CENIA. *Česká informační agentura životního prostředí*. [online]. 2012. [cit. 2014-02-03] Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/node/5>
- 6) CARLSBERG, 2014. *Integrating CSR*. [Online]. [cit. 2014-04-25]. Dostupné z: <http://www.carlsberggroup.com/>
- 7) CENIA. *Česká informační agentura životního prostředí*. [online]. 2012. Dostupné z:
[http://www.cenia.cz/__C12571B20041E945.nsf/\\$pid/CENMSFZS9TOS](http://www.cenia.cz/__C12571B20041E945.nsf/$pid/CENMSFZS9TOS)
- 8) CZP. *Centrum pro otázky životního prostředí* [online]. 2014 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z:
<http://www.czp.cuni.cz/czp/index.php/cz/component/finder/search?q=indik%C3%A1tory+udr%C5%BEiteln%C3%A9ho+rozvoje&Search=&w1=before&d1=&w2=before&d2>
- 9) CSR EUROPE, 2013. *The European Business Network for Corporate Social Responsibility*. [Online]. [cit. 2014-02-21] Dostupné z:
<http://www.csreurope.org/>.
- 10) ČESKÝ SVAZ PIVOVARŮ A SLADOVEN, 2013. *Principy samoregulace v oblasti komerční komunikace*. [Online]. [cit. 2014-05-04]. Dostupné z:
<http://www.ceske-pivo.cz>
- 11) EAGRI. *Životní prostředí* [online]. 2009 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z:
<http://eagri.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/>
- 12) EKO-KOM, a.s. *Obalová společnost* [online]. © 2011 [cit. 2012-05-04]. Dostupné z: <http://www.ekokom.cz/cz/ostatni/o-spolecnosti/system-eko-kom/o-systemu>
- 13) EVROPSKÁ UNIE: *Strategie EU, životní prostředí* [online]. © 2014 [cit. 2014-13-02]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/env/index_cs.htm

- 14) EUROSTAT. *Monitorovací zpráva o strategii EU pro udržitelný rozvoj z roku 2009*. [online]. © 2014 [cit. 2014-03-01]. Dostupné z:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/865-CZ/CZ/865-CZ-CZ.PDF
- 15) FTSE GROUP, 2014. *FTSE*. [Online]. [Cit. 2014-03-02]. Dostupné z:
<http://www.ftse.com/index.jsp>
- 16) GEOPORTAL INSPIRE. *Portál INSPIRE*. [online]. © 2014 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z:<http://geoportal.gov.cz/web/guest/home>
- 17) GRI (Global Reporting Initiative) *About Sustainability Reporting* [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z:
<https://www.globalreporting.org/information/sustainability-reporting/Pages/default.aspx>
- 18) GRI *Sustainability Reporting Guidelines on Economic, Environmental and Social Performance 2000*]. Dostupné z:<http://www.globalreporting.org>
- 19) GRI *The benefits of sustainability reporting*. [Online]. [cit. 2014-04-07] Dostupné z: <https://www.globalreporting.org/resource/library/The-benefits-of-sustainability-reporting.pdf>.
- 20) HEINEKEN ČR, 2013. *Zpráva o udržitelnosti 2012: Česká republika*. [Online]. [cit. 2014-04-22] Dostupné z:
http://www.heinekenceskarepublika.cz/media/rozvoj/20130930_HEINEKEN_Sustainability_Report_2012_Ceska_republika.pdf.
- 21) *Sustainability Report 2012 Ceska republika.pdf*.
- 22) INFORMAČNÍ SYSTÉM STATISTIKY A REPORTINGU : *Emise skleníkových plynů* [online]. © 2014 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z:
<http://issar.cenia.cz/issar/page.php?id=1508>
- 23) IT SYSTÉM 6/2001: *Manažerský informační systém* [online]. 2006 [cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://www.systemonline.cz/site/data-warehousing/mis.htm>
- 24) IT SYSTÉM 6/2008: *Proč potřebujete corporate reporting* [online]. 2008 [cit. 2014-03-05]. <http://www.systemonline.cz/business-intelligence/proc-potrebujete-corporate-reporting-1.htm>
- 25) MACHAČ, Otakar. *Reporting jako součást informačního systému*. IT SYSTÉM 12/2003 [online]. 2003 [cit. 2014-08-15]. Dostupné z WWW:
<http://www.systemonline.cz/clanky/reporting.htm>

- 26) MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR: *Formulace doporučení MPSV v oblasti sociálního pilíře udržitelného rozvoje vycházející z mezinárodní komporace*. [online]. © 2014 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/2902/Zaverecna_zprava_2005.pdf
- 27) MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Udržitelný rozvoj* [online]. © 2014 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/udrzitelny_rozvoj
- 28) MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Dobrovolné dohody* [online]. © 2014 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/dobrovolne_dohody
- 29) MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Strategie udržitelného rozvoje* [online]. © 2014 [cit. 2014-03-22]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/strategie_udrzitelneho_rozvoje
- 30) MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2012. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/B56F757C1507C286C12570500034BA62/\\$file/obsah.html](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/B56F757C1507C286C12570500034BA62/$file/obsah.html)
- 31) OBCHODNÍ REJSTŘÍK: *Starobrno, a.s.* [online]. 1992, 2009 [cit. 2012-05-12]. Dostupné z: <http://obchodnirejstrik.cz/starobrno-a-s-46346911>
- 32) OECD, *OECD Guidelines for Multinational Enterprises*. [Online] OECD Publishing, 2011. [cit. 2014-04-15] Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264115415-en>. ISBN 978-92-64-11541-5.
- 33) OSN, *United Nations Global Compact*. [Online]. © 2014 [Cit. 2014-04-28.] Dostupné z: <http://www.unglobalcompact.org/index.html>
- 34) PIVOVARSTVÍ *Úvod a historie pivovarství v ČR* [online]. 2011 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://eso.vscht.cz/cache_data/1168/www.vscht.cz/kch/-kestazeni/sylaby/pivovarstvi.pdf
- 35) PLZEŇSKÝ PRAZDROJ, 2013. *Zpráva o trvale udržitelném rozvoji 2012*. [Online]. [cit. 2014-01-27] Dostupné z: <http://www.prazdroj.cz/data/web/spolecenska-odpovednost-2012/>.
- 36) PIVOVAR Y STAROPRAMEN, 2013. *CSR Aktivita*. [Online]. [cit. 2014-01-16] Dostupné z: http://www.pivovary-85-staropramen.cz/cs/spolecenska-odpovednost/zprava-o-csr-2011/Contents/0/csr_zprava_2012.pdf.

- 37) SABMILLER, 2013. *SABMiller*. [Online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z:
<http://www.sabmiller.com/index.asp?pageid=792>.
- 38) STAROBRNOO *pivovaru* [online] 2012 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:
<http://www.starobrno.cz/cs-CZ/nas-pivovar.html?confirm>
- 39) S&P DOW JONES INDICES, 2013. *S&P Dow Jones Indices*. [Online]. [Citace: 2014-03-05.] Dostupné z: <http://www.djindexes.com/sustainability/>.
- 40) TIMUR *Environmentální reporting* [online] 2014 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z:
<http://www.timur.cz/environmentalni-reporting/environmentalni-reporting-11.html>
- 41) VAŇEČEK, V. *Environmentální reporting* [online]. CEMC Praha © 2011 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/www/zamest.nsf/defc72941c223d62c12564b30064fdcc/b9c1029b6e1d5cd9c1256ac3002e75e5?OpenDocument>
- 42) VOLEJNÍKOVÁ, I. *Environmentální reporting. Environmentální aspekty podnikání*. [online]. © 2013 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://www.cemc.cz>

Odborné časopisy

- 1) CARROLL, A. B., 1991. *The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders*. *Business Horizons*. Roč. 34, č. 4,
- 2) REMTOVÁ, K., *PLANETA - Dobrovolné environmentální aktivity. Orientační příručka pro podniky*. Ročník XIV, číslo 6/2006. MK ČR E 8063ISSN – tištěná verze 1801-6898

Zákony a vyhlášky

- 1) Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

6 SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1 <i>Tři pilíře udržitelného rozvoje</i>	26
Obrázek 2 <i>Proces sestavení informací</i>	39
Obrázek 3 <i>Vývoj GRI pokynů o reportingu od roku 2000</i>	44
Obrázek 4 <i>Reportingový rámec GRI</i>	46
Obrázek 5 <i>Carollova pyramida společenských odpovědností</i>	51
Obrázek 6 <i>Dow Jones Sustainability Index</i>	52
Obrázek 7 <i>FTSE4Good index</i>	53
Obrázek 8 <i>Stakeholderi se zájmem udržitelného rozvoje</i>	57
Obrázek 9 <i>Brewing a Better Future</i>	62
Obrázek 10 <i>Uhlíková stopa společnosti (%)</i>	64
Obrázek 11 <i>Závazky do roku 2020</i>	65
Obrázek 12 <i>Průměrná spotřeba vody na hl piva v letech 2010-2013</i>	67
Obrázek 13 <i>Podíl obalů v podniku v %</i>	68
Obrázek 14 <i>Hlavní pilíře společenské odpovědnosti</i>	71
Obrázek 15 <i>Spotřeba vody na výrobu piva</i>	73
Obrázek 16 <i>Úrovně COP</i>	90
Obrázek 17 <i>Organizační struktura provozovny</i>	93
Tabulka 1 <i>Základní principy udržitelného rozvoje</i>	23
Tabulka 2 <i>Hodnocení změn ukazatelů udržitelného rozvoje</i>	31
Tabulka 3 <i>Základní principy OSN Global Compact</i>	49
Tabulka 4 <i>Produkce odpadů v provozovně za rok 2013</i>	74
Tabulka 5 <i>Úspory Starobrna</i>	76
Tabulka 6 <i>Rentabilita vlastního kapitálu</i>	77
Tabulka 7 <i>Rentabilita celkového kapitálu</i>	78
Tabulka 8 <i>Rentabilita tržeb</i>	78
Tabulka 9 <i>Rentabilita výnosu</i>	79
Tabulka 10 <i>Běžná likvidita</i>	79
Tabulka 11 <i>Pohotová likvidita</i>	79
Tabulka 12 <i>Porovnání hodnot pivovarů</i>	82
Tabulka 13 <i>Priority témat pro podnik v rámci globálního programu</i>	87

7 SEZNAM ZKRATEK

CEMC ...	České ekologické manažerské centrum
CENIA ...	Česká informační agentura životního prostředí
COP ...	Závazky firem pro OSNGC (Commision on progress)
CSR ...	Společenská odpovědnost firem (Corporate Social Responsibility)
EIA ...	Hodnocení vlivu na životní prostředí (Environmental Impact Assessment)
EMAS ...	Systém environmetnálního řízení a auditu (Eco-management and Aduiti Scheme)
EMS ...	Systém environmmentálního managementu (Environmetal management Systém)
ESG...	Zpráva sociálního životního prostředí
EU ...	Evropská unie (European Union)
GRI...	Global Reporting Initiative je nezisková organizace podporující ekonomickou udržitelnost a vydává normy pro její podávání zpráv.
ISO ...	Mezinárodní organizace pro standardizaci (International Standardization Organization)
GRI ...	Global reporting initiative
MŽP ...	Ministerstvo životního prostředí
NAP ...	Národní alokační plán emisních povolení 156
OECD ...	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organization for Economic Cooperation and Development)
OSNGC ...	Organizace spojených národů Global Compact
SEA ...	strategické hodnocení dopadů na životní prostředí (Strategic EnvironmentAssessment)
TUR ...	trvale udržitelný rozvoj
UNGC ...	Orgnizace spojených národů Global Compact (United Nations Global Compact)
ŽP ...	Životní prost